

ငှာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေပြုမှုကို ရက်ဒ်အပေါင်းမှ မည်ကဲ့သို့ ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည်နည်း။

REDD+သည် သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းနှင့် သစ်တောအတန်းအစားကျဆင်းခြင်းမှ ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းမှုကို လျော့ကျစေရန် စီမံချက်များကိုအားပေးပေးရန်၊ ဒေသခံပြည်သူများအတွက် စားဝတ်နေရေးလုံခြုံမှု တိုးတက်လာစေရေးနှင့် ရာသီပြောင်းလဲမှုကို အလိုက်သင့်ပြောင်းလဲစေရေး စသည့် ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းမှုပုံစံများကို ရရှိသောအားကိုးအမြတ်များပါဝင်သော သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးကို သိမြင်သဘောပေါက်နားလည်စေရန် ချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် အထောက်အကူအခံရပ်အဖြစ် ပေါ်ပေါက်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် လိုမြို့နယ်အတွင်းရှိ ရပ်များအတွက် REDD+သည် ပြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကိစ္စရပ်များနှင့် ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ ထိရောက်စွာနှင့် ဖြည့်ဖြည့်ဝေ ပူးပေါင်းလားနိုင်စေရန်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။

ဤလေ့လာချက်စာတမ်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း ပဲခူးရိုးမတွင် နေထိုင်ကြသော ကရင်လူမျိုးများသည် ၎င်းတို့၏ သဘာဝနှင့် လူမှုပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် အချိန်ကာလကြာသည်တိုင် မည်ကဲ့သို့ အလိုက်သင့်ပြောင်းလဲနေထိုင်ကြရုံနှင့် ယနေ့ကာလ၌ ၎င်းတို့၏ အလိုက်သင့်ပြောင်းလဲမှု စိန်ခေါ်မှုများသည် မည်သည့်အရာများ ဖြစ်သနည်းကို ဖော်ပြထားသည်။ ၎င်းတို့နေထိုင်ကြသောနေရာ၌ အစိုးရ၏ သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဒေသခံများ၏ ပြေယာအသုံးပြုမှုများ ကာလရှည်ကြာသော သမိုင်းကြောင်းများရှိခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ဤနေရာသည် ဦးစွာထပ်မံ ဒေသခံအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော များတည်ထောင်မှုများတွင်လည်း တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ အင်္ဂါရပ်အများအပြားအနက်မှ ဒေသခံအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းသည် REDD+ကဲ့သို့ တူညီသော ရည်မှန်းချက်များထားရှိကာ လိုက်နာဆောင်ရွက်နေသည်။ ဒေသခံများ၏ သစ်တောများဖြန့်ဖြူးလည် ထိန်းသိမ်းလာစေခြင်းဖြင့် သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ဒေသခံများ၏ စားဝတ်နေရေးကောင်းမွန်လာစေရန်ဖြစ်သော ပန်းတိုင်နှစ်ခုကို တစ်ပြိုင်နက် ရရှိပြီးသားဖြစ်သည်။ ပြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်သည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများအောင်မြင်စေရန် အဓိကအရေးပါသော ကနဦးလက္ခဏာတစ်ခုအနေဖြင့် တွေ့ရှိရသည်။

ထို့ကြောင့် စားဝတ်နေရေးလုံခြုံမှုနှင့် သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးအတွက် ရည်ရွယ်သော အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများနှင့် ပူးပေါင်းပါဝင်လာသော ဒေသခံများ၏ အလိုက်သင့်ပြောင်းလဲလာနိုင်မှု အရည်အသွေးများအကြား ငြားနားချက်များကို ဤစာတမ်းတွင် ရှုမြင်သုံးသပ်ထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လုပ်ဆောင်နေသော REDD+နှင့် ပတ်သက်ဆက်သွယ်နေသော အတွေ့အကြုံသင်ခန်းစာများကို ကိုယ်စားပြုနိုင်ရန်လည်း အထောက်အကူ ဖြူလျက်ရှိသည်။ ဒေသခံပြည်သူများ၏ လိုအပ်ချက်များ၊ သစ်တောကိုအမှီသက်ပြုနေကြသော အခြားသောဒေသခံများအပေါ် ပိုမိုရှိရှိဖြည့်စွမ်းပေးနိုင်ရန် REDD+၏ မူဝါဒများနှင့် စီမံချက်များဖော်ဆောင်ရန် အထောက်အပံ့ပြုနိုင်သည်။ သို့အားဖြင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအပေါ် အလိုက်သင့်ပြုမှုနေထိုင်လာစေရန် ၎င်းတို့၏ အရည်အသွေး အားကောင်းလာစေရန်အတွက် အထောက်အကူပြုပေမည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လုပ်ဆောင်နေသော ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများမှ ရရှိခဲ့သော အတွေ့အကြုံသင်ခန်းစာများ

ဤနေ့တိုင်းရင်းသားများ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ
လိုက်လျောညီထွေပြုမှုကို REDD+မှ
မည်ကဲ့သို့ ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည်နည်း။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လုပ်ဆောင်နေသော
ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများမှ
ရရှိခဲ့သော အတွေ့အကြုံသင်ခန်းစာများ

ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေပြုမှုကို REDD+မှ မည်ကဲ့သို့ပံ့ပိုးပေးနိုင်မည်နည်း။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်လုပ်ဆောင်နေသော ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများမှ ရရှိခဲ့သော အတွေ့အကြုံ သင်ခန်းစာများ

ပွိုင့်- ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့ (၂၀၁၈)

မျှဝေနိုင်ရန် ခွင့်ပြုချက်

ဤစာတမ်းသည် Attribution-NonCommercial-NoDerivs 2.0 UK <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.0/uk> လိုင်စင်အောက်တွင် လိုင်စင်သတ်မှတ်ထားပါသည်။

- ထုတ်ဝေသူ** - ပွိုင့်- ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့
www.pointmyanmar.org
- အစီရင်ခံစာရေးသားသူ** - နော်ဝေဒ်ဗိုးအေး၊ နူးရာနှင့် ပြည့်ဖြိုးမောင်တို့၏ ပံ့ပိုးကူညီမှုဖြင့် ဒေါက်တာခရစ်စယန်အာနီနှင့် လိန်းဟုန်း
- အစီရင်ခံစာတည်းဖြတ်သူ** - ဒေါက်တာခရစ်စယန်အာနီ
- မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်းနှင့် အတွင်းအပြင်အဆင်** - စောဘင်ဟာ
- ဓာတ်ပုံများ** - (ရုပ်ပုံ - ၁၆၊ ၁၇၊ ၂၀)တို့သည် စောရန်မျိုးအေး၏ ဓာတ်ပုံများဖြစ်ပြီး အခြားရုပ်ပုံများအားလုံးသည် ဒေါက်တာခရစ်စယန်အာနီ၏ ဓာတ်ပုံများကို ထည့်သွင်းထားခြင်းဖြစ်သည်။
- မြေပုံများ** - မြေပုံများအားလုံးသည် Google Earth satellite imagesများအပေါ် အခြေခံထားခြင်းဖြစ်ပြီး (ရုပ်ပုံ - ၁၊ ၂)သည် ဒေါက်တာခရစ်စယန်အာနီ၏ မြေပုံများဖြစ်ပြီး (ရုပ်ပုံ - ၁၅၊ ၂၄)တို့သည် စောရန်မျိုးအေး၏ မြေပုံများကိုထည့်သွင်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်မြို့၊ မြင့်ရောင်စုံပုံနှိပ်တိုက်မှ ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဤထုတ်ဝေမှုကို နော်ဝေဒ်သစ်တောဖောင်ဒေးရှင်း(RFN)၏ ငွေကြေးဆိုင်ရာအထောက်အပံ့ဖြင့် ပြုစုထုတ်ဝေခဲ့သည်။

မာတိကာ

၁။ အတိုကောက်စကားလုံးများ	၁
၂။ ဂုဏ်ပြုကျေးဇူးတင်လွှာ	၃
၃။ နိဒါန်း	၄
ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ	၄
တိုးပွားလာသော ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ချေ၊ မသေချာမှုများကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းခြင်း - မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှု ဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေမှုများ	၆
REDD+ တွင်ပါဝင်သည့် ဖြည့်စွက်လုပ်ငန်းများအလွန် - ကာဗွန်မှ လုံခြုံစိတ်ချမှုအစီအမံနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်မှု	၁၁
အရေးပါသော ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်း- လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရေးဆိုင်ရာ သဘောတရားများနှင့် အကြောင်းချင်းရာများ	၁၃
၄။ သုတေသနပြုလေ့လာချက်	၁၈
ရည်ရွယ်ချက် နှင့် နည်းလမ်းများ	၁၈
သုတေသနပြုလေ့လာသည့်နေရာနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ	၁၉
အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း လုပ်ငန်းများ	၂၃
ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာ စိုက်ပျိုးခြင်း	၂၃
သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများစုဆောင်းခြင်း	၂၃
တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် ကျွမ်းကျင်လုပ်ငန်း	၂၈
၅။ ကရင်လူမျိုး-ခက်ခဲကြမ်းတမ်းသောပတ်ဝန်းကျင်တွင် လိုက်လျောညီထွေပြုနေထိုင်ခြင်း	၃၀
တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များချည်းမဟုတ်ဘဲ - သစ်ခုတ်သမားများ၊ ဓားပြများ၊ ကွန်မြူနစ်များနှင့် စစ်သားများ	၃၁
၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင်ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်း	၃၄
ကျွန်းသစ်ကျိန်စာ - နိုင်ငံတော်၏ချုပ်ကိုင်ပိတ်ဆို့မှုများနှင့် အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေမှုများ	၃၅
၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်မှု	၃၈
သစ်၊ ဝါး ခိုးထုတ်ခြင်း	၄၀

၆။ ယနေ့ကာလတွင် လိုက်လျောညီထွေနေထိုင်ခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတွင် နောက်ထပ်စိန်ခေါ်မှုများ	၄၃
သစ်တောကြိုးဝိုင်းထဲတွင် ရှင်သန်ရပ်တည်ခြင်း	၄၃
ကုမ္ပဏီများနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းရခြင်း	၄၄
၎င်းတို့မြေယာအခွင့်အရေးများအား အခိုင်အမာအရေးဆိုခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းအသနားခံစာတင်ခြင်း	၄၅
ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအား ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းခြင်း	၄၈
ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော- လိုက်လျောညီထွေမှုဆိုင်ရာအကျိုးအမြတ်များနှင့် ကန့်သတ်ချက်များ	၅၀
ပြင်ပမှကူညီပံ့ပိုးမှုများ - အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသအဆင့် ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ လေ့ကျင့်ရေးဗဟိုဌာန(RECOFTC)မှ ဆောင်ရွက်သောစီမံကိန်း	၅၂
မျှော်မှန်းချက်များ၊ မျှော်လင့်မှုများနှင့် စိုးရိမ်မှုများ	၅၅
ကျွန်ဘဝမှလွတ်မြောက်ခြင်း၊ မြေယာရပိုင်ခွင့်များ၏ အရေးပါပုံ	၅၈
၇။ မြန်မာနိုင်ငံရှိ REDD+လုပ်ငန်းများအတွက် လေ့လာရရှိခဲ့သည့်သင်ခန်းစာများ	၆၂
၈။ အကြံပြုချက်များ - REDD+မှ ရလဒ်ကောင်းများဖော်ဆောင်နိုင်သည့်နည်းလမ်းများ	၆၈
၉။ မှတ်စုများနှင့် ရည်ညွှန်းကိုးကားစာတမ်းများ	၇၄

အတိုကောက်စကားလုံးများ

- CF** ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော
- CFC** ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်/
ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခွင့်လက်မှတ်
- CFI** ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်
- CFUG** ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောဆိုင်ရာ အသုံးပြုသူများအဖွဲ့
- COP** အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ညီလာခံအစည်းအဝေး
- CSO** အရပ်ဖက်လူမှုအဖွဲ့အစည်း
- FD** သစ်တောဦးစီးဌာန
- IPCC** ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့
- NAP** အမျိုးသား သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျှော့ချရေး လုပ်ငန်းစဉ်
- NAPA** အမျိုးသား သဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျှော့ချရေးလုပ်ငန်းစီမံချက်
- NGO** အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်း
- INDC** အမျိုးသားအဆင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျှော့ချရေးဆိုင်ရာ အကောင်အထည်ဖော်မည့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်
- NDC** ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျှော့ချရေးဆိုင်ရာ အကောင်အထည်ဖော်မည့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်
- NLUP** အမျိုးသားမြေအသုံးချမှု မူဝါဒ
- POINT** ပွိုင့် - ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့
(Promotion Of Indigenous and Nature Together)
- PRA** ဒေသခံများပူးပေါင်းပါဝင်သော လေ့လာသုံးသပ်မှု

REDD+ သစ်တောများ ပြုန်းတီးခြင်းနှင့် သစ်တောအတန်းအစားကျဆင်းခြင်းတို့မှ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုလျှော့ချခြင်း

UN ကုလသမဂ္ဂ

UNDRIP ဌာနတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂကြေငြာစာတမ်း

UNFCCC ကုလသမဂ္ဂရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာကွန်ဗင်းရှင်း

ရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းရွာသူရွာသားများဖြစ်ကြသော ဦးစောအေးဆောင်း (ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာ အုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး)၊ ဦးစောကုဇက်၊ ဦးစောမြ (ခပေါင်းကျေးရွာတာဝန်ခံဟောင်း)၊ ဦးစောသာကေးနှင့် ဦးနော်ပိုပိုတို့၏ ဝိုင်းဝန်းကူညီမှုများကြောင့်သာ ယခုသုတေသနလေ့လာမှုကို အောင်မြင်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အစီရင်ခံစာရေးသားသူများသည် ထိုသူများမျှဝေပေးခဲ့သော အသိပညာများ၊ အချိန်၊ အင်အားစသည်တို့ကို လိုက်လံလှူစွာ ကျေးဇူးတင်ကြောင်းမှတ်တမ်းတင်ဖော်ပြရပါသည်။ စာရေးသူများသည် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင်ရရှိခဲ့သော အတွေ့အကြုံများကိုမျှဝေပေးခဲ့ကြသည့် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောအသုံးပြုသူများအဖွဲ့ဝင်များ၊ မိမိတို့၏ မြေယာအခွင့်အရေးများနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ကြုံတွေ့ခံစားနေရသော စိန်ခေါ်မှုများကိုဖြေရှင်းနိုင်သည့် နည်းလမ်းများကိုထောက်ပြလျက် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့်ဖြစ်ရပ်များ၊ အမြင်သဘောထားများ၊ စိုးရိမ်မှုများနှင့် မျှော်လင့်ချက်များကိုမျှဝေခဲ့ကြသော အမျိုးသား၊ အမျိုးသမီး၊ လူငယ်များ စသည်တို့ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ကြောင်းဖော်ပြရပါသည်။

ဤသုတေသန၏ ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းများကို ပွိုင့်ဝန်ထမ်းများဖြစ်ကြသည့် လိန်းဟုန်း(အစီအစဉ်ညှိနှိုင်းရေးမှူး)၊ နော်ခင်မိုးအေး(အကြီးတန်းအစီအစဉ်အရာရှိ)၊ ပြည့်ဖြိုးမောင်(အစီအစဉ်လက်ထောက်)နှင့် နူးရာ(အစီအစဉ်လက်ထောက်)တို့ ပါဝင်သောအဖွဲ့က ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ဒေါက်တာခရစ်စယန်အာနီသည် ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းများပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် လိုအပ်သောကူညီပံ့ပိုးမှုများကိုပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အစီရင်ခံစာကို လိန်းဟုန်းနှင့် ဒေါက်တာခရစ်စယန်အာနီတို့မှ ရေးသားခဲ့ပြီး နော်ခင်မိုးအေး၊ နူးရာနှင့် ပြည့်ဖြိုးမောင်တို့ကလည်း ဝိုင်းဝန်းအားဖြည့်ခဲ့ကြသည်။

ဤသုတေသနကို နော်ဝေမိုးသစ်တောဖောင်ဒေးရှင်း(RFN)၏ ငွေကြေးဆိုင်ရာအထောက်အပံ့ဖြင့် ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ငှာနေတိုင်းရင်းသားများ

ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့ (IPCC)၏ နောက်ဆုံးထွက်ရှိသည့် လေ့လာဆန်းစစ်မှုအစီရင်ခံစာတွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို လိုက်လျောညီထွေပြု၍ ဖန်လုံအိမ်အာနိသင်ဓာတ်ငွေ့ထုတ်လွှတ်မှုကို လျှော့ချရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို အမြန်ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိပါက မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မှ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်များမှ ရှောင်လွှဲ၍မရနိုင်ကြောင်းကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ သို့သော်လည်း နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံနှင့် တစ်နိုင်ငံ၊ နိုင်ငံတွင်းရှိ မတူညီသော လူမှုအစုအဖွဲ့တစ်ခုနှင့် တစ်ခုတို့ ခံစားရသော ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်များမှာမူ မတူညီဘဲ များစွာကွာခြားနိုင်လေသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများသည် ဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများထက် ပိုမိုခံစားရပါသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများသည် မုန်တိုင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်းနှင့် ရေကြီးခြင်းစသော ရာသီဥတုဆိုင်ရာ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်များကြောင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးမှုများစွာကို ခံစားရလေသည်။ IPCCအစီရင်ခံစာနှင့် ကုလသမဂ္ဂကမ္ဘာ့စီးပွားရေးစစ်တမ်း ကောက်ယူမှုအစီရင်ခံစာ(၂၀၁၆) တို့တွင်ဖွံ့ဖြိုးပြီးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ် ကြုံတွေ့ခံစားနိုင်မှု၊ ထိခိုက်ပျက်စီးနိုင်မှုတို့မှာ များစွာမတူကွဲပြားသည်ဟု ဖော်ပြဆွေးနွေးထားပါသည်။ ရှာဖွေတွေ့ရှိချက်များအရ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်နှင့် ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံမညီမျှမှုတို့မှာ အပြန်အလှန်ဆက်စပ်ကာ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်။ ရာသီဥတုဘေးဒဏ်ကြုံတွေ့ရနိုင်မှုနှင့် ထိခိုက်ပျက်စီးလွယ်မှုတို့သည် တည်ဆဲမညီမျှမှုများနှင့် များစွာဆက်စပ်လျက် ရှိသည်ဟုလည်း ထောက်ပြထားပါသည်။ IPCCကလည်း လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ နိုင်ငံရေးနှင့် အဖွဲ့အစည်းတည်ရှိမှုစသည်တို့အရ ခွဲခြားဖယ်ကျဉ်ခံထားရသူများသည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ကို ပိုမိုထိခိုက်ခံစားရနိုင်ဖွယ်ရှိသည်ဟု ဖော်ပြထားသည်။

ငှာနေတိုင်းရင်းသားများသည် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်များကို ထိခိုက်ခံစားရလွယ်ဆုံးဖြစ်သော လူအုပ်စုများဖြစ်လေသည်။ ဆင်းရဲနွမ်းပါးသူများအနက် နွမ်းပါးဆုံးသူများဖြစ်ကြသည့် အလျောက် ငှာနေတိုင်းရင်းသားများသည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ကို ကြိုတင်ကာကွယ်၊ လိုက်လျောညီထွေပြုမှု၊ ပြန်လည်ကောင်းမွန်လာအောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ရန် ငွေကြေးနှင့် ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်းအရင်းအမြစ်များမရှိကြပေ။ ငှာနေတိုင်းရင်းသားများသည် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှု အလွယ်တကူမရရှိနိုင်သော ဝေးလံခေါင်သီသည့် အရပ်ဒေသများတွင် နေထိုင်ကြသော်လည်း ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုသည် လူသားတို့၏ ကျန်းမာရေးအပေါ် တိုက်ရိုက်အားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ သွယ်ဝိုက်၍သော်လည်းကောင်း သက်ရောက်လျက်ရှိကြောင်း ၎င်းတို့အနေဖြင့် ကျန်းမာရေးဝန်ဆောင်မှုများကို ပိုမိုလိုအပ်လာပါသည်။ ငှာနေတိုင်းရင်းသားအများစုသည် မိမိတို့၏ စားဝတ်နေရေးအတွက် မြေယာ၊ သဘာဝသယံဇာတများအပေါ်မှီခိုနေထိုင်ရကာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုသည် ဂေဟစနစ်များ၊ စိုက်ပျိုးရေး၊ မွေးမြူရေး၊ ငါးဖမ်းလုပ်ငန်း၊ အမဲလိုက်ခြင်း စသည်တို့အပေါ် သက်ရောက်မှုများစွာ ရှိသောကြောင့် ငှာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများအပေါ် များစွာခြိမ်းခြောက်လျက်ရှိသည်။

ငှာနေတိုင်းရင်းသားများသည် မြို့ပြကြီးများတွင်မဟုတ်ဘဲ သဘာဝတောတောင် ရေမြေများရှိရာ ဒေသများတွင် မိမိတို့အသက်ရှင်နေထိုင်ရန် လိုအပ်သည့်အစားအစာနှင့် အခြားကုန်စည်များကိုရှာဖွေပြုလုပ်လျက် သဘာဝနှင့် နီးကပ်စွာလိုက်လျောညီထွေနေထိုင်ကြလေသည်။ ထိုသို့နေထိုင်ခြင်းဖြင့် ငှာနေတိုင်းရင်းသားများသည် ဒေသ၏ ရာသီဥတု၊ အပင်တိရစ္ဆာန်များရှင်သန်ကျက်စားမှု စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်

သည် ဒေသအသိ၊ ဗဟုသုတများကြွယ်ဝလာပါသည်။ သီးနှံစိုက်ပျိုးရမည့်အချိန်၊ အမဲလိုက်ရန်သင့်လျော်သည့်အရပ် စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်သည့် မိရိုးဖလာအသိပညာများကို မျိုးရိုးစဉ်ဆက်လက်ဆင့်ကမ်းလာခဲ့ကြပြီး လက်ရှိ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသောအချိန်တွင် ထိုအသိပညာများသည် အသုံးမဝင်တော့ပေ။

ဒေသခံပြည်သူများ၏ အသက်မွေးမှုလုံခြုံခိုင်မာရေးကို ထိပါးနှောင့်ယှက်လျက်ရှိသော ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်များကို လျော့ချနိုင်ရန် အစိုးရဌာနများ၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံ အဖွဲ့အစည်းများမှ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ဆန်းစစ်ဖော်ထုတ်တိုင်းတာသည့် လုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ကုလသမဂ္ဂဌာနတိုင်းရင်းသားရေးရာ အမြဲတမ်းဖိုရမ်သို့ လွန်ခဲ့သော ဆယ်နှစ်ခန့်က တင်သွင်းခဲ့သော အစီရင်ခံစာတွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျော့ချရေး လုပ်ငန်းများသည် အကျိုးသက်ရောက်မှုများစွာ ဖြစ်ထွန်းစေနိုင်သကဲ့သို့ ဌာနတိုင်းရင်းသားများအပေါ်လည်း ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိလာနိုင်ပေသည်။ အစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသည့် ဖြစ်ရပ်အခြေအနေတစ်ခုကို အခြေခံ၍ ဖော်ထုတ်ထားသည့် သုံးသပ်ချက်မှာ လက်ရှိအချိန်ထိ ကိုက်ညီမှန်ကန်လျက်ရှိသည်။ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုကို ပြန်လည်အစားထိုးသည့်အနေဖြင့် ပုဂ္ဂလိကနှင့် ပြည်သူ့ကုမ္ပဏီများမှ ဆောင်ရွက်သည့် သစ်တောပြန်လည်တည်ထောင်ရေး စီမံကိန်းများ(သို့) ကြီးမြန်သစ်မျိုးစိုက်ခင်းများ - တစ်ခွင်တစ်ပြင်တည်ထောင်သည့် ဇီဝလောင်စာစိုက်ခင်းများအပါအဝင် - သည် ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေယာသိမ်းဆည်းမှုများကို ဖြစ်စေပါသည်။

ယနေ့အချိန်တွင် ကုလသမဂ္ဂရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာကွန်ဗင်းရှင်းမှ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုလျော့ချရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်း အစီအစဉ်ကြီးတစ်ခုမှာ REDD+သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းနှင့် သစ်တောအတန်းအစားကျဆင်းခြင်းတို့မှ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုလျော့ချခြင်း အစီအစဉ်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါအစီအစဉ်ကို သစ်တောပြုန်းတီးမှုလျော့ချ၍ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုတိုးပွားလာစေရန်ရည်ရွယ် လုပ်ဆောင်သည့်အပြင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုလျော့ချရာတွင် အထောက်အကူပြုရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျော့ချရေး ဆောင်ရွက်ရာတွင် သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ၏ အရေးပါပုံကို ကုလသမဂ္ဂပတ်ဝန်းကျင်အစီအစဉ်၏ ထုတ်လွှတ်မှု ကွာဟချက်ဆိုင်ရာအစီရင်ခံစာ(၂၀၁၇)တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုအစီရင်ခံစာတွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျော့ချရေးဆိုင်ရာ ပြင်သစ်သဘောတူညီချက်တွင် နိုင်ငံအသီးသီးမှ ပြုလုပ်ထားသော ကတိကဝတ်များနှင့် ကမ္ဘာကြီးပူဇွန်လော့၏ ဆိုးကျိုးများလျော့ပါးစေရေးအတွက် ထုတ်လွှတ်မှု လျော့ချမှုများအကြား ကွာဟချက်များစွာရှိနေသည် ဟုတင်ပြထားပါသည်။ သစ်တောများသည် အဆိုပါကွာဟချက်များကို လျော့ချရာတွင်များစွာ အထောက်အကူပြုနိုင်သောကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ဖြေရှင်းချက်များ၏ ပင်မအစိတ်အပိုင်းတစ်ခု ဖြစ်လာပါသည်။

REDD+စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်သည့် နိုင်ငံများရှိသစ်တောများသည် ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ မိရိုးဖလာပိုင်ဆိုင်သည့် မြေများပေါ်တွင် ပေါက်ရောက်တည်ရှိခဲ့ပြီး ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ မြေယာ၊ ပိုင်နက်နယ်နိမိတ်နှင့် သယံဇာတတို့နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်များကို အပြည့်အဝအသိအမှတ်ပြုပြီး ကာကွယ်ပေးခြင်းမရှိခဲ့ပါက **REDD+**လုပ်ငန်းများသည် ဌာနတိုင်းရင်းသားများအပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများ ရှိလာနိုင်သည်မှာ စိုးရိမ်ဖွယ်ရာ ဖြစ်လာပါသည်။ ထိုသို့သော စိုးရိမ်မှုများမှာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျော့ချရေးအစီစဉ်နှင့် အခြားသော **REDD+**ကနဦးစီမံကိန်းများမှ ရရှိခဲ့သော အတွေ့အကြုံများကြောင့် ပိုမိုမြင့်တက်များပြားလာခဲ့သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဌာနတိုင်းရင်းသား အဖွဲ့အစည်းများ၏ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဒေသခံပြည်သူ့ကိုယ်စားလှယ်များသည် **REDD+**လုပ်ငန်းစဉ်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ကုလသမဂ္ဂရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်းမှ ကျင်းပသောဆွေးနွေးပွဲများနှင့် ၂၀၁၀ ခုနှစ် မက္ကဆီကိုနိုင်ငံ၊ ကန်ကွန်းမြို့တွင်ကျင်းပသည့် ၁၆

ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများညီလာခံမှ ပြုလုပ်ခဲ့သော သဘောတူညီချက်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သည့် REDD+ လုပ်ငန်းများအတွက် လူမှုရေးနှင့် ဂေဟစနစ်ဆိုင်ရာ လုံခြုံစိတ်ချမှု အစီအမံများရေးဆွဲမှုများ စသည်တို့တွင် တက်ကြွစွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။

**တိုးပွားလာသော ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ချေ၊ မသေချာမှုများကို ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းခြင်း-
မြန်မာနိုင်ငံရှိ ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှု ဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေမှုများ**

ကုလသမဂ္ဂရာသီဥတု ပြောင်းလဲခြင်းဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း UNFCCC ၏ အန္တိမရည်မှန်းချက်မှာ လူသားတို့ ပရောဂကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖျက်ဆီးနှောင့်ယှက်မှုများမှ ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုစနစ်ကို ကာကွယ်နိုင်သော အဆင့် ပမာဏ၌ လေထုထဲရှိဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေ့ သိပ်သည်းဆကို တည်ငြိမ်စေရေးပင်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်ပါ၍ ဖန်လုံ အိမ်ဓာတ်ငွေထုတ်လွှတ်မှုကို လျှော့ချခြင်းအားဖြင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်လျော့ပါးစေရန် ဆောင်ရွက်ချက် များ- ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လျှော့ချရေးလုပ်ငန်းများကို မူလအစကတည်းကပင် UNFCCC ၏ ဆွေးနွေးပွဲ များတွင် အဓိကလုပ်ငန်းများအဖြစ် ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ကြသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများ ကို လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်ရန် လူ့အသိုင်းအဝိုင်းများမှကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း- ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လိုက်လျော ညီထွေပြုခြင်း လုပ်ငန်းများကို ကနဦးအဆင့်တိုင်ပင်ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ သို့ သော်လည်း လိုက်လျောညီထွေပြုမှုများသည် နောက်ပိုင်းတွင် အရေးပါလာလေသည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် ရာသီဥတု ပြောင်းလဲမှုလျော့ချရေးဆိုင်ရာ ရည်မှန်းချက်များကို ပြည့်မှီအောင်ဆောင်ရွက်ရာတွင် အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့နေရပြီး ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျော့ချရေးလုပ်ငန်း၊ လိုက်လျောညီထွေပြုမှုလုပ်ငန်း စသည်ဖြင့် မည် သည့်လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်မည်၊ ထိုလုပ်ငန်းများပိုမိုထိရောက်စေရန် မည်သို့ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ရမည် စသည်တို့နှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးငြင်းခုံလျက်ရှိသည်။ အချို့သော ပညာရှင်များက UNFCCC ၏ တိုင်ပင် ဆွေးနွေးမှုများတွင် လိုက်လျောညီထွေပြုရေးကိစ္စများကို ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည့် အလှည့်ရောက်ပြီဟု ထောက်ပြကြလေသည်။ ထို့ကြောင့် ၂၀၁၅ခုနှစ် ပြင်သစ်နိုင်ငံတွင်ကျင်းပသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများညီလာခံတွင် များစွာထောက်ခံဝန်းရံခဲ့ကြသည့် ပြင်သစ်သဘောတူညီချက်ကို ချမှတ်နိုင်ခဲ့သည်။ အဆိုပါ သဘောတူညီချက် တွင် လိုက်လျောညီထွေပြုရေးကိစ္စများကို အလေးထားဖော်ပြခဲ့ပါသည်။

UNFCCC သည် ၂၀၀၅ခုနှစ်တွင် ကျင်းပခဲ့သည့် ၁၁ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများညီလာခံမှစတင်၍ နိုင်ရို ဘီလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ဟု လူသိများသော ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်၊ ထိခိုက်လွယ်မှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေပြု မှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို ရေးဆွဲပြီး လိုက်လျောညီထွေပြုမှု မြှင့်တင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်လာခဲ့ ကြသည်။ အဆိုပါလုပ်ငန်းအစီအစဉ်ကို လိုက်လျောညီထွေပြုမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့် ဆောင်ရွက်ချက်များကို ထည့်သွင်းကူညီပံ့ပိုးပေးနိုင်သော အသိပညာများကို ဖော်ထုတ်ဖြန့်ဝေအသုံးပြုနိုင်ရန်မျှော်မှန်း၍ ချမှတ်အကောင် အထည်ဖော်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျော့ချရေးလုပ်ငန်းများမှာ အခြားနိုင်ငံများကပါ အကျိုးအမြတ်များရရှိနိုင်သည့် နိုင်ငံတ ကာပူးပေါင်းမှုဆိုင်ရာ လက္ခဏာကောင်းများရှိသော်လည်း လိုက်လျောညီထွေပြုမှုလုပ်ငန်းများမှာမူ အကောင် အထည်ဖော်သည့်သူကသာလျှင် ထိုလုပ်ငန်း၏ရလဒ်ကို ခံစားနိုင်လေသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် နိုင်ငံအသီး သီးသည် လိုက်လျောညီထွေပြုရေးလုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်ရန် ပိုမိုစိတ်ထက်သန်လာကြသည်။ UNFCCC သည် အမျိုးသားသဘာဝဘေးအန္တရာယ်လျော့ချရေးလုပ်ငန်းစီမံချက် (NAPAs) နှင့် အမျိုးသားသဘာဝဘေး အန္တရာယ်လျော့ချရေးလုပ်ငန်းစဉ် (NAPs) ရေးဆွဲမှုကို ကူညီပံ့ပိုးပေးသည့်အစီအစဉ် စသည့်အစီအစဉ်နှစ်ခုမှ တစ်ဆင့် အမျိုးသားအဆင့်လိုက်လျောညီထွေပြုမှုများကို ကူညီပံ့ပိုးပေးလျက်ရှိသည်။ (NAPs) များကို နိုင်ငံ

အသီးသီး၏ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေး လုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းရည်ကို မြှင့်တင်နိုင်ရန်- (ဆိုလိုသည်မှာ ၎င်းတို့၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ထိခိုက်လွယ်မှုကို လျော့ချရန်နှင့် ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင် စွမ်းရည်ကိုမြှင့်တင်နိုင်ရန်) - ချမှတ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် **NAPs**တွင်ဖော်ထုတ်ထားသော လိုက်လျောညီထွေပြုမှုဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များသည် နိုင်ငံတစ်-ခုက

ကြုံတွေ့ရသော ရာသီဥတုဘေးဒဏ်များ၏ သဘောသဘာဝများနှင့်အညီ ပြောင်းလဲလျက်ရှိသည်။ သို့သော်လည်း နိုင်ငံအားလုံးသည် အနာဂတ်ကာလရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ခန့်မှန်းချက်များမှာ မသေချာခြင်းစသော ဘုံပြဿနာတစ်ရပ်ကို လိုက်လျောညီထွေမှုဖြစ်စေရေး စီမံကိန်းများရေးဆွဲရာတွင် ကြုံတွေ့နေရပါသည်။

သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေး ကိစ္စရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ **Yousefpour** ပါအဖွဲ့မှ သုံးသပ်ထားသည်မှာ သမိုင်းအစဉ်အလာအရ နှိုင်းယှဉ်ချက်များ(သို့) ပြီးပြည့်စုံသည့် အချက်အလက်များမရှိခြင်းကြောင့် မြင့်မားသော မသေချာမရေရာမှုများနှင့် ရင်ဆိုင်ရလျက်ရှိသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအပေါ် သစ်တောဂေဟစနစ်များ၏ တုန့်ပြန်မှုများမှာ မရေရာသည့်အပြင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုမှာ မည်မျှအတိုင်းအတာထိ ဖြစ်လျက်ရှိသည်ကိုလည်း တိကျသေချာစွာ မသိနိုင်သေးပေ။ ယင်းအချက်များသည် စိန်ခေါ်ချက်အသစ်များအား ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်များချမှတ်ရာတွင် များစွာ သက်ရောက်မှု ရှိလေသည်။

ဖွံ့ဖြိုးမှုအနည်းဆုံး နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံဖြစ်သော မြန်မာနိုင်ငံသည် **NAPA**ကို ချမှတ်အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် **UNFCCC**ထံမှ ကူညီပံ့ပိုးမှုများကို ရယူထားပြီးဖြစ်သည်။ ၎င်းကို ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် အပြီးသတ်ရေးဆွဲထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။

ယခု အစီရင်ခံစာတွင် ဆယ်စုနှစ် ၆ ခုအတွင်း ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာမှုများကို အနှစ်ချုပ်ဖော်ပြထားပါသည်။

- တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ အပူချိန်များ တိုးမြှင့်လာခြင်း။ (ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုလျှင် ၀. ၀၈ ဒီဂရီဆဲ စီးယပ်) အထူးသဖြင့် နိုင်ငံမြောက်ပိုင်းနှင့် အလယ်ပိုင်းဒေသများ။
- သာမန်အားဖြင့် နိုင်ငံတွင်း ဒေသအများစုတွင် မိုးရေချိန်မြင့်တက် လာမှုနှင့် အချို့ဒေသများတွင် မိုးရေချိန်သိသာစွာကျဆင်းလာခြင်း (ဥပမာ- ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး)
- မုတ်သုန်လေအဝင်နောက်ကျပြီး အထွက်စောခြင်းကြောင့် အနောက်တောင်မုတ်သုန်လေရာသီ တိုတောင်းလာခြင်း။
- ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်း/လေပြင်းများ၊ ရေကြီးမှုများ၊ မိုးပြင်းများ၊ မိုးခေါင်မှုများနှင့် အပူချိန်မြင့်မားမှုများစသော လွန်ကဲပြင်းထန်သော ရာသီဥတုအခြေအနေများ ကျရောက်မှုနှင့် ဖြစ်ပွားမှုနှုန်း မြင့်တက်လာခြင်း

ဤရာစုနှစ်အကုန် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် ပြောင်းလဲမှုများမှာ ယခုကြုံတွေ့နေရသော ပြောင်းလဲမှုများ ပိုမိုပြင်းထန်လာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

- နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းတွင် အပူချိန်မြင့်တက်လာနိုင်ပြီး အထူးသဖြင့် ဒီဇင်ဘာလမှ အောက်တိုဘာလအထိ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်းဒေသများတွင် ပိုမိုမြင့်တက်လာနိုင်ဖွယ်ရှိပါသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး မြစ်ဝကျွန်းပေါ်ဒေသများတွင် ၃. ၅ဒီဂရီဆဲလ်စီယပ်ခန့် မြင့်တက်လာနိုင်ဖွယ်ရှိပါသည်။
- ယေဘုယျအားဖြင့် မိုးရေချိန်များပြားလာနိုင်သော်လည်း နေရာဒေသအပေါ်မူတည်၍ ကွဲပြားနိုင်ကာ အချို့ဒေသများ (ဥပမာ-ရခိုင်ပြည်နယ်အနောက်ပိုင်း)တွင် အခြားဒေသများထက် မိုးရေချိန်မြင့်တက်လာနိုင်သည်။ အချိန်ကာလအလျောက် ပြောင်းလဲမှုများလည်း ဖြစ်ပေါ်နိုင်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာမိုးတွင်းကာလများတွင် မိုးရေချိန် လက်မများပြားလာမှုနှင့် ခြောက်သွေ့ချိန်ကာလကြာမြင့်လာမှု စသည်တို့ဖြစ်ပွားလာနိုင်ပါသည်။
- သို့ဖြစ်ပါ၍ ရေကြီးခြင်း၊ ဆိုင်ကလုန်းမုန်တိုင်းနှင့် လေပြင်းမုန်တိုင်းများတိုက်ခတ်ခြင်း၊ အပူချိန်လွန်ကဲခြင်းနှင့် မိုးခေါင်ခြင်း စသောရာသီဥတုဖောက်ပြန်သည့် ဖြစ်ရပ်များ ကျရောက်မှုနှင့် ဖြစ်ပွားမှုနှုန်းမြင့်တက်လာမှုတို့ ဖြစ်ပွားလာပါသည်။

NAPAမှ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ထိခိုက်လွယ်မှုကို ဖြစ်စေသည့်အချက်များကို ဖော်ထုတ်ထားပါသည်။

- စိုက်ပျိုးရေး၊ သစ်တောနှင့် သဘာဝသယံဇာတစသော ရာသီဥတုထိခိုက်လွယ်သည့်ကဏ္ဍများ၌ အလုပ်အကိုင်အခွင့်အလမ်းများပြားခြင်းနှင့် ၎င်းကဏ္ဍများကို အဓိကဝင်ငွေအရင်းအမြစ်အဖြစ် သတ်မှတ် ထားခြင်း။
- ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင် မြင့်တက်လာမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ရေရှည်ရာသီဥတုထိခိုက်မှုများ အပါအဝင် ဆိုင်ကလုန်း၊ မုန်တိုင်းနှင့် ရေလွှမ်းမိုးမှုများစသော ရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုများ ကြုံတွေ့ရသော ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းဒေသများနှင့် မြေနိမ့်ပိုင်းများတွင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးလုပ်ကိုင်ပြီး အခြေချနေထိုင်သည့် လူဦးရေထူထပ်ခြင်း။
- ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်သို့ တိုက်ခတ်လျက်ရှိသော အနောက်တောင်ပတ်သုန်လေ လာရာအရပ်နှင့် ထိစပ်နေခြင်းနှင့် ဆိုင်ကလုန်း၊ ရေကြီးမှု၊ ငလျင်လှုပ်ခြင်းနှင့် ဆူနာမီစသောရာသီဥတု ဖောက်ပြန်မှုများဖြစ်ပွားသော အာရှတိုက် အင်ဒို-တရုတ် မြေပင်အလွှာပေါ်တွင် ပျံ့နှံ့တည်ရှိသော မြေနိမ့်ပိုင်းကမ်းရိုးတန်းဒေသများရှိခြင်း။

- ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ကို တုံ့ပြန်နိုင်ရန်နိုင်ငံ၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကျဆင်းစေနိုင်သည့် ဆင်းရဲမွဲတေမှုမြင့်မားခြင်း။
- ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများကို ကြိုတင်ကာကွယ်နိုင်ရန် နည်းပညာဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်နိမ့်ပါးခြင်း။

ထို့အပြင် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ အခြားဒေသများကဲ့သို့ပင် ထိခိုက်ခံစားရလွယ်မှုသည် ရာသီဥတုထိလွယ်ရလွယ် ဖြစ်သည့် အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများကို မှီခိုလုပ်ကိုင်မှုအပေါ်မူတည်၍ မတူညီသော လူမှုအုပ်စုများအကြား ကွဲလွဲနိုင်ပါသည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ထိခိုက်ပွန်းပဲ့ခံစားရလွယ်မှုကို နိုင်ငံတကာမှအသိအမှတ်ပြု ဖော်ပြလျက်ရှိသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ NAPAတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားခြင်းမရှိပေ။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပိုမိုထိခိုက်ခံစားရလွယ်သည့်အုပ်စုများမှာ တောင်တန်းဒေသ၊ ခြောက်သွေ့ဒေသနှင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသ စသော ဂေဟစနစ်ဇုန်နယ်မြေ ၃ ခုလုံးတွင် နေထိုင်ကြသူများပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအုပ်စုများသည် ထိခိုက်ပျက်ဆီးနိုင်ခြေမြင့်မားသည့်အရပ်ဒေသများတွင် နေထိုင်ကြသည့် ဒေသခံပြည်သူ့အုပ်စုများ ဖြစ်ကြပြီး ခိုင်မာသေချာမှုမရှိသည့် အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်စားသောက်ကြပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လယ်သမား၊ သစ်ခုတ်သမား၊ တံငါတည်၊ ကုန်ခြောက်သည်၊ ကျပမ်း၊ လက်သမား၊ အသေးစားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းရှာဖွေသူ စသည်တို့ပါဝင် လေသည်။ ထို့အပြင် မြို့ပြဒေသများအပါအဝင် သက်ရောက်မှုပြင်းထန်သည့် ဒေသများ (ထိခိုက်လွယ်သည့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်များ) တွင်နေထိုင်သည့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များသည်လည်း ဆိုးရွာစွာထိခိုက်ခံစားရနိုင်ပါသည်။

နိုင်ငံ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ခြေများနှင့် ထိခိုက်ပျက်ဆီးလွယ်မှုတို့ကို အရေးတယူဖြေရှင်းနိုင်ရန်အလို့ငှာ နိုင်ငံ၏ NAPAတွင် ကဏ္ဍ ၈ ခုအတွက် ဦးစားပေး လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေး စီမံကိန်းဟုခေါ်သော ဦးစားပေးလုပ်ငန်း ၃၂ ရပ်ကိုဖော်ထုတ် ရေးဆွဲခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါလုပ်ငန်းများကို ဦးစားပေးအဆင့် ၃ဆင့်ခွဲခြားထားပါသည်။ ပထမဦးစားပေးအဆင့်တွင် စိုက်ပျိုးရေး၊ စောလျင်စွာအသိပေးခြင်း စနစ်နှင့် သစ်တောကဏ္ဍ တို့ပါဝင်ပြီး ဒုတိယဦးစားပေးအဆင့်တွင် ပြည်သူ့ကျန်းမာရေးနှင့် ရေအရင်းအမြစ်ဟု သတ်မှတ်ထားကာ တတိယဦးစားပေးအဆင့်ရှိ ကဏ္ဍများမှာ ကမ်းရိုးတန်းဒေသ၊ စွမ်းအင်၊ စက်မှုလုပ်ငန်းများနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ စသည်ဖြင့် အသီးသီးပါဝင်ကြသည်။

ပထမဦးစားပေးကဏ္ဍများအနက် စိုက်ပျိုးရေးနှင့် သစ်တောကဏ္ဍသည် နိုင်ငံတွင်းကျေးလက်နေ ဒေသခံပြည်သူများ၊ အထူးသဖြင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများအတွက် လွန်စွာအရေးပါလေသည်။

မြို့နယ်ခုခုမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပြည်သူပူးပေါင်းပါဝင်သော လေ့လာဆန်းစစ်သုံးသပ်မှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့ရာတွင် နိုင်ငံအတွင်းရှိ မတူညီသော စိုက်ပျိုးရေး-ဂေဟစနစ်ဇုန်နယ်မြေများ (တောင်တန်းဒေသ၊ အပူပိုင်းဒေသနှင့် ကမ်းရိုးတန်းဒေသ) ပါဝင်သည့် ထိခိုက်ပျက်စီးလွယ်သော အရပ်ဒေသများကို လွှမ်းမိုးကာမိစေရန် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေး လိုအပ်ချက်များကို ဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ၎င်းတို့ကိုအခြေခံ၍ လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရေးစီမံကိန်း (၈)ခုမှ (၁၀)ခုကိုဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပြီး ကဏ္ဍအလိုက် အဆင့်ခွဲခြားသတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ စာရင်းအနက် ပထမ ၄ခုကို အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားခဲ့ပါသည်။ စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတွင်ပါဝင်သည့် စီမံကိန်းများမှာ-

ပထမဦးစားပေးလုပ်ငန်း- အပင်ဖိတ်မျိုးစုံမျိုးကွဲများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် ရာသီဥတုဒဏ်ခံနိုင်သည့် စပါးမျိုးစိတ်များကို ဒေသနှင့် ကိုက်ညီသည့် နည်းပညာများအသုံးပြုစိုက်ပျိုးခြင်းအားဖြင့် တစ်နိုင်တစ်ပိုင် လယ်သမားများနှင့် ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ် ထိခိုက်လွယ်မှုကိုလျော့ချခြင်း။

ဒုတိယဦးစားပေးလုပ်ငန်း- ရာသီဥတုဒဏ် တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းရှိသည့် မျိုးစိတ်များနှင့် ပဲမျိုးရင်းများကို စုံလင်စွာစိုက်ပျိုးခြင်းအားဖြင့် အပူပိုင်းဒေသနှင့် တောင်တန်းဒေသများရှိ ကျေးလက်နေပြည်သူများနှင့် တစ်နိုင်တစ်ပိုင် လယ်သမားများ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ် ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းမြှင့်တင်ခြင်း။

တတိယဦးစားပေးလုပ်ငန်း- ရာသီဥတုနှင့်ကိုက်ညီသည့် စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များကို အသုံးပြု၍ ဝင်ငွေတိုးသီးနှံများကိုစိုက်ပျိုးခြင်း၊ ဆိုလာစွမ်းအင်အသုံးပြုခြင်းစသည်တို့ကို ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ဥယျာဉ်ခြံလုပ်ငန်းများကို တိုးမြှင့်လုပ်ကိုင်စေကာ အပူပိုင်းဒေသ ပြည်သူလူထုများ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ် ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းမြှင့်တင်ခြင်း။

စတုတ္ထဦးစားပေးလုပ်ငန်း- ရာသီဥတုဒဏ် တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းရှိသည့် မျိုးစိတ်များနှင့် အထွက်နှုန်းမြင့် သီးနှံများကို ပြောင်းလဲစိုက်ပျိုးခြင်းဖြင့် စိုက်ပျိုးရေး-ဂေဟစနစ်များရှိ ဒေသခံများ၏ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ ထိခိုက်လွယ်မှုတို့ကို လျော့ချခြင်း။

လိုအပ်ချက်ဆယ်စုံအနက်ဖြစ်သည့် တစ်ခုမှာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်ချက်များနှင့် တောင်ပေါ်နေပြည်သူများ(အများစုမှာ ဌာနေတိုင်းရင်းသားဖြစ်ကြသည့်) လူထု၏လိုအပ်ချက်များကို အဆင့်သတ်မှတ်ချက်များမှာ အရေးကြီးမှုအနိမ့်ဆုံးအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသောကြောင့် အကောင်အထည်ဖော်ရန် နိမ့်ပါးသောကြောင့် ရွေးချယ်ခံခြင်းမရှိပေ။ ဂေဟစနစ်အခြေပြုနည်းလမ်းများနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ကိုက်ညီသည့် စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်များကို အသုံးပြု၍ တောင်တန်းဒေသရှိ မိုးစပါးစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ် ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းမြှင့်တင်ခြင်း။

အလားတူပင် PRAဆောင်ရွက်စဉ်ဖော်ထုတ်ခဲ့သော သစ်တောကဏ္ဍဆိုင်ရာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လိုက်လျောညီထွေပြုရေး လိုအပ်ချက်များစာရင်းထဲရှိ ပထမတစ်ခုမှာ “သစ်တောပိုင်ဆိုင်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဗဟိုအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုလျော့ချမှုကို အလေးထား၍ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု သဘောတူညီချက်များချထားပေးခြင်း ဥပမာ ဒေသန္တရစီမံအုပ်ချုပ်သည့်သစ်တောများနှင့် ကျေးရွာလူထုပိုင်ဆိုင်ပြီး စီမံအုပ်ချုပ်သည့်သစ်တောများ” ဟူသော စီမံကိန်းသည် ဦးစားပေးစီမံကိန်း ၁၀ခုတွင် ပါဝင်ခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ သစ်တောကဏ္ဍဆိုင်ရာ အဆိုပြုသတ်မှတ်ထားသော ထိပ်တန်းဦးစားပေး စီမံကိန်း(၄)ခုမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

ပထမဦးစားပေးလုပ်ငန်း- သစ်တောများကိုပြန်လည် တည်ထောင်ခြင်းဖြင့် အတန်းအစားကျဆင်းလျက်ရှိသည့် သစ်တောမြေများ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းကို တည်ဆောက်မြှင့်တင်ခြင်း။

ဒုတိယဦးစားပေးလုပ်ငန်း- ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ အသက်မွေးမှုလုံခြုံစေရန်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ် ခံနိုင်သည့်ဂေဟစနစ်များ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းအပူပိုင်းဒေသရှိ အတန်းအစားကျဆင်းလျက်ရှိသော ရေဝေရေလဲဒေသများတွင် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့သစ်တော ပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်း။

တတိယဦးစားပေးလုပ်ငန်း- ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ အသက်မွေးမှုလုံခြုံစေရန်နှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ခံနိုင်သည့် ဂေဟစနစ်များဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ထိခိုက်လွယ်ပြီး အတန်းအစားကျဆင်းလျက်ရှိသော ကမ်းရိုးတန်းဒေသများတွင် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ဒီရေတောများ ပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်း။

စတုတ္ထဦးစားပေးလုပ်ငန်း- နိုင်ငံမြောက်ပိုင်း တောင်တန်းဒေသများရှိ အင်တော်ကြီးကန်နှင့် အင်းလေးကန် ရေဝေရေလဲဒေသများတွင် ပြည်သူ့လူထုအစုအဖွဲ့ ပြန်လည်ထူထောင်ရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်း အားဖြင့် ကျေးလက်နေပြည်သူများ၏ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ခံနိုင်စွမ်းရည်ကို မြှင့်တင်ခြင်း။

ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ကျေးလက်ဒေသရှိတောင်သူများ၏ ထိခိုက်လွယ်မှုကိုလျော့ချ၍ ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်ခြင်းသည် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍအတွက် အရေးပါသော လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး ပြည်သူ့လူထုများ စိတ်ပါဝင်စားလာ၍ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းသည် (ဥပမာ - ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့သစ်တောပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်းနှင့် ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်း) တို့သည် သစ်တောကဏ္ဍဦးစားပေးစီမံကိန်းများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် အရေးပါသည့် မဟာဗျူဟာတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။

REDD+တွင်ပါဝင်သည့် ဖြည့်စွက်လုပ်ငန်းများအလွန် - ကာဗွန်မှ လုံခြုံစိတ်ချမှုအစီအမံနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်မှု

သစ်တောထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းသည် ၂၀၁၅ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်နိုင်ငံ ပါရီမြို့တွင်ကျင်းပသည့် UNFCCC ၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများညီလာခံသို့ မြန်မာနိုင်ငံမှတင်သွင်းသည့် အမျိုးသားအဆင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လျော့ချရေးဆိုင်ရာ အကောင်အထည်ဖော်မည့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ် INDC၏ ပင်မကဏ္ဍများထဲမှ တစ်ခုဖြစ်သည်။ INDC (နောက်တွင်တင်ပြရမည့် NDC ကဲ့သို့ပင်)တွင် နိုင်ငံအနေဖြင့် ဖန်လုံအိမ်ဓာတ်ငွေထုတ်လွှတ်မှုကို လျော့ချ၍ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လျော့ချရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်မည့်နည်းလမ်းများနှင့် ၂၀၂၀ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလိုက်လျောညီထွေဖြစ်မှုကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရန် ရည်ရွယ်ချက် ချမှတ်ထားသည့်နည်းလမ်းများကို ဖော်ပြထားပါသည်။

သစ်တောကဏ္ဍကို မြန်မာနိုင်ငံ၏ရည်မှန်းထားသော ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လျော့ချရေးဆိုင်ရာလုပ်ငန်းစဉ် ဇယားတွင် ပထမဦးစားပေးအဖြစ် ထည့်သွင်းထားသည်ကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် INDCတွင်ပါရှိသည့် သစ်တောကဏ္ဍ၏အရေးပါမှုကို သိရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ INDCတွင် ၂၀၃၀ခုနှစ်ရောက်ပါက နိုင်ငံမြေဧရိယာ၏ ၃၀% ကို အမြဲတမ်းသစ်တောမြေများအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၀%ကို သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများအဖြစ်လည်းကောင်း သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းနိုင်ရေးဖော်ပြထားသည့် အမျိုးသားသစ်တောကဏ္ဍ ပင်မစီမံကိန်း၏ လျာထားချက်များကို ထပ်မံဖော်ပြထားပါသည်။ REDD+သည် အဆိုပါလျာထားချက်များကို ပြည့်မှီအောင်ဆောင်ရွက်ရာတွင်ပါဝင်သည့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်နှစ်ခုအနက် တစ်ခုဖြစ်လေသည်။

၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် The Economistမှ REDD+ ကို “အပူပိုင်းသစ်တောများ၏ အကောင်းဆုံးမျှော်လင့်ချက်”ဟု ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြလေသည်။ သစ်ပင်များကိုခုတ်လှဲ၍ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုကို ဖြစ်စေမည့်အစား သစ်ပင်တွင် ထိန်းသိမ်းထားရှိသောကာဗွန်များကို တန်ဖိုးသတ်မှတ်ခြင်းအားဖြင့် REDD+သည် အပူပိုင်းနိုင်ငံများသည် သစ်တောပြုန်းတီးမှုကိုလျော့ချရန် မက်လုံးများဖန်တီးပေးအပ်နိုင်ရန် ရည်ရွယ်ဖော်ဆောင်ခဲ့

သည်။ သို့သော်လည်း အဆိုပါချဉ်းကပ်ဆောင်ရွက်မှုနည်းလမ်းကို လူတိုင်းလက်ခံကြိုဆိုခဲ့ခြင်း မရှိပေ။ “သဘာဝကို ရောင်းကုန်တစ်ခုအနေဖြင့် သတ်မှတ်သည်” ဟု ပြောဆိုကြသည့်အပြင် ဝေဖန်သူများကလည်း REDD ကိုဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် စက်မှုနှင့်စိုက်ပျိုးရေးအနေဖြင့် မိမိတို့လျှော့ချရမည့် ထုတ်လွှတ်မှုပမာဏကို မလျှော့ချဘဲ ရှောင်လွှားမှုများ ဖြစ်လာနိုင်သည်ဟု ထောက်ပြပြောဆိုကြသည်။ REDDလုပ်ငန်းများအတွက် ရန်ပုံငွေများကို ကာဗွန်ရောင်းဝယ်မှုမှရရှိမည်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကုမ္ပဏီ (သို့) အစိုးရအနေဖြင့် မိမိတို့ပြုလုပ်လိုက်သော ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုများအတွက် ပြန်လည်ပေးချေရန် လွတ်လပ်စွာရောင်းဝယ်အသုံးပြုနိုင်သော ကာဗွန်များကိုဖောက်ကားခြင်းမှ ရန်ပုံငွေရရှိနိုင်သည့် အလားအလာပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ကာဗွန်ဈေးကွက်သည် အနာဂတ်ကာလတွင် REDD+လုပ်ငန်းများကို ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့ရန်မှာ မသေချာသေးပေ။ လက်ရှိအချိန်တွင် REDD+ရန်ပုံငွေစုစုပေါင်း၏ ၉၀%ခန့်ကို အစိုးရကဏ္ဍမှ ထည့်ဝင်သည်။ (ထိုမျှသောပမာဏကို နိုင်ငံ ၅ ခုမှထည့်ဝင်ထောက်ပံ့လေသည်။) ဈေးကွက်အခြေပြု ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့မှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားလျက်ရှိပြီး ၎င်းကို အမျိုးသားအဆင့် လျှော့ချရေးလျာထားချက်များနှင့် ပြင်သစ်သဘောတူညီချက်တွင်ပါရှိသည့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာမျှော်မှန်းချက်များအကြား ကွာဟချက်ကိုလျှော့ချနိုင်ရန် လိုအပ်သောထုတ်လွှတ်မှုများကို ထပ်ဆောင်းလျှော့ချနိုင်ရေးအတွက် အရေးပါသောနည်းလမ်းတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်လာလိမ့်မည်ဖြစ်သည်။ ကန်ကွန်းသဘောတူညီချက်များတွင်ပါရှိသည့် REDD+ဆိုင်ရာဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် REDDအတွက် ရန်ပုံငွေထောက်ပံ့မည့်နည်းလမ်းများကို ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားခြင်းမရှိသောကြောင့် အဆိုပါအချက်များမှာ ခန့်မှန်းချက်များသာဖြစ်ပေသည်။

၁၃ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများညီလာခံတွင် လုပ်ငန်းနယ်ပယ်များသတ်မှတ်ရာတွင် သစ်တောပြုန်းတီးခြင်းနှင့် သစ်တောအတန်းအစားကျဆင်းခြင်းသာမက သစ်တောများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ စဉ်ဆက်မပြတ် သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်ခြင်းနှင့် သစ်တောများပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်း (သစ်တောကာဗွန် ပမာဏတိုးမြှင့်လာစေခြင်း)တို့ကိုပါ ဖြည့်စွက်ထည့်သွင်းခဲ့သော အချိန်မှစ၍ REDD၏ အားနည်းချက်တစ်ခုကို ကျော်လွှားနိုင်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ “REDD plus ”ဟု ခေါ်ဝေါ်သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။

အထက်တွင်ဖော်ပြပြီးသကဲ့သို့ REDDလုပ်ငန်းများ၏ ပတ်ဝန်းကျင်၊ ဌာနတိုင်းရင်းသားများနှင့် သစ်တောမှီခိုနေထိုင်သည့် ဒေသခံများအပေါ် ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ပြောဆိုလျက်ရှိသည်။ REDDဆိုင်ရာတိုင်ပင်ဆွေးနွေးပွဲများတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ၊ လူ့အခွင့်အရေးနှင့် ဌာနတိုင်းရင်းသားအရေးဆိုင်ရာအဖွဲ့စည်းများ၏ အမြဲတစေပူးပေါင်းပါဝင်မှုကြောင့် REDDနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ကန်ကွန်းဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာနှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု အစီအမံများပါဝင်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအစီအမံများထဲတွင် သက်ဆိုင်သည့်ဆက်စပ် ပတ်သက်သူများ၊ အထူးသဖြင့် ဌာနတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ထိရောက်သောပူးပေါင်းပါဝင်မှုများဟု ထည့်သွင်းရေးသားထားပါသည်။ သို့သော်လည်း ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုအစီအမံများကို REDDအကောင်အထည်ဖော်သည့် နိုင်ငံကသာလျှင် ထောက်ခံအားပေး၍ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်နိုင်သောကြောင့် ၎င်းကို REDDအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သောအခြေအနေတစ်ရပ်ဟု ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်းမရှိဘဲ အကောင်အထည်ဖော်မည့် နိုင်ငံအသီးသီးကသာလျှင် ၎င်းအစီအမံများကို ထောက်ခံအားပေး၍ မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ခြင်းပြု/မပြုကို ဆုံးဖြတ်နိုင်လေသည်။ အလားတူပင် သဘောတူညီချက်တွင် ဌာနတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂကြေငြာစာတမ်းကို ရည်ညွှန်းဖော်ပြထားပြီး တိတိကျကျမဟုတ်ဘဲ ဝေဝါးစွာရှင်းလင်းထားပါသည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျှော့ချရေးတို့အပြင် REDD+သည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း၊ ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာခြင်း၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှုတိုက်ဖျက်ရေး၊ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့် တိကျခိုင်မာ

လာခြင်းနှင့် သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် မူဝါဒချမှတ်ခြင်းတို့ကိုဆောင်ရွက်ရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် ပြည်သူ့ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု ပိုမိုရှိလာခြင်းစသော ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ၊ လူမှုရေးဆိုင်ရာနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ထပ်လောင်းအကျိုးအမြတ်များကို ရရှိလာရန်ဖြစ်သည်။

ပြီးခဲ့သောနှစ်များတွင် UNFCCC၏ ဆွေးနွေးပွဲအစီအစဉ်များတွင် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး အထူးတလည်ထည့်သွင်းစဉ်းစားလာကြသောကြောင့် REDD+သည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေးကို အထောက်အကူပြုသည့် ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုတိုးလာပါသည်။ UN-REDD အနှစ်ချုပ် ဖော်ပြချက်အရ REDD+မဟာဗျူဟာများနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များကို ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်မှုပုံစံများကိုမူတည်၍ REDD+လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုများသည် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေးအတွက် အရေးပါသောဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှုများကို ထိန်းသိမ်းတိုးမြှင့်နိုင်သည့် အလားအလာများဖြစ်ထွန်းလာနိုင်ပါသည်။ REDD+ အကောင်အထည်ဖော်သည့် နည်းလမ်းများသည် လူ့အသိုင်းအဝိုင်း၏ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေးလုပ်ကိုင်နိုင်စွမ်းအပေါ် လွှမ်းမိုးလျှက်ရှိပါသည်။

အရေးပါသော ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်း - လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရေးဆိုင်ရာ သဘောတရားများနှင့် အကြောင်းချင်းရာများ

ထိခိုက်ပျက်စီးလွယ်မှုနှင့် ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းရှိမှု စသည်တို့သည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်ရေးတို့ကို လေ့လာရာတွင်အဓိကကျသည့် သဘောတရားများပင်ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့ကို သိရှိခြင်းအားဖြင့် ဒေသအစုအဖွဲ့များ၏ ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်ချေနှင့် ထိုဆုံးရှုံးနိုင်ချေကို တုံ့ပြန်နိုင်သောစွမ်းရည် စသည်တို့ကို လေ့လာဖော်ထုတ် သိရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့သည် ထိခိုက်ပျက်စီးလွယ်မှုကို အောက်ပါအတိုင်းဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

ကျွဲပြားသောရာသီဥတုဖောက်ပြန်မှုနှင့် အစွန်းရောက်ဖြစ်စဉ်များအပါအဝင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ ဆိုးကျိုးဒဏ်များကို စနစ်တစ်ခုမှ အလိုက်သင့်မကိုင်တွယ်နိုင်ခြင်းနှင့် ထိခိုက်ပျက်စီးလွယ်သည့် အတိုင်းအတာပင်ဖြစ်သည်။ ထိခိုက် ပျက်စီးလွယ်မှုဆိုသည်မှာ စနစ်တစ်ခုကျိုးကြုံတွေ့ရသည့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲဖောက်ပြန်သည့်နှုန်း၊ ပမာဏ၊ ဖြစ်ရပ်၊ ၎င်းစနစ်၏ထိလွယ်ရှလွယ်ဖြစ်မှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ပြုနိုင်စွမ်း စသည်တို့၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ချက်များပင်ဖြစ်သည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ အစိုးရဌာနများ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအဖွဲ့သည် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်မှုကို အောက်ပါ အတိုင်းဆွေးနွေးထားပါသည်။

လက်ရှိ (သို့) ခန့်မှန်းရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ကြောင့် လူသားနှင့် သဘာဝစနစ်များ၏ ထိခိုက်ပျက်စီးလွယ်မှုကို လျော့ချရေးအစီအစဉ်များနှင့် ဆောင်ရွက်ချက်များပင်ဖြစ်သည်။ လိုက်လျောညီထွေပြုမှုအမျိုးအစားများစွာရှိလေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် မြစ်ကြောင်းနှင့် ကမ်းရိုးတန်းတာဝန်များ မြှင့်တင်တည်ဆောက်ခြင်း၊ အပူချိန်ရုတ်တရက်ပြောင်းလဲမှုဒဏ်ခံနိုင်သည့် စက်ရုံများအစားထိုး တည်ဆောက်ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်သည်။

ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်မှုနှင့်ပတ်သက်ပြီး

လူမှုရေး (သို့) ဂေဟဗေဒဆိုင်ရာ စနစ်တစ်ခု၏ ပြောင်းလဲမှု အနှောင့်အယှက်များကိုဟန့်တားကာ မူလဗွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံ၊ လုပ်ငန်းလည်ပတ်ပုံကို ထိန်းသိမ်းထား နိုင်သောစွမ်းရည်ဖြစ်သည်။ ကိုယ်တိုင် စုစည်းထားရှိနိုင်စွမ်း၊ ပြောင်းလဲမှုများနှင့် သက်ရောက်မှုများကို လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်သော စွမ်းရည် လည်းပါဝင်လေသည်။

ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်မှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်စွမ်းတို့မှာ ဆက်နွယ်လျက်ရှိပြီး ရံဖန်ရံခါတစ်လှည့်စီ အသုံးပြုကြပါသည်။

သမားရိုးကျအားဖြင့် ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်မှုမှာ အစုအဖွဲ့တစ်ခု (သို့) အိမ်ထောင်စုတစ်ခုသည် ရုတ်တရက် ပြောင်းလဲမှု (သို့) ဖိအားတစ်ခုနှင့် ကြုံတွေ့ရပြီးနောက် ပြန်လည်လည်ပတ်နိုင်စွမ်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ဒေသအတွင်းပြောင်းလဲမှုများကို လိုက်လျောညီထွေပြုရန် ရုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ လုပ်ကိုင်ရန်လိုအပ်သည်ဟု လက်ခံထား သောကြောင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများနှင့် ပတ်သက်လာပါက ပိုမိုရှုပ်ထွေးသော အဆင့်တစ်ခုတိုးလာပါသည်။ ဒေသအဆင့်အကျိုးသက်ရောက်မှုများကို လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်ရန် ပိုမိုထူးခြားကောင်းမွန်သော ဗွဲ့စည်းတည်ဆောက်ပုံများ ပြောင်းလဲရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် မူလဗွဲ့စည်းမှုအတိုင်း ပြန်လည်တည်ရှိပြီးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ရုံသာမကဖြင့် မလုံလောက်တော့ချေ။ စနစ်ကိုပြောင်းလဲလာစေရန် လိုက်လျောညီထွေပြုရန် လိုအပ်ပြီဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ ပြုမှုကို လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်စွမ်းဟု ခေါ်ပါသည်။

အထက်တွင်ဖော်ပြပြီးသကဲ့သို့ ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၊ နွမ်းပါးသူများနှင့် ခွဲခြားဖယ်ကျဉ်ခြင်းခံထားရသူ အုပ်စုများမှာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ကို ပိုမိုထိခိုက်ခံစားရလွယ်လေသည်။ အချို့သောပညာရှင်စာရေးသူများက အာဖရိကန်နောက်ပိုင်း ဆာဟဲဒေသရှိ ကျွဲနွားမွေးမြူရေးသမားများ (သို့မဟုတ်) ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်နိုင်ငံရှိ တစ်နိုင်တစ်ပိုင်တောင်သူများ စသောနွမ်းပါးသူအုပ်စုများသည် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပြောင်းလဲမှုများကိုများစွာ ရင်ဆိုင် တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းရှိသော်လည်း ထိုသို့သောလိုက်လျောညီထွေပြုမှုများကို ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်များတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြခြင်းမရှိဟု ဝိရောဓိတစ်ခုကို ထောက်ပြဆွေးနွေးကြပါသည်။

တကယ်တမ်းတွင် ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်ခံစားလွယ်မှုကိုသာ လက်ညှိုးထိုးပြောဆိုနေခြင်းသည် ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ အာတိတ်ဒေသ၊ သဲကန္တာရများ၊ တောင်တန်းများနှင့် မုတ်သုံတောများစသော ခက်ခဲကြမ်းတမ်းသောပတ်ဝန်းကျင်တွင် နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ လိုက်လျောညီထွေပြု ရှင်သန်ကြီးပွားခဲ့မှုများကို မျက်ကွယ်ပြုထည့်သွင်းမစဉ်းစားရာရောက်ပါသည်။ လိုက်လျောညီထွေပြုရေးဆိုင်ရာ ရလဒ်ကောင်းများကို ဖော်ဆောင်ရာတွင် ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ အသိပညာများ၊ ရိုးရာအသိများနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အပြန်အလှန်ဆက်နွယ်ပတ်သက်မှုများ စသည်တို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည် ဖြစ်သည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ သိမြင်နဲ့စပ်မှုသည် အစုအဖွဲ့၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို လိုက်လျောညီထွေ ပြုနိုင်စွမ်းနှင့် ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်း စသည်တို့ကို အထောက်အကူပြုသည့် စွမ်းရည်များထဲမှတစ်ခုဖြစ်သည်။ ဒေသခံအစုအဖွဲ့အရင်းအနှီးကို ဒေသရပ်ရွာတစ်ခု၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်မှု အတိုင်းအတာကို လေ့လာဆန်းစစ်ရာတွင် အသုံးပြုလေသည်။ ဒေသရပ်ရွာတစ်ခုလုံး၏ ကြီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် စုပေါင်း

ရင်းနှီးထားကြသော ဒေသတစ်ခု၏ အရင်းအမြစ်များဟု သတ်မှတ်လက်ခံကြသည့်အလျောက် သဘာဝ(သို့) ပတ်ဝန်းကျင်အရင်းအမြစ် (သဘာဝသယံဇာတ၊ ဂေဟစနစ်ဝန်ဆောင်မှု)၊ စီးပွားရေးအရင်းအမြစ် (ရုပ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းများ၊ ငွေကြေးအရင်းအမြစ်များ) အခြေခံအဆောက်အအုံအရင်းအမြစ် (လမ်း၊ တံတား၊ စက်ကိရိယာများ)၊ လူသားအရင်းအမြစ် (ကိုယ်ပိုင်အရည်အချင်း၊ တက်ကျွမ်းနားလည်မှု၊ ပညာရေးနှင့် ကျန်းမာရေး)နှင့် လူမှုအရင်းအမြစ် (ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှု၊ လူမှုကွန်ယက်ချိတ်ဆက်မှု၊ စီမံအုပ်ချုပ်သည့်စနစ်၊ အာဏာလက်ဝယ်ထားရှိခွင့်များနှင့် အာဏာကြီးစိုးသူများစသည်ဖြင့် ဒေသရပ်ရွာအတွင်း၊ ဒေသရပ်ရွာနှင့် အပြင်လောကအကြား ချိတ်ဆက်တည်ရှိသော လူမှုရေးပတ်သက်ဆက်နွယ်မှုများ) စသည်ဖြင့် ဒေသရပ်ရွာတစ်ခုရှိ အရင်းအမြစ်များကို အမျိုးအစား (၅)မျိုးခွဲခြားနိုင်ပါသည်။အဆိုပါ အရင်းအမြစ် ရှိ/မရှိကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဒေသရပ်ရွာတစ်ခု၏ ရင်ဆိုင်တုန့်ပြန်နိုင်မှုနှင့် လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်စွမ်းတို့ကို ဆုံးဖြတ်သိရှိနိုင်ပါသည်။

လူမှုနိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ နောက်ခံအချက်အလက်များသည် ဒေသရပ်ရွာတစ်ခု၏ အရင်းအမြစ်များတည်ရှိမှုအပေါ် များစွာသက်ရောက်မှုရှိနိုင်သည်။ ဥပဒေများနှင့် မူဝါဒများကို ချမှတ်ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော်လည်း ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် အခြားသောခွဲခြားဖယ်ကျဉ်ခံရသည့် အုပ်စုများသည် သဘာဝသယံဇာတများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်များ၊ ဒေသန္တရစီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခွင့်များ၊ လူမှုဝန်ဆောင်မှုများကို ရယူသုံးစွဲနိုင်မှုများ စသည်တို့မရရှိဘဲ အခက်အခဲများစွာ ရင်ဆိုင်ရလျက်ရှိသည်။ ထို့အပြင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ သက်ရောက်မှုများသည် ဒေသရပ်ရွာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် ကျရောက်ကာ ထပ်လောင်းဖိအားများကို ဖြစ်စေသောကြောင့် လိုက်လျောညီထွေပြုရာတွင် အခက်အခဲများနှင့် ကြုံတွေ့လာရပါသည်။

ဥပမာအားဖြင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ **Kalimantan**မြောက်ပိုင်းပြည်နယ်၊ **Maliu**ခရိုင်တွင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော သုတေသနလေ့လာချက်အရ-

*Malinau*ဒေသခံများသည် မိုးကြီးခြင်းကို လိုက်လျောညီထွေနေထိုင်နိုင်သော်လည်း ကျောက်မီးသွေးသတ္တုတူးဖော်မှု ကြောင့်ဖြစ်ပေါ်လာသော ရေဝေရေလဲဒေသများတွင် သစ်တောပြုန်းတီးမှုများနှင့် ထိခိုက်ပျက်စီးမှုများကြောင့် ရေလွှမ်းမိုးမှု ဒဏ်ကိုခံစားခဲ့ရသည်။ ဝယ်လိုအားမြှင့်တင်လာသည်နှင့်အညီ ကျောက်မီးသွေးတူးဖော်လုပ်ကိုင်ခွင့်များ ပိုမိုချထားခဲ့မှုများကြောင့် သစ်တောပြုန်းတီးမှုများ၊ စိုက်ပျိုးမြေလျော့နည်းလာမှုများ၊ **Malinau** မြစ်ညစ်ညမ်းမှုနှင့် နန်းအနည်ကျမှုများ ဖြစ်ပွားလာခဲ့ပါသည်။ **Malinau** မြစ်၏ မိုးရေများကို လက်ခံစီးဆင်းနိုင်စွမ်းကို များစွာကျော်လွန်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင် မြစ်အတန်းအစား ကျဆင်းမှုသည်လည်း ရေလွှမ်းမိုးပျက်စီးမှုကိုဖြစ်စေသည့် နောက်ကွယ်မှ အကြောင်းအရင်းတစ်ခုဖြစ်ခဲ့သည်။

အာရှဒေသရှိ ကုန်းမြေမြင့်များတွင်လည်း ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုသက်ရောက်မှုများမှာ ပြောင်းလဲမှုကို ဖြစ်စေသည့် အဓိကတွန်းအားပင်ဖြစ်သည်ဟု ထောက်ပြပြောဆိုထားပါသည်။

ရာသီဥတုနှင့်ဆက်နွယ်သည့် တွန်းအားများသည် ဂေဟစနစ်နှင့် လူမှုစနစ်တို့တွင် ရှုပ်ထွေးနက်နဲသော တုန့်ပြန်ဖြေရှင်းချက်များကို ဖြစ်ပေါ်လာစေသည်။ ကုန်းမြင့် ဒေသများတွင် ပြောင်းလဲမှုကိုဖြစ်စေသည့် လူသားတို့ပယောဂ ကြောင့်ဖြစ်လာသော တွန်းအားများမှာ မြို့ပြချဲ့ထွင်ခြင်း/ အခြေခံအဆောက်အအုံ တည်ဆောက်ခြင်း၊ မြေအသုံးချမှုနှင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ၊ ရေဝေရေလဲဒေသ ရေအရင်းအမြစ်စီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် နိုင်ငံများ အကြားပဋိပက္ခများ စသည်တို့ဖြစ်ကြပါသည်။

လေ့လာချက်များအရ ဟိမဝန္တာတောင်တန်းဒေသများတွင် လူဦးရေတိုးပွားလာ၍ ဈေးကွက်အခြေပြု သယံဇာတများကို တိုးမြှင့်သုံးစွဲလာကြကာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲသောကြောင့်၊ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုများကျဆင်းလာခြင်း၊ စိုက်ပျိုးမြေများတိုးပွားလာခြင်းနှင့် မြေအရည်အသွေးပျက်စီးမှုများအပြင် ရေသယံဇာတများလည်း ကျဆင်းလာခဲ့သည်။ အာရှတောင်တန်းဒေသများတွင် တစ်နိုင်တစ်ပိုင်စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများမှ စီးပွားဖြစ်သီးနှံများကို စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရောင်းချခဲ့သည့်အတွက် ဒေသတွင်းရှိ လူထု၏ ဝင်ငွေတိုးပွားလာသော်လည်း မြေဆီလွှာဆုံးရှုံးမှုနှင့် ရေစီးဆင်းမှုများကို ပိုမိုဖြစ်ပွားစေ၍ မြစ်အောက်အရပ်များတွင် ဆိုးကျိုးများဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ရေသယံဇာတနှင့်ပတ်သက်၍ များစွာစိုးရိမ်ဖွယ်ဖြစ်လာသည်။ ဆည်များ/လမ်းများတည်ဆောက်ခြင်း၊ နေရင်းဒေသများအတန်းအစားကျဆင်းခြင်း၊ ရေထုညစ်ညမ်းခြင်း စသည်တို့သည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများနှင့် ရေသယံဇာတခိုင်မာတည်ရှိမှုအပေါ် ဆိုးကျိုးများသက်ရောက်မှုများရှိသည်။ လေ့လာတွေ့ရှိချက်များတွင် အောက်ပါအတိုင်း အဆုံးသတ်ဆွေးနွေးထားပါသည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများ ဆက်တိုက်ဖြစ်ပွားလျက်ရှိသောကြောင့် ဒေသဆိုင်ရာပြောင်းလဲမှုများကို ဖြစ်စေသည့် လူမှုတန်းအားအသစ်များသည် (နိုင်ငံတကာ REDD+ မူဝါဒများ၊ သဘာဝသယံဇာတ စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် အခြေခံအဆောက်အအုံဖွံ့ဖြိုးမှုတို့အပေါ် ပုဂ္ဂလိကကုမ္ပဏီများ၏ လွှမ်းမိုးဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တက်လာခြင်း၊ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ပြောင်းလဲလာခြင်း) လာမည့်နှစ်များတွင်ရေပန်းစားလာမည်ဖြစ်ပြီး များစွာလွှမ်းမိုးလာနိုင်ပါသည်။ သမိုင်းကြောင်းနှင့် နိုင်ငံရေးအရ မြေပြန့်နှံ့နှင့် တောင်ပေါ်နေပြည်သူများအကြား မညီမျှမှုများနှင့် ရေဝေရေလဲဒေသနှင့် အောက်အညာဒေသချိတ်ဆက်နေမှုများ၊ တောင်ပေါ်နေပြည်သူများ၏ လူမှု-ဂေဟစနစ်များနှင့် ပတ်သက်၍ အသိပညာမရှိခြင်းကြောင့် ပိုမိုအံ့ဩဖွယ်ဖြစ်ရပ်များ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ဖွယ်ရှိပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျော့ချရေးနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေးဆိုင်ရာ တုံ့ပြန်ဆောင်ရွက်ချက်များကို လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများတွင် အရှိန်အဟုန်ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်လျက်ရှိသည်။ အဆိုပါဆောင်ရွက်ချက်များကို အထောက်အကူပြုနိုင်ရန် ဒီမိုကရေစီဘောင်သွင်းခြင်း၊ စီးပွားရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းနှင့် ဥပဒေပြဌာန်းချက်များ ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခြင်းစသည်တို့မှာ နိုင်ငံ၏ ဝေးလံခေါင်ဖျားသည့်ဒေသများတွင် နေထိုင်သော ဒေသခံပြည်သူများအတွက် စိန်ခေါ်မှုအသစ်များဖြစ်ပေါ်စေသလို အခွင့်အလမ်းများကိုလည်း ပေါ်ပေါက်လာစေသည်။ အဆိုပါပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုအားလုံးသည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ကို မည်သို့ဖြေရှင်းလျော့ချနိုင်မည်ကို မသိရသေးသော်လည်း လက်ရှိကြုံတွေ့နေရသည့် မသေချာမှုများကို ပိုမိုဖြစ်ပေါ်စေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဌာနတိုင်းရင်းသားများသည် နှစ်သန်းပေါင်းများစွာ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို လိုက်လျောညီထွေပြုနေထိုင်ခဲ့ရုံမျှမက မိမိတို့ဆက်လက်ရပ်တည်ရေးနှင့် လုံလောက်စွာရှင်သန်နိုင်စွမ်းကို ထိန်းထားနိုင်မှုအပေါ်ခြိမ်းခြောက်လျက်ရှိသော လူမှု-နိုင်ငံရေးဝန်းကျင်အခြေအနေများကိုလည်း လိုက်လျောညီထွေပြုခဲ့ရပါသည်။

အရှေ့တောင်အာရှရှိ အခြားနိုင်ငံများကဲ့သို့ပင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မှီကာလများတွင် မြေပြန့်နှံ့တိုင်းဒေသများနှင့် တောင်ပေါ်ပြည်နယ်များအကြား အပြန်အလှန်ဆက်ဆံမှုများဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ပြည်မဒေသရှိ လူများကို (စပါးစိုက်တောင်သူများမှ) အခွန်တော်အလွယ်ပေးသွင်းပြီး လုပ်အားများထည့်ဝင်စေနိုင်ရန် မြို့တော်အနီးတဝိုက်ရှိ ဒေသများတွင် စုစည်းနေထိုင်စေသည်။ အခွန်ဆောင်ခြင်းနှင့် ကျွန်ုပ်ပြုခံရခြင်းတို့မှကင်းလွတ်ရန် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများ (နောက်ပိုင်းတွင်ဌာနတိုင်းရင်းသား ငှင်းတို့ကိုယ်တိုင်ခေါ်ဝေါ်လာကြသည်) သည် တောင်တန်းဒေသများတွင် ပုန်းခိုနေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ မြေပြန့်ပြည်မတိုင်းများ၏ အာဏာတန်ခိုးအတက်အကျအလိုက် တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများကို မိမိတို့၏ လက်အောက်အဖြစ်သိမ်းသွင်းရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့ကြသည်။

ငြိတိသျှကိုလိုနီနိုင်ငံများသည် သစ်တောများဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိသည့် တောင်တန်းဒေသတော်တော်များများကို သစ်တောနယ်မြေများအဖြစ်သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်း၍ နိုင်ငံပိုင်အဖြစ်ကြေညာခဲ့ခြင်းကြောင့် ၎င်းတို့၏ ထိန်းချုပ်ပိုင်ခွင့်များ ကြီးမားကျယ်ပြန့်လာလေသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျွန်းသစ်နှင့် အခြားအဖိုးတန်သစ်မာများ ရေရှည်တည်တံ့စေရန် ဖွဲ့စည်းကြေညာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကြိုးပိုင်းတောများအဖြစ် သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းထားသောနေရာများတွင် တောင်ပေါ်သားများ၏ အခြေချနေထိုင်မှုများနှင့် မြေအသုံးချမှုများကို တင်းကြပ်စွာတားမြစ်ခဲ့ကြသည်။ ငြိတိသျှကိုလိုနီကာလလွန်အချိန်များတွင်လည်း ငြိတိသျှများမိတ်ဆက် ပြဌာန်းခဲ့သည့် သစ်တောမူဝါဒအတိုင်း ဆက်လက်ကျင့်သုံးခဲ့ပြီး ၁၉၆၂ခုနှစ်နောက်ပိုင်း ဗမာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီခေတ်တွင် သစ်တောများနှင့် မြေယာများကို နိုင်ငံပိုင်များအဖြစ်ကြေညာခဲ့၍ ဆက်လက်ထိန်းချုပ်ခဲ့သည်။ ထို့အပြင်သစ်လုပ်ငန်း၊ ဓာတ်ဆီထုတ်လုပ်ရေးနှင့် သတ္တုတူးဖော်ရေးစသော အဓိကစက်မှုလုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံပိုင်ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ မြေယာနှင့် သယံဇာတအရင်းအမြစ်များအပေါ် တင်းကြပ်စွာထိန်းချုပ်လုပ်ကိုင်မှု၏ အမွေဆက်များမှာ တစ်ဦးတစ်ယောက် (သို့) အစုအဖွဲ့တစ်ခုက ပိုင်ဆိုင်သောမြေကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုမှုမရှိခြင်းပင်ဖြစ်ပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် တည်ဆဲဥပဒေများအပါဝင် မိရိုးဖလာလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အသိအမှတ်မပြုခြင်းလည်းပါဝင်လေသည်။ ၂၀၁၀ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲပြီးနောက် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများဖော်ဆောင်ပြီး နောက်တွင် မြေဧရိယာတစ်ခွင်တစ်ပြင်တွင် စိုက်ခင်းတည်ထောင်ခွင့်နှင့် သတ္တုတူးဖော်ခွင့်များချထားပေးခြင်းနှင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု တိုးမြှင့်လာသည်နှင့်အမျှ မြေသိမ်းဆည်းမှုများ အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဖြစ်ပွားလာခဲ့သည်။ မြေသိမ်းဆည်းခံရမှုများသည် လက်ရှိအချိန်ထိ အထူးသဖြင့် ပဋိပက္ခဖြစ်ပွားလျက်ရှိသော ဒေသများတွင် ဆက်လက်ကျန်ရှိဆဲပင်ဖြစ်သည်။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများသည် လွတ်လပ်ရေးရရန်၊ လက်ရှိအချိန်တွင် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်အတွင်း ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရရှိရန် စစ်တပ်နှင့် နှစ်ပေါင်းများစွာတိုက်ပွဲများဆင်နွှဲလာခဲ့သည်။ အပစ်အခတ်ရပ်ဆိုင်းရေးသဘောတူညီချက်ကို တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ချုပ်ဆိုနိုင်ပြီးဖြစ်သော်လည်း ကချင်၊ ရှမ်းနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်တို့တွင် ပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားဆဲပင်ဖြစ်သည်။

အစိုးရသစ်သည် မြေယာပဋိပက္ခများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်မည့်ကတိကဝတ်ပြုထားသော်လည်း မြေသိမ်းဆည်းမှုနောက်ကွယ်က ကြိုးကိုင်ထားသောအင်အားစုများကို ရင်ဆိုင်ရန်အာဏာလုပ်ပိုင်ခွင့်များစွာ မရှိကြပေ။ ကမ္ဘာ့အရေးစောင့်ကြည့်သည့် အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးက “မြန်မာနိုင်ငံရှိမြေယာကဏ္ဍသည် စစ်တပ်ထိန်းချုပ်မှုမှ အရင်းရှင်လူတစ်စုထိန်းချုပ်သည့်ပုံစံကို အသွင်ပြောင်းလဲသွားရုံသာဖြစ်ပြီး စစ်တပ်မှ စစ်ယူနီဖောင်းကိုချွတ်လဲစေ၍ အစိုးရဌာနထဲဝင်ကာ ခရိုနီများနှင့်ပူးပေါင်း၍ မြေယာကဏ္ဍကိုဆက်လက်ထိန်းချုပ်ထားလျက်ရှိသည်” ဟုဆိုလေသည်။

နိုင်ငံတွင်းရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများအပေါ် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများကို နားလည်သဘောပေါက်စေရန် လေ့လာရာတွင် မြေယာနှင့် သယံဇာတများအပေါ် ယှဉ်ပြိုင်ရယူမှုနှင့် ထိန်းချုပ်လုပ်ကိုင်ခွင့်ကို ချဲ့ထွင်လျက်ရှိသောအခြေအနေတွင် အထက်ဖော်ပြပါလူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေးရှုပ်ထွေးမှုများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်ပါသည်။ ပွိုင့်-ရိုးရာဝန်းကျင်မြှင့်တင်ရေးအဖွဲ့သည် ထိုအခြေအနေများကို ဆန်းစစ်နိုင်ရန် ဒေသခံများ၏ မြေအသုံးချမှုများရှိကာ အစိုးရမှသစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုများကို အစဉ် တစိုက်လုပ်ဆောင်လာခဲ့သည့် ဒေသဖြစ်သည့် ပဲခူးရိုးမရှိ ကရင်ကျေးရွာများတွင် အောက်ဖော်ပြပါ ဖြစ်ရပ်အခြေအနေများကို လေ့လာဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ထိုဒေသသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းစီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သော မူလဒေသများထဲမှ တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်ပြီး အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းကို ရှည်ကြာစွာဆောင်ရွက်လာခဲ့သောကြောင့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ လိုက်လျောညီထွေပြုမှုခိုင်မာ အားကောင်းလာစေရန် REDD+ မူဝါဒများနှင့် စီမံကိန်းများကိုရေးဆွဲချမှတ်ရာတွင် အထောက်အကူပြုသော အတွေ့အကြုံသင်ခန်းစာများကို လေ့လာဖော်ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါသည်။

သုတေသနပြုလေ့လာချက်

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုနှင့် ငှာနေတိုင်းရင်းသားများ

သုတေသနပြု လေ့လာဆောင်ရွက်ခဲ့သည့်နေရာတွင် နိုင်ငံတော်မှသစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုများကို ရှေးကာလကတည်းကအစဉ်တစိုက်ပြုလုပ်ခဲ့ကြပြီး ဒေသခံများ၏ မြေအသုံးချမှုများလည်းရှိပါသည်။ ထိုနေရာတွင် ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောစီမံကိန်းတစ်ခုကို အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ပါသည်။ ယခုလေ့လာချက်တွင် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းသည် အသက်မွေးမှုလုံခြုံခိုင်မာရေးနှင့် သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးကို အထောက်အကူပြုပြီး ဒေသခံပြည်သူလူထု၏ လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်စွမ်းကို ကူညီမြှင့်တင်ပေးနိုင်မှုရှိ/မရှိကို လေ့လာထားပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ မျှော်မှန်းချက်များသည် REDD+၏ မျှော်မှန်းချက်များနှင့် ရှုထောင့်ပေါင်းစုံမှဆင်တူသည်ကိုတွေ့ရသည်။ ဒေသခံများထံ သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်ခွင့်ကိုပေးအပ်ခြင်းအားဖြင့် သစ်တောထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းနှင့် ဒေသခံများ၏ အသက်မွေးမှုခိုင်မာတိုးတက်လာခြင်းစသော မျှော်မှန်းချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည်ဟု ထင်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ လုပ်ပိုင်ခွင့်များတိကျခိုင်မာခြင်းသည် ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းအောင်မြင်မှုကို ဖော်ဆောင်ရာတွင်လိုအပ်သော အခြေအနေတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ယခုလေ့လာချက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ REDD+နှင့်သက်ဆိုင်သည့် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းမှရရှိသည့် အတွေ့အကြုံများကိုအခြေခံ၍ သင်ခန်းစာများကိုဖော်ထုတ်ဆွေးနွေးထားပါသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုလျော့ချရေးနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေးဆိုင်ရာ မူဝါဒများနှင့်လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ -အထူးသဖြင့် REDD+ - ရေးဆွဲချမှတ်ရာတွင်အထောက်အကူပြုပြီး ငှာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် သစ်တောမှီခိုအစုအဖွဲ့များ၏ လိုအပ်ချက်များကို ထိရောက်စွာထည့်သွင်းစဉ်းစားပြီး ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်နိုင်သည့် အဆိုပါမူဝါဒများနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များရေးဆွဲချမှတ်ရာတွင် အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

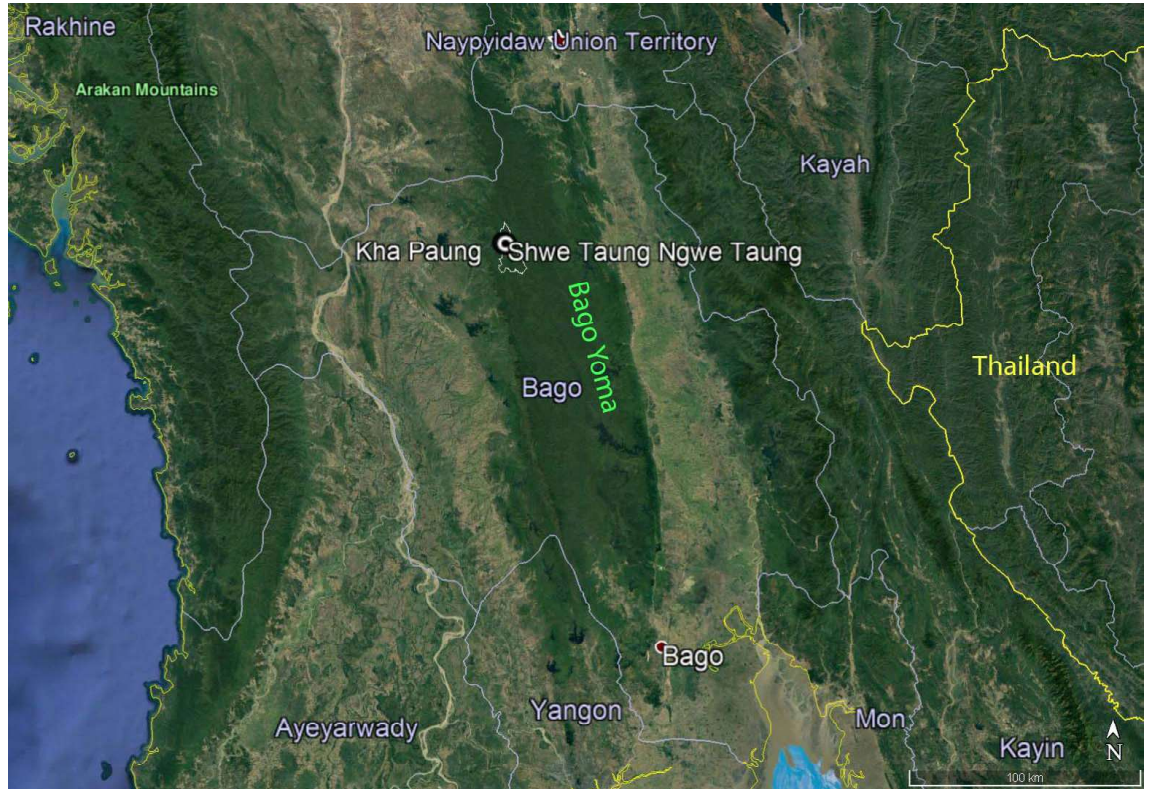
ပြည်သူပူးပေါင်းပါဝင်သော လေ့လာဆောင်ရွက်သည့်နည်းလမ်း (PLA)နှင့် လူမှုရေးသုတေသနပြုနည်းလမ်းများကိုအသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ အချက်အလက်အများစုကို (PLA နည်းလမ်းနှင့်အတူ ဦးတည်အုပ်စု ဆွေးနွေးခြင်း (ရပ်ရွာဒေသမှတ်တမ်းတင်ခြင်း၊ အချိန်ကာလဇယားစသည်ဖြင့်)၊ အုပ်စုအလိုက်တွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ တစ်ဦးချင်းတွေ့ဆုံမေးမြန်းခြင်း၊ လယ်ကွင်းများနှင့်သစ်တောများတွင်းသို့လမ်းလျှောက်လေ့လာခြင်း၊ တစ်ဦးချင်း/အုပ်စုအလိုက် ဆွေစဉ်မျိုးဆက်ပြဇယားရေးဆွဲခြင်း၊ ဂူဝဲလ်ဂြိုဟ်တုဓာတ်ပုံအသုံးပြုမြေပုံထုတ်ခြင်းစသည်ဖြင့် အရည်အသွေးအခြေပြု သုတေသန နည်းလမ်းများကိုအသုံးပြု၍ ကောက်ယူစုဆောင်းခဲ့ပါသည်။ အချက်အလက်များကို ဒုတိယအရင်းအမြစ်များလေ့လာခြင်းဖြင့်လည်း ဖြည့်စွတ်မွမ်းမံခဲ့ပါသည်။

ကွင်းဆင်းလုပ်ငန်းများကို ၂၀၁၈ခုနှစ် မေလမှစက်တင်ဘာ ကြားကာလများတွင် ပွင့်ဝန်ထမ်းများ ဖြစ်ကြသော လိန်းဟုန်း၊ နော်ခင်မိုးအေး၊ နူးရာနှင့် ပြည့်ဖြိုးမောင် ပါဝင်သောသုတေသနအဖွဲ့မှ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ကွင်းဆင်းသုတေသနအဖွဲ့ကို ဒေါက်တာခရစ်စယန်အာနီမှ ကူညီပံ့ပိုးလမ်းညွှန်မှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့ပါသည်။

သုတေသနပြုလေ့လာသည့်နေရာနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ

သုတေသနပြုခဲ့သည့် ကျေးရွာသည် မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်းရှိ ရောဝတီမြစ်နှင့် စစ်တောင်းမြစ်အကြား မြောက် မှ တောင်သို့သွယ်တန်းလျက်ရှိသော တောင်စဉ်တောင်တန်းတစ်ခုဖြစ်သည့် ပဲခူးရိုးမအတွင်းတည်ရှိလေသည်။ အချို့တောင်ထိပ်များသည် ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အထက် အမြင့်မီတာ ၅၀၀ ခန့်ရှိပြီး မြောက်ပိုင်းရှိ အမြင့် ဆုံးတောင် ဖြစ်သောပုပ္ပိုးတောင်သည် မီတာ ၁၅၁၈ မီတာခန့်မြင့်လေသည်။

လေ့လာခဲ့သည့်ကျေးရွာနှစ်ခုမှာ ပင်လယ်ရေမျက်နှာပြင်အမြင့်မီတာ ၄၄၀ ခန့်တွင်တည်ရှိသော ရွှေတောင် ငွေတောင်ကျေးရွာ နှင့် မီတာ ၄၃ ခန့်တွင်တည်ရှိသော ခပေါင်းကျေးရွာတို့ဖြစ်ကြသည်။ အဆိုပါကျေးရွာ များသည် ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး၊ ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ်၊ ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာအုပ်စုတို့ ပါဝင်ကြလေသည်။ ကျေးရွာနှစ်ခုသည် ပြည်-တောင်ငူကားလမ်းနံဘေးတွင်တည်ရှိပြီး တစ်ရွာမှတစ်ရွာသွားလိုပါက မိနစ်အနည်း ငယ်သာ မောင်းရန်လိုအပ်သည်။

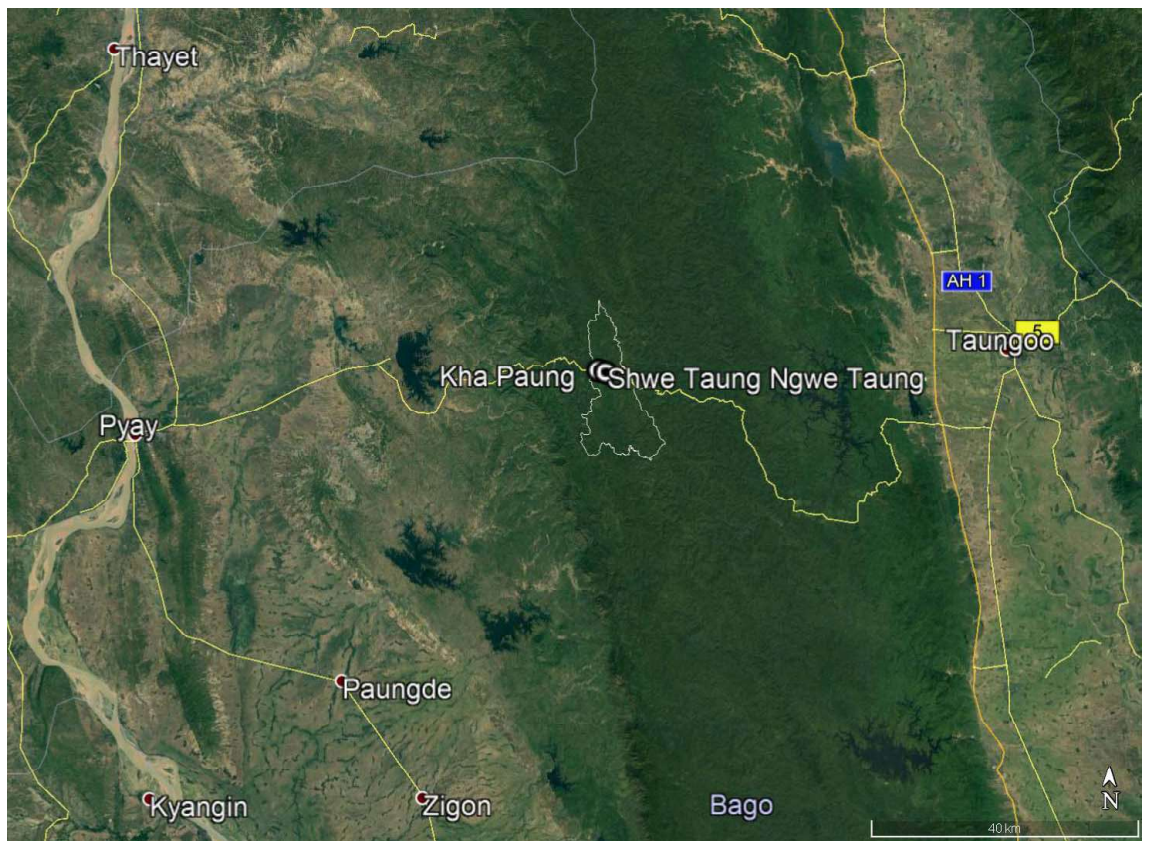

ပုံ ၀၁- ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီးရှိ ရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းကျေးရွာ၏ တည်နေရာပြမြေပုံ

ပေါက်ခေါင်းမြို့နှင့် ၃၄ မိုင်ခန့်သာဝေးပြီး အနောက်ဘက်ရှိခရိုင်မြို့တော် ပြည်နှင့် ၅၆ မိုင်သာဝေးလေသည်။ အရှေ့ဘက် အုတ်တွင်းမြို့နယ်နှင့် မိုင် ၇၀ ခန့်ဝေးပြီး တောင်ငူနှင့် မိုင် ၈၀ ခန့်ဝေးလေသည်။ အဆိုပါကျေးရွာ များကိုဖြတ်၍ ပုံမှန်ပြေးဆွဲလျက်ရှိသော ဘက်စ်ကားနှစ်စီးရှိလေသည်။ ကားလမ်းကိုကတ္တရာခင်းပြီးနောက် ရွာသားများသည် အဆိုပါမြို့များသို့ကားဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဆိုင်ကယ်ဖြင့်ဖြစ်စေ၊ ဘတ်စ်ကားဖြင့်ဖြစ်စေ အလွယ်တကူ သွားနိုင်လေသည်။

ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာတွင် ၆ တန်းအထိသင်ကြားပို့ချပေးသော မူလတန်းလွန်ကျောင်းတစ်ခုရှိလေသည်။ ခပေါင်းကျေးရွာတွင် ကရင်နှစ်ခြင်းအသင်းမှ ဖွင့်လှစ်ထားသော မူကြိုကျောင်းတစ်ခုနှင့် မူလတန်းကျောင်း တစ်ခုရှိလေသည်။ ခပေါင်းကျေးရွာမှ ၄ တန်းမှ ၆ တန်းကျောင်းသားများသည် ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာရှိ စာသင်ကျောင်းများသို့ သွားရောက်တက်ရပါသည်။ ၆ တန်းအောင်ကျောင်းသားများသည် အထက်တန်းပညာ ရပ်များကို ဆက်လက်ဆည်းပူးနိုင်ရန် ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ်သို့ သွားရောက်ရပါသည်။ ကျေးရွာမှ ပေါက်ခေါင်း မြို့နယ်သို့ ၂ နာရီကြာအောင် ကားစီးရပါသည်။

ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာတွင် ဆေးပေးခန်းနှင့် သားဖွားဆရာမတစ်ဦးရှိပြီး သားဖွားဆရာမသည် ကျေးရွာ အုပ်စုရှိကျေးရွာများ၏ တာဝန်ခံဆရာမပင်ဖြစ်သည်။ ခပေါင်းကျေးရွာတွင် ဆေးပေးခန်းမရှိသော်လည်း ပုဂ္ဂလိ ကသူနာပြုသင်တန်းကျောင်းမှ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုသင်တန်း တက်ရောက်ထားသော သားဖွားဆရာမ တစ်ယောက်ရှိလေသည်။ ခပေါင်းရွာသားများသည် ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာသို့ တော်ရုံကျန်းမာရေးကိစ္စ များအတွက် သွားရောက်ရန်မလိုတော့ချေ။ ကျန်းမာရေးပြဿနာကြီးကြီးမားမားဖြစ်ပွားပါက ရွာသားများသည် တောင်လယ်ဆေးရုံ၊ ပေါက်ခေါင်းပြည်သူ့ဆေးရုံနှင့် ပြည်မြို့ပြည်သူ့ဆေးရုံများသို့ တက်ရောက်ကုသလေသည်။

ပုံ ၂- ပြည်-တောင်ငူလမ်းဘေးတည်ရှိသော ခပေါင်းနှင့်ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာ၏ တည်နေရာပြမြေပုံ

ပုံ ၃- ပဲခူးရိုးမရှုခင်း- ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာအနီးရှိ မျိုးဆက်လာသောသစ်တောများနှင့် ကျွန်းပင်ပေါက်များ စိုက်ပျိုးထားသောသီးနှံသစ်တောရောနှောခင်း

ရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းကျေးရွာသူ/ရွာသားများသည် စကောကရင်ဌာနေ တိုင်းရင်းသားများဖြစ်ကြပါသည်။ စကောကရင်များသည် ပဲခူးရိုးမပေါ်တွင်လွန်ခဲ့သော နှစ်ရာပေါင်းများစွာကတည်းက နေထိုင်လာခဲ့ကြသော်လည်း ၎င်းတို့၏တည်ရှိမှုကို ၁၉ရာစုနှစ်မှစတင်၍ ဗြိတိသျှအုပ်ချုပ်သူများနှင့် သစ်တောပညာရှင်များမှ တရားဝင်မှတ်တမ်းတင်အသိအမှတ်ပြုခဲ့သည်။ လူများပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သောနေရာတွင် အစိုးရမှ ၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် ကျေးရွာနှစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ထိုသို့ပြောင်းရွှေ့အခြေချသောနေရာများသည် ထိုကျေးရွာနှစ်ခု၏ မိရိုးဖလာနယ်နိမိတ်များအတွင်း ကျရောက်ခဲ့သည်။ မိမိတို့မြေယာများကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်အသုံးပြုခဲ့ကြပြီး အချို့မိသားစုများသည် ယာယီခဏတာနေထိုင်ကြသော်လည်း အချို့မှာ ထာဝရနေထိုင်သွားခဲ့ကြသည်။

လွန်ခဲ့သော ၁၂နှစ်မတိုင်မှီကာလများတွင် အဆိုပါကျေးရွာများသည် အုတ်တွင်းမြို့နယ်အတွင်းပါဝင်ခဲ့ပြီး မြို့နယ်နယ်နိမိတ်ကို ပြန်လည်ရေးဆွဲသတ်မှတ်စဉ် အဆိုပါကျေးရွာများသည် ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ်အတွင်း ပါဝင်ခဲ့လေသည်။ နယ်နိမိတ်အချို့သည် ကျေးရွာပိုင်နက်ကို ဖြတ်သန်းထိစပ်သွားသောကြောင့် ဒေသခံများ၏ မြေအချို့သည် အုတ်တွင်းမြို့နယ်အတွင်း ကျရောက်သွားကြပါသည်။

ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာတွင် အိမ်ထောင်စု ၉၁ စုရှိပြီး စုစုပေါင်းလူဦးရေ ၄၉၄ (ကျား ၂၅၄၊ မ ၂၄၀) ဦးခန့် ရှိပါသည်။ အများစုမှာ ကက်သလစ်ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များဖြစ်ကြပြီး အချို့မှာ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များဖြစ်ကြသည်။ ခပေါင်းကျေးရွာတွင် အိမ်ခြေ ၇၃ အိမ်ရှိပြီး လူဦးရေမှာ ၃၈၂ ဦးရှိလေသည်။ (ကျား- ၁၉၉ နှင့် မ- ၁၈၃) ရွာသား အများစုမှာ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များ (နှစ်ခြင်းနှင့် ကက်သလစ်) ဖြစ်ကြပြီး ဗုဒ္ဓဘာသာယုံကြည်ကိုးကွယ်သူ အချို့လည်းရှိသည်။

ပုံ ၀၄ - ပြည်-တောင်ငူလမ်းဘေးရှိသော ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာရှိ စာသင်ကျောင်းနှင့် လူနေအိမ်များ

ပုံ ၀၅ - ခပေါင်းကျေးရွာရှိ ကလေးများ

အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းများ

အဆိုပါကျေးရွာနှစ်ခုရှိ အဓိကအသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများမှာ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးခြင်း၊ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူခြင်း၊ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းစုဆောင်းခြင်း၊ အမဲလိုက်ခြင်းနှင့် ကျပန်းလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခြင်း စသည်တို့ဖြစ်ကြသည်။ ထို အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများကို ဒေသခံများသည် အစာရေစာဖူလုံစိတ်ချစေရန် ပင်မအရင်းအမြစ်လုပ်ငန်းများအဖြစ် လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။

ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးခြင်း

ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းကို ဒေသခံပြည်သူများ ပင်မအသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းအဖြစ် လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းသည် ကမ္ဘာ့အပူပိုင်းဒေသများနှင့် အပူလျော့ပိုင်းဒေသများတွင် တွင်ကျယ်စွာလုပ်ကိုင်လျက်ရှိသော မြေအသုံးချမှုနည်းစနစ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ၎င်းနည်းစနစ်ကို အလှည့်ကျအနားပေးစိုက်ပျိုးခြင်း၊ ပြောင်းရွှေ့အနားပေးကာစိုက်ပျိုးခြင်း၊ ခုတ်လှဲမီးရှို့စိုက်ပျိုးခြင်း စသည်ဖြင့် အမျိုးမျိုးခေါ်ဝေါ်ကြပါသည်။ နောက်ဆုံးစကားရပ်ဖြစ်သော ခုတ်လှဲမီးရှို့စိုက်ပျိုးခြင်းမှာ ပျက်စီးထိခိုက်ဆုံးရှုံးမှုများ ဖြစ်စေနိုင်သည့် စိုက်ပျိုးနည်းစနစ်ဟု အဆိုးသဘောသက်ရောက်စေနိုင်ပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းဆိုသည်မှာ သဘာဝပေါက်ပင် (သစ်တောများ) ကိုခုတ်လှဲမီးရှို့ကာ ရှင်းလင်းထားသောမြေပေါ်တွင် တိုတောင်းသော အချိန်ကာလတစ်ခုအထိ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ပြီးနောက် သစ်တောသစ်ပင်များ ပြန်လည်ရှင်သန်ပေါက်ရောက်လာစေရန် အချိန်ကြာမြင့်စွာအနားပေး ထားရှိသည့် စိုက်ပျိုးရေးနည်းစနစ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ နှစ်အနည်းငယ်ကြာ အနားပေးပြီးနောက် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် တစ်ပတ်လည်သံသရာကျော့လာပါသည်။

ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ခပေါင်းကျေးရွာသည် အနားပေးကာလကို ၁၄ နှစ်မှ ၁၅နှစ်အထိ သတ်မှတ်အသုံးပြုပါသည်။ ကျေးရွာကို ကားလမ်းအနီးပြောင်းရွှေ့လိုက်ပြီး ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာခင်းများသည် ကျေးရွာမှဝေးလံသောအတွင်းပိုင်းတွင် တည်ရှိသောကြောင့် ရွာသစ်နေရာနှင့် နီးကပ်သောမြေများတွင် (အနားပေးကာလတိုတောင်းသော) ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် အနားပေးကာလမှာ ၅ နှစ်မှ ၁၀ နှစ်ကာလအထိသာ ဖြစ်လာသည်။

ရွာသားများသည် စပါး၊ ဝါ၊ နှမ်း၊ ငရုတ်၊ ခရမ်းချဉ်သီး၊ ပြောင်း၊ သခွါးသီး၊ ရွှေဖရုံသီး၊ ကျောက်ဖရုံသီး၊ ပိန်းဥ၊ မျောက်ဥ၊ ချဉ်ပေါင်၊ ပဲ၊ ရုံးပတေသီး၊ ဗူးသီး၊ ပဲလိပ်မြွေသီး၊ ကြက်ဟင်းခါးသီး၊ ခရမ်းကစော့သီးနှင့် ပီလောပိန့်စသော ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ ဆေးပင်များနှင့် အမြစ်များကိုစိုက်ပျိုးကြပါသည်။ စိုက်ပျိုးပြီး လအနည်းငယ်ကြာပြီးနောက် ရိတ်သိမ်းနိုင်သော ကောက်ရင့်စပါး(ပီဆို့ - ကရင်စကားဖြင့်)နှင့် ၆လခန့်အကြာ ရိတ်သိမ်းနိုင်သော ကောက်ကြီးစပါးစသော စပါးအမျိုးမျိုးကို စိုက်ပျိုးကြပါသည်။ ကောက်ညှင်းစပါးများကိုလည်းစိုက်ပျိုးကြသည်။ ဆန်စပါးသည် အဓိကအစားအစာဖြစ်ပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်ခြင်းသည် မိမိတို့၏လိုအပ်ချက်များကို ကိုယ်တိုင် ပြည့်ဝစေသည့်စနစ်တစ်ခုဖြစ်ပြီး စပါးအတွက်ဈေးကွက်မှ ဝယ်ယူရန်မလိုတော့ချေ။

ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးခြင်း ဆန်စက်တစ်ခုရှိပြီး ဒေသခံများသည် စပါးတစ်တင်း (၄၀ လီတာ ခန့်ကို) ကို ကြိတ်လိုပါက မြန်မာကျပ်ငွေ ၈၀၀ ခန့် (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၀.၆ ဒေါ်လာခန့်) ခန့်ပေးရလေသည်။ ကျေးရွာသည် လမ်းမအနီး ရွှေ့ပြောင်းတည်ထောင်ခဲ့သောကြောင့် ရွာသားများသည် ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ၊ ကြက်၊ ဝက်၊ အသား၊ ငါး၊ ငပိနှင့် ရိက္ခာခြောက်များ (ခေါက်ဆွဲ၊ သရေစာများ)ကို မြေပြန့်ဒေသရှိ ကုန်သည်များထံမှ ဝယ်ယူကြလေသည်။

ပုံ ၀၆- ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာခင်းသစ်များတွင် စပါးစိုက်ပျိုးလျက်ရှိသော ရွှေ့တောင်ငွေ့တောင်ရွာသားများ။

ပုံ ၀၇- တောင်ယာစပါးခင်းများအကြားစိုက်ပျိုးထားသော ပြောင်းဖူးများကိုခူးယူနေခြင်း။

ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းသည် အဓိကဝင်ငွေရလုပ်ငန်းတစ်ခုဖြစ်ပြီး အများစုစိုက်ပျိုးကြသည့် သီးနှံများမှာ နှမ်း၊ ဝါနှင့် ငရုတ်တို့ဖြစ်ကြသည်။ ရွာသားများသည် ကျေးရွာသို့ထွက်ကုန်များကို လာရောက် ဝယ်ယူသော ကုန်သည်များထံသို့ ထွက်ကုန်များကိုရောင်းချကြပါသည်။ မိသားစုတစ်ခုသည် စပါးလုံလောက် စွာမရရှိခဲ့ပါက မိသားစု၏လိုအပ်ချက်ကို အဆိုပါဝင်ငွေရသီးနှံများရောင်းချခြင်းဖြင့် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်လေ သည်။ ဝါ တစ်ပိဿာလျှင် ကျေးရွာတွင်းရောင်းချပါက မြန်မာကျပ်ငွေ ၁၂၀၀ခန့် ရရှိပြီး ပေါက်ခေါင်းမြို့၊ ဈေး ကွက်တွင်ရောင်းချပါက ၁၅၀၀ကျပ်ခန့်ရရှိလေသည်။ တစ်နှစ်လျှင် အိမ်ထောင်စုတစ်ခုမှ ထုတ်လုပ်ရောင်းချ သော ဝါခန့်မှန်းပမာဏမှာ ၅၀ ပိဿာခန့်ရှိပါသည်။ ငရုတ်ခြောက်တစ်ပိဿာလျှင် ငွေကျပ် ၅၀၀၀ခန့်အဖိုး တန်ပြီး ငရုတ်စိမ်းတစ်ပိဿာလျှင် ၂၀၀၀ ကျပ်ခန့်တန်လေသည်။ ငရုတ်များကို နှစ် ၂၀ ခန့်နားထားသော ပလပ်မြေများတွင် စိုက်ပျိုးပါကကောင်းစွာဖြစ်ထွန်းလေသည်။ နှမ်းတစ်တင်းလျှင် ငွေကျပ် ၂၀၀၀၀ ခန့်ရရှိလေ သည်။ ပြီးခဲ့သောနှစ်များတွင် နန္ဒင်းများကို စီးပွားဖြစ်စိုက်ပျိုးလာကြကာ နန္ဒင်းခြောက်တစ်ပိဿာလျှင် ကျပ်ငွေ ၅၀၀၀ခန့်ရရှိလေသည်။

အချို့အမျိုးသမီးများသည် ဝါများကိုမိရိုးဖလာနည်းလမ်းများဖြင့် ယက်လုပ်ကာ မိသားစုအဝတ်အစားများ အဖြစ်အသုံးပြုကြပါသည်။ အပင်၏အမြစ်၊ အရွက်များကို ဆိုးဆေးများပြုလုပ်ရာတွင် အသုံးပြုလေသည်။ လူငယ်များ၏ ရိုးရာအဝတ်အထည်များ ယက်လုပ်နိုင်သည့်စွမ်းရည်မှာ ကျဆင်းလာလေသည်။

ပုံ ၀၈- အချို့သောမိသားစုများသည် ဝါပင်များကိုစိုက်ပျိုးကြပြီး အမျိုးသမီးများသည် ရိုးရာအဝတ်အထည်များဖြင့် ယက်လုပ်ဆင်ယင်ကြပါသည်။ ရိုးရာအမျိုးသားဝတ်စုံကို ဝတ်ဆင်ထားသော ခပေါင်းကျေးရွာမှ လူကြီးတစ်ဦး

၂၀၀၄ ခုနှစ်မတိုင်မှီကာလများတွင် ရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းရွာသားများသည် ရွှေပြောင်းတောင်ယာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများကို မိမိတို့၏အစာရေစာလိုအပ်ချက် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်ရန် အဓိကထားလုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။ ၂၀၀၄ ခုနှစ်မှစတင်၍ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများ ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ဝါးခုတ်ရောင်းခြင်း၊ လမ်းလုပ်သားများ အဖြစ်လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ သစ်ခုတ်ခြင်းနှင့် ကျွန်းစိုက်ခင်း လုပ်သားများအဖြစ်လုပ်ကိုင်ခြင်းစသော လုပ်ငန်းများကို စတင် လုပ်ကိုင်လာကြသည်။ ဒေသခံများ၏ပြောကြားချက်များအရ ရွှေပြောင်းတောင်ယာခင်းထဲမှ ရိတ်သိမ်းရရှိသော ပမာဏမှာ ကျဆင်းလာသည်ဟုသိရသည်။ အထက်ပါကျပမ်းအလုပ်များတွင် လူငယ်များ ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်လာကြပြီး အခြားဒေသများသို့ ပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်မှုမှာ နည်းပါးကာ လူငယ်များ၏ ၉၀% ခန့်သည် ရွှေပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ကြဆဲပင်ဖြစ်သည်။

ကျေးရွာသူ/သားများ၏ဖြေကြားချက်များအရ ရွှေပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်း၏ ထွက်နှုန်းကျဆင်းလာခြင်းမှာ လုပ်သားအင်အားနည်းပါးသွားခြင်းကြောင့် မဟုတ်ဘဲ အနားပေးကာလတိုတောင်းသွားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။ အနားပေးကာလ (ပလပ်ကာလ) တိုတောင်းခြင်းမှာ မြေယာရှားပါးခြင်းကြောင့်မဟုတ်ဘဲ ဒေသခံ များသည် ကားလမ်းအနီးပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရသဖြင့် တောင်ယာခင်းအကွက်များ နည်းပါးလာသောကြောင့်ဖြစ်လေသည်။ အနားကာလတိုတောင်းသဖြင့် ပေါင်းပင်ထူထပ်စွာပေါက်ရောက်လာသည့်အပြင် ပေါင်းရှင်းရန် လုပ်အားလည်း ပိုမိုလိုအပ်လာကာ မြေဆီဩဇာဓာတ်လည်းနည်းပါးလာပါသည်။

ရွှေတောင်ငွေတောင်ရွာရှိ ၂၀၀၂ခုနှစ်မှ ၂၀၀၈ခုနှစ်အထိစိုက်ပျိုးအသုံးပြုခဲ့သော ရွှေပြောင်းတောင်ယာခင်းများမှာ တစ်နှစ်လျှင် ၆၈. ၃ကွက်အထိရှိလေသည်။ ဇယား ၁တွင်ဖော်ပြထားသည့်အတိုင်း တစ်နှစ်လျှင် အသုံးပြုသော မြေကွက်(တောင်ယာခင်း) အရေအတွက်မှာအတက်အကျရှိပြီး ယေဘုယျအားဖြင့် ၅၇ ကွက်မှ ၇၉ ကွက်အထိ တိုးမြှင့်လာခဲ့သည်။ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ပြီးနောက် အနီးနားကျေးရွာရှိ နယ်နိမိတ်များတွင် စိုက်ပျိုးသည့်ယာခင်းများ သိသာစွာများပြားလာခဲ့သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ မိမိတို့ပိုင်နက်အတွင်းရှိ ဝေးလံသောဒေသများရှိ လယ်ယာမြေများကို စိုက်ပျိုးအသုံးပြုခွင့် မရှိခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာရှိ ရွှေပြောင်းတောင်ယာခင်းများ

ခုနှစ်	ပိုင်နယ်အတွင်းရှိတောင်ယာခင်းအရေအတွက်	ပိုင်နယ်ပြင်ပရှိတောင်ယာခင်းအရေအတွက်	တောင်ယာခင်းစုစုပေါင်း
၂၀၀၂	၅၆	၁	၅၇
၂၀၀၃	၆၆	၀	၆၆
၂၀၀၄	၇၅	၀	၇၅
၂၀၀၅	၆၆	၅	၇၁
၂၀၀၆	၅၆	၅	၆၁
၂၀၀၇	၅၃	၁၆	၆၉
၂၀၀၈	၅၅	၂၄	၇၉

အရင်းအမြစ်- Shinya Takedaရေးဆွဲထားသော ၂၀၀၂ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၈ ခုနှစ်အထိ ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာရှိ ရွှေပြောင်းတောင်ယာခင်းပြ မြေပုံ

၂၀၁၃ခုနှစ်မှစ၍ သစ်တောဦးစီးဌာနဝန်ထမ်းများသည် ကျေးရွာသို့လာပြီး ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာ လုပ်ငန်းများကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခြင်းမပြုရန်နှင့် သီးနှံသစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးသည့်နည်းစနစ်ကို ကျင့်သုံးရန် စည်းရုံးပြောဆိုခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း ကျေးရွာနှစ်ခုရှိဒေသခံများသည် မိမိတို့၏အသက်မွေးမှု လုပ်ငန်းအဖြစ် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းကို ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ဆဲပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော်ရွာသားများသည် အနာဂတ်ကာလတွင် သီးနှံသစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးသည့်နည်းစနစ်များကို ပိုမိုတွင်ကျယ်စွာ ကျင့်သုံးလာကြမည်ဟု တွက်ဆထားကြသည်။ ဒေသခံအချို့တွင် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောခင်းများကို ပိုင်ဆိုင်ထားကြပြီး ကျွန်းစိုက်ခင်းများကို တည်ထောင်ထားရှိကြသည်။ တစ်ဆက်တည်းမှာပင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာမှုကြောင့် စပါးစိုက်ပျိုးရာတွင် အခက်အခဲများကြုံတွေ့လာရသည်။ ပုံမှန်အားဖြင့် ဒေသခံများသည် စပါးကိုမေလတွင် စိုက်ပျိုးကြသော်လည်း လက်ရှိအချိန်တွင် ဇွန်လရောက်မှသာ စိုက်ပျိုးကြတော့၏။ အချို့ရွာသားများသည် အိမ်ဆိုင်များဖွင့်ခြင်း၊ ငှက်ပျော၊ သရက်၊ သံပုရာ၊ ပိန္နဲသီးစသည်တို့နှင့် ရောနှောစိုက်ပျိုးသည့် သီးနှံသစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးသည့်နည်းစနစ် စသောစနစ်သစ်များကို ကျင့်သုံးလာခြင်း၊ ပြင်ပကျေးရွာများသွားရောက်၍ ကျပမ်းလုပ်သားများ အဖြစ်လုပ်ကိုင်ခြင်းစသည်ဖြင့် အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများ ပြောင်းလဲလာကြသည်။

သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများစုဆောင်းခြင်း

သစ်တောများသည် ဒေသခံများအတွက်မရှိမဖြစ် လိုအပ်သောအရာများဖြစ်ပြီး ပင်မအစားအစာအရင်းမြစ် တစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။ အိမ်ဆောက်ရန်အတွက်သစ်၊ ဝါး၊ ခြင်းတောင်း (လက်မှုပစ္စည်းများ)၊ ယက်လုပ်ရန်ဝါးများ၊ ထင်းလောင်စာ၊ မျှစ်၊ မှို စသောအစားအစာများ၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်များ၊ အညွန့်၊ အမြစ်များနှင့် အမဲလိုက်သားများ စသည်တို့ကိုထောက်ပံ့ပေးနိုင်လေသည်။ သစ်တောများသည် ပင်မဝင်ငွေအရင်းအမြစ် တစ်ခုဖြစ်ပြီး ဝယ်လိုအားမြင့်သည့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများမှာ ဝဥ (*Amorphophallus paeoniifolius*)၊ ဘုမ္မရာဇာ (ဆေးဘက်ဝင်အပင်တစ်မျိုးဖြစ်သည့် *Tinospora cordifolia miers*)၊ ဝါး၊ သစ်နှင့် သစ်ခွ စသည်တို့ဖြစ်ကြသည်။

ယခင်နှစ်များတွင် ရွာသားများသည် သစ်ခွကို ပင်မငွေရအရင်းအမြစ်အဖြစ်အဖြစ်သတ်မှတ်စုဆောင်းခဲ့ကြသည်။ ၂၀၁၀ ခုနှစ်တွင် ဒေသခံများသည် ဝဥနှင့် ဘုမ္မရာဇာများကို စတင်စုဆောင်းလာကြသည်။ ဝဥစို တစ်ပိဿာလျှင် မြန်မာကျပ်ငွေ ၃၀၀ ခန့်ရရှိပြီး ဝဥခြောက်တစ်ပိဿာလျှင် ငွေကျပ် ၅၀၀၀ ခန့်ရရှိလေသည်။ ဘုမ္မရာဇာ တစ်ပိဿာလျှင် ငွေကျပ် ၁၅၀၀ မှ ၂၀၀၀ အထိတန်လေသည်။

ဒေသခံများသည် ဝင်ငွေလိုအပ်ပြီး အားလပ်သည့်အချိန်များတွင် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို စုဆောင်းကြပါသည်။ တစ်နေ့လျှင် ဝဥ ၅ ပိဿာမှ ၁၀ ပိဿာအကြား စုဆောင်းရရှိလေသည်။ ရွာရှိဈေးသည်များသည် ဝဥကိုအခြောက်လှမ်းပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒုတိယအကြီးဆုံးမြို့တော်ဖြစ်သည့် မန္တလေးတွင် သွားရောက်ရောင်းချကြပါသည်။

သစ်နှင့် ဝါးများခုတ်ယူရောင်းချခြင်းသည်လည်း ကျေးရွာ၏ အခြားသောဝင်ငွေရလုပ်ငန်းတစ်ခု ဖြစ်လေသည်။ ရွာသူ/သားများသည် အိမ်သုံးဖြစ်စေ၊ ရောင်းချရန်ဖြစ်စေ သစ်ပင်များကိုခုတ်လှဲထုတ်လုပ်ကြသည်။ ကျေးရွာသူ/သားများသည် တိုင်၊ ပျဉ်များလိုအပ်ပါက မိမိတို့ကိုယ်တိုင်ခုတ်လှဲကြပြီး မိမိတို့ကိုယ်တိုင်မခုတ်လှဲနိုင်ပါက အခြား သောရွာသားများထံမှ ဝယ်ယူရလေသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် ကျေးရွာအနီးသစ်ရှာဖွေရ ခက်ခဲလာပြီး ရွာနှင့် အနည်း ဆုံး ၅ မိုင်ခန့်ဝေးသောဒေသများသို့ သွားရောက်ခုတ်လှဲရလေသည်။

လူအချို့သည် ဝါးများကို ခြင်းတောင်း၊ ဖျာများအဖြစ် ယက်လုပ်ရောင်းချကြလေသည်။ ခြင်းတောင်း တစ်ခုလျှင် ငွေကျပ် ၁၀၀၀၀ အထိတန်လေသည်။ ပေါက်ခေါင်းမှ လာသောကုန်သည်များထံ ဝါးလုံးများကို တောထဲမှသယ်ဆောင်ပြီး ကားလမ်းဘေးတွင် ရောင်းချကြပါသည်။ ကုန်သည်များသည် သစ်တောဦးစီးဌာနထံမှ ဝါး၊ မျောများထုတ်လုပ်ခွင့်လိုင်စင်များ ရရှိထားကြပြီး အများစုမှာမြေပြန့်သားများဖြစ်ကာ ခပေါင်းနှင့် ရွှေတောင် ငွေတောင်ကျေးရွာများတွင် ဝါးများလာရောက်ဝယ်ယူကြခြင်းဖြစ်သည်။ တရားဝင်လိုင်စင်မရှိဘဲရောင်းဝယ်ဖောက်ကားကြသူအချို့လည်းရှိသည်။ တရားဝင်ရောင်းဝယ်ဖောက်ကားသူများသည် ခုတ်ယူထားသော ဝါးများနှင့် မျောများအတွက် သစ်တောဦးစီးဌာနထံ အခွန်ဆောင်ရပြီး သစ်တောဦးစီးဌာနသည် သစ်တောနယ်မြေအတွင်း သတ်မှတ်ထားသော ကာလအတွင်း ထုတ်လုပ်ခွင့်ကို ပေးအပ်လေသည်။ သို့သော်လည်း ကုန်သည်များသည် စည်းမျဉ်းများကိုချိုးဖောက်ကာ ခွင့်ပြုထားသောအကွက် ပြင်ပရှိမျောတိုင်များနှင့် ဝါးများကို ခုတ်ယူထုတ်လုပ်ကြသည်။

ပုံ ၀၉- ခြင်းတောင်းယက်လုပ်ရန်ဝါးဖျာလျှက်ရှိသော ခပေါင်းရွာမှလူကြီးတစ်ဦး။ အဆိုပါလုပ်ငန်းသည် တက်ကျွမ်းသောသူများအတွက် ဝင်ငွေရလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။

တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် ကျပ်စမ်းလုပ်ငန်း

တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် ကျေးရွာ၏အဓိကအသက်မွေးမှုလုပ်ငန်း တစ်ခုလည်းဖြစ်သည်။ ရွာသားအများစုသည် ကျွဲ၊ နွားများကိုမွေးမြူကြကာ သစ်တိုက်၊ ဝါး/ ထင်း/ မီးသွေးတိုက်၊ (သို့မဟုတ်) တောင်ယာခင်းမှ ထွက်ကုန်များသယ်ယူရာတွင် အသုံးပြုကြပြီး ငွေလိုအပ်ပါကရောင်းချကြပါသည်။ ရွာသားများသည် ကျွဲများကိုသာ မွေးမြူကြသောကြောင့် နွားအရေအတွက် နည်းပါးလာလေသည်။ တိရစ္ဆာန်များကို ရွာနီးနားပတ်ဝန်းကျင်တွင် စားကျက်ကျောင်းလေသည်။

ရွာသားများသည် ကြက်၊ ဝက်များကိုလည်း မွေးမြူကြပါသည်။ ဝက်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် ဝင်ငွေရလုပ်ငန်း တစ်ခုဖြစ်ပြီး ကျေးရွာအတွင်းသာဝက်များကို ရောင်းဝယ်ကြသည်။ ပြီးခဲ့သောနှစ်များတွင် ရောဂါပိုးမွှား ကျ ရောက်မှုကြောင့် ဝက်၊ ကြက်မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းသည် များစွာအကျိုးအမြတ်မရှိခဲ့ပေ။

ရွာသားအချို့၊ လူငယ်အများစုသည် ပြင်ပဒေသများတွင် ယာယီ (သို့) နှစ်ရှည်ကျပမ်းလုပ်သားများအဖြစ် လုပ်ကိုင်ကြပါသည်။ ယာယီလုပ်သားများမှာ လမ်းဖောက်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ကိုင်ကြသည်။ လူငယ် အချို့သည် ကုန်ကားများ၏ ကုန်တင်ကုန်ချတာဝန်ယူရသော ကားစပယ်ယာများအဖြစ် လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ရွာသားအချို့သည် ကချင်ပြည်နယ်ရှိ သစ်ထုတ်ရေးကုမ္ပဏီများတွင် ဆင်ဦးစီးများအဖြစ် လုပ်ကိုင်ကြပြီး အမျိုး သမီးအချို့သည် စင်ကာပူနိုင်ငံတွင် အိမ်အကူအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရန်ကုန်ရှိ ရွှေဆိုင်တွင်အရောင်းစာရေးများ အဖြစ် လည်းကောင်းလုပ်ကိုင်ကြပါသည်။

ပုံ ၁၀- နွားများကို သစ်တိုက်ဝါးသယ်ရာတွင် အသုံးပြုကြပြီး အဆိုပါလုပ်ငန်းများသည် အရေးပါဆုံးဝင်ငွေ အရင်းမြစ်များ ဖြစ်ပါသည်။

ကရင်လူမျိုး-ခက်ခဲကြမ်းတမ်းသော ပတ်ဝန်းကျင်တွင်လိုက်လျောညီထွေပြုနေထိုင်ခြင်း

ကရင်ဟူသည်မှာ ထိုင်းနိုင်ငံမြောက်ပိုင်း၊ နောက်ပိုင်းရှိထိစပ်လျက်ရှိသော ဒေသများနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ အရှေ့ခြမ်းတောင်တန်း နယ်ခြားဒေသများ၊ ဧရာဝတီမြစ်ဝကျွန်းပေါ် အနီးတဝိုက်ဒေသများ၊ မြန်မာနိုင်ငံအလယ်ပိုင်း ရှိ ပဲခူးရိုးမစသောဒေသများတွင်နေထိုင်သည့် ကိုယ်ပိုင်ဘာသာစကားရှိသည့် လူအုပ်စုများကို စုပေါင်းခေါ်ဝေါ်သော ဝေါဟာရပင်ဖြစ်သည်။

ကရင်စကားပြောသောသူများသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင်လွန်ခဲ့သောနှစ်ရာပေါင်းများစွာမှ စတင်နေထိုင်ခဲ့ကြပြီး အထူးသဖြင့် ထိုင်းမြန်မာနယ်စပ်တွင် ၁၃ ရာစုခန့်မှစတင်နေထိုင်လာခဲ့ကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ၁၉ ရာစုမတိုင်မှီ ကတည်းကအခြေချနေထိုင်ခဲ့မှုများနှင့် ပတ်သက်သည့်အထောက်အထား မှတ်တမ်းများမရှိခဲ့ဘဲ ၁၉ ရာစုဗြိတိသျှ အုပ်ချုပ်သူများ၊ စူးစမ်းရှာဖွေသူများနှင့် သာသနာပြုအဖွဲ့များမှ ကရင်များ၏သမိုင်းကြောင်းကို မှတ်တမ်းတင် ခဲ့ပါသည်။ ၁၈၇၆ ခုနှစ်တွင် ဗြိတိသျှသစ်တောမင်းကြီးချုပ်၏ ခန့်မှန်းတွက်ချက်မှုများအရလက်ရှိ ပဲခူးတိုင်းဒေသကြီး ထဲတွင်ပါဝင်ကာ ပဲခူးရိုးမတောင်တန်းများ၏ အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်သော သာယာဝတီနှင့် ပြည်ရှိ တောင်တန်းများတွင် နေထိုင်သည့် ကရင်လူမျိုးများမှာ ၅ ထောင်ခန့်ရှိသည်ဟုသိရှိရသည်။ ဗြိတိသျှကိုလိုနီတို့ ၏မှတ်တမ်းများအရ ၁၈၈၄ခုနှစ် ကြီးပိုင်းတောစတင်ဖွဲ့စည်းစဉ်ကတည်းက ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ်တွင် ကရင်များ အခြေချနေထိုင်ခဲ့ကြသည်ဟု ထုတ်ဖော်ရေးသားထားပါသည်။

Renardမှ ဗြိတိသျှကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မှီ မှတ်တမ်းမှတ်ရာများမရှိရသည့်အကြောင်းအရင်းကို အောက်ပါ အတိုင်းပြောဆိုထားပါသည်။

သစ်တောမှီခိုနေထိုင်သူများသည် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုရှိသောကြောင့် ရှေးစဉ်ဆက်ရာဇဝင်များက လျှစ်လျူရှုထားရုံများမျှမက မှီခိုနေထိုင်သူများသည် အခြားသောပတ်ဝန်းကျင်ရှိသူများ၏ လွှမ်းမိုးမှုကိုမခံဘဲ သီးသန့်နေထိုင်ကြလေသည်။ ထိုသူများသည် အင်အားကြီးအုပ်စုများနှင့် ဝေးရာအရပ်တွင် နှစ်ပေါင်းများစွာ နေထိုင်ကြလေသည်။

ကျေးရွာများကို ဝါးတိုင်များ၊ ဂိတ်သဖွယ်တည်ရှိသည့် ငုတ်ချွန်များဖြင့် ပတ်ပတ်လည်လည်ပိုင်းရံထားပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ ကျေးရွာအနီးတွင် ခံတပ်သဖွယ်အခိုင်အမာတည်ဆောက်ခြင်းမှာ ကျားနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ၏ အန္တရာယ်မှ ရှောင်ရှားနိုင်ရန်ဖြစ်ပြီး လူသားတို့ကျူးကျော်ဝင်ရောက်မှုများကိုလည်း ကာကွယ်နိုင်ရန် ဖြစ်သည်။

အရှေ့တောင်အာရှရှိ အခြားသောဌာနေတိုင်းရင်းသားများကဲ့သို့ပင် ကရင်များသည် အခွန်တော်ပေးဆောင်ရမှု၊ စစ်မှုထမ်းမဖြစ်မနေထမ်းဆောင်ခြင်း၊ လုပ်သားအဖြစ်လုပ်ကိုင်ခြင်း၊ ကျွန်ပြုခံခြင်းစသော အင်အားကြီး တိုင်းပြည်များ၏သတ်မှတ်ချက်များကိုရှောင်ရှားနိုင်ရန် တောင်တန်းဒေသများတွင် သွားရောက်နေထိုင်ကြပါသည်။ တောင်တန်းနှင့် တောင်ကြားဒေသရှိပြည်သူများအကြား ကူးလူးဆက်ဆံမှုများကြောင့် တောင်တန်းဒေသနှင့် ကျန်ဒေသများအကြား လူမှုယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ကွဲလွဲမှုများပေါ်ပေါက်လာပါသည်။ **James Scott** မှ အရှေ့တောင်အာရှဒေသများတွင် မတူကွဲပြားသည့် လူအသိုင်းအဝိုင်းများရှိခြင်းကြောင့် ကမ်းခြေနှင့် မြေပြန့်ဒေသများတွင် နေထိုင်သည့် ပြည်မလူမျိုးများနှင့် သစ်တောများ၊ တောင်တန်းများနှင့် ကျွန်းဆွယ်များတွင် နေထိုင်သော ပြည်နယ်နေလူမျိုးများဟူ၍ ခွဲခြားဖြစ်ထွန်းလာသည်ဟု ဆွေးနွေးထားပါသည်။

တောင်ရိုင်းတိရစ္ဆာန်များချည်းမဟုတ်ဘဲ- သစ်ခုတ်သမားများ၊ ဓားပြများ၊ ကွန်မြူနစ်များနှင့် စစ်သားများ

သမိုင်းကြောင်းအစဉ်အလာအရ ဗမာလူမျိုးများအပေါ် သံသယပွားများလာမှုနှင့် ကြောက်ရွံ့လာမှုတို့ကို ပေါက်ခေါင်းဒေသနေ ကရင်လူမျိုးများအကြားတွေ့ရှိရသည်။ အစိုးရ၏အဓမ္မရွှေ့ပြောင်းနေထိုင်စေမှုများ မတိုင်မှီ ဒေသခံများသည် မိမိတို့၏ တောင်ယာခင်းများနှင့် နီးကပ်စွာနေထိုင်ရန်နှင့် သူစိမ်းများအလွယ်တကူ ဝင်ရောက်မှုများကို ရှောင်ရှားနိုင်ရန် ကျေးရွာငယ်များတွင်နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဗြိတိသျှသစ်တောအရာရှိ ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ပင် ကရင်လူမျိုးများသည် တောင်ပေါ်တွင်ရှိသော မိမိတို့၏တောင်ယာခင်းများကို အလွယ်တကူမစွန့်လွှတ်လိုကြပေ။

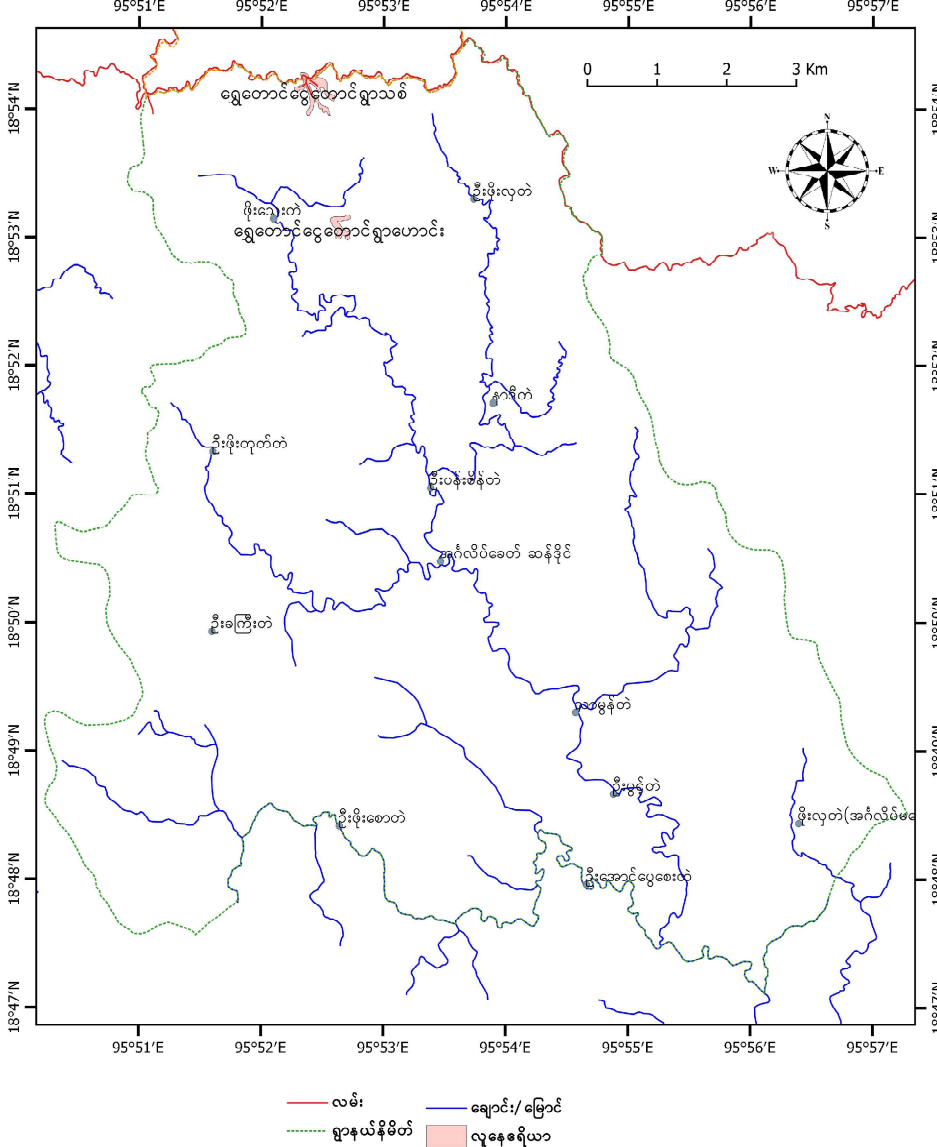
သစ်တောအရာရှိများသည် ကရင်များအနေဖြင့် မြေပြန့်ဒေသများတွင် အခြေချပြီး ငွေကြေးရှာဖွေရလွယ်သော ဘဝတွင်နေထိုင်ရန် ငြင်းဆိုသည်ကိုသိရှိရသောအခါ များစွာအံ့အားသင့်ခဲ့ကြသည်။ သစ်တောအရာရှိများသည် အံ့အားသင့်စရာမလိုပေ။ တောင်ယာစိုက်ပျိုးသူများသည် နိုင်ငံရေးနှင့် စီးပွားရေးအင်းအားစုများ၏ လွှမ်းမိုး ကြီးစိုးမှုကြောင့် မိမိတို့၏ထိခိုက်ပျက်စီးလွယ်မှု မြင့်တက်လာမည်ကို စိုးရိမ်ခဲ့ကြသည်။

တောင်တန်းဒေသများတွင်နေထိုင်ရသည်မှာ အမြဲတစေတော့လွယ်ကူလုံခြုံသည် မဟုတ်ပေ။ သက်ကြီးသူများသည် သူပုန်များမှ ကရင်ကျေးရွာရှိမိမိတို့ နှစ်သက်တန်ဖိုးထားသည်များကို မောင်ပိုင်စီးလုယက်သွားကြသည့် အချိန်များကို ယနေ့တိုင်သတိရဆဲပင်ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်ကာလတွင်သဘာဝတောနက်များအတွင်း တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ (အချို့မှာ လူသားတို့ရှင်သန်အသက်မွေးမှုကို ခြိမ်းခြောက်လျက်ရှိသော) စွာကျက်စားကြလေသည်။ တောနက်များထဲတွင် ဆင်၊ ကျားများတို့နှင့် ပက်ပင်းတိုးမိပါက လွန်စွာအန္တရာယ်များပြီး တောင်ယာခင်းများကို တောဝက်၊ မျောက် (သို့) ကြက်တူရွေးအပါအဝင် ဆင်များ၏ ပျက်ဆီးမှုဒဏ်မှ ကာကွယ်ထားရလေသည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ပဲခူးရိုးမအတွင်းသို့ ကွန်မြူနစ်သူပုန်များဝင်ရောက်လာကာ အစိုးရတပ်ဖွဲ့များ၏ တိုက်ခိုက်မှုမှရှောင်ပြေးလာသည့် ၁၉၇၀ ခုနှစ်အလယ်ပိုင်းကာလများတွင် ပဲခူးရိုးမအတွင်း အခြေစိုက်နေထိုင် ခဲ့ကြသည်။ ကရင်ရပ်မိရပ်ဖ၊ သက်ကြီးရွယ်အိုများသည် ဖြစ်ရပ်ဆိုးများနှင့် ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည်။ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များတည်ရှိခြင်းကြောင့် ကြောက်လန့်စွာနေထိုင်ခဲ့ရပြီး ထိုကွန်မြူနစ်များက အစားအစာများပေးအပ်ရန် အဓမ္မတောင်းဆိုမှုများကြောင့် များစွာခြိမ်းခြောက်ခံကြောက်လန့်ခဲ့ရသည်။ တစ်ဖက်တွင်လည်း ကွန်မြူနစ်သူပုန်များနှင့် ပူးပေါင်းသူများအဖြစ် သံသယဝင်ခြင်း ခံရသောကြောင့် ဗဟိုအစိုးရ၏ စော်ကားဒုက္ခပေးမှုများကိုလည်း ခံစားခဲ့ကြရသည်။

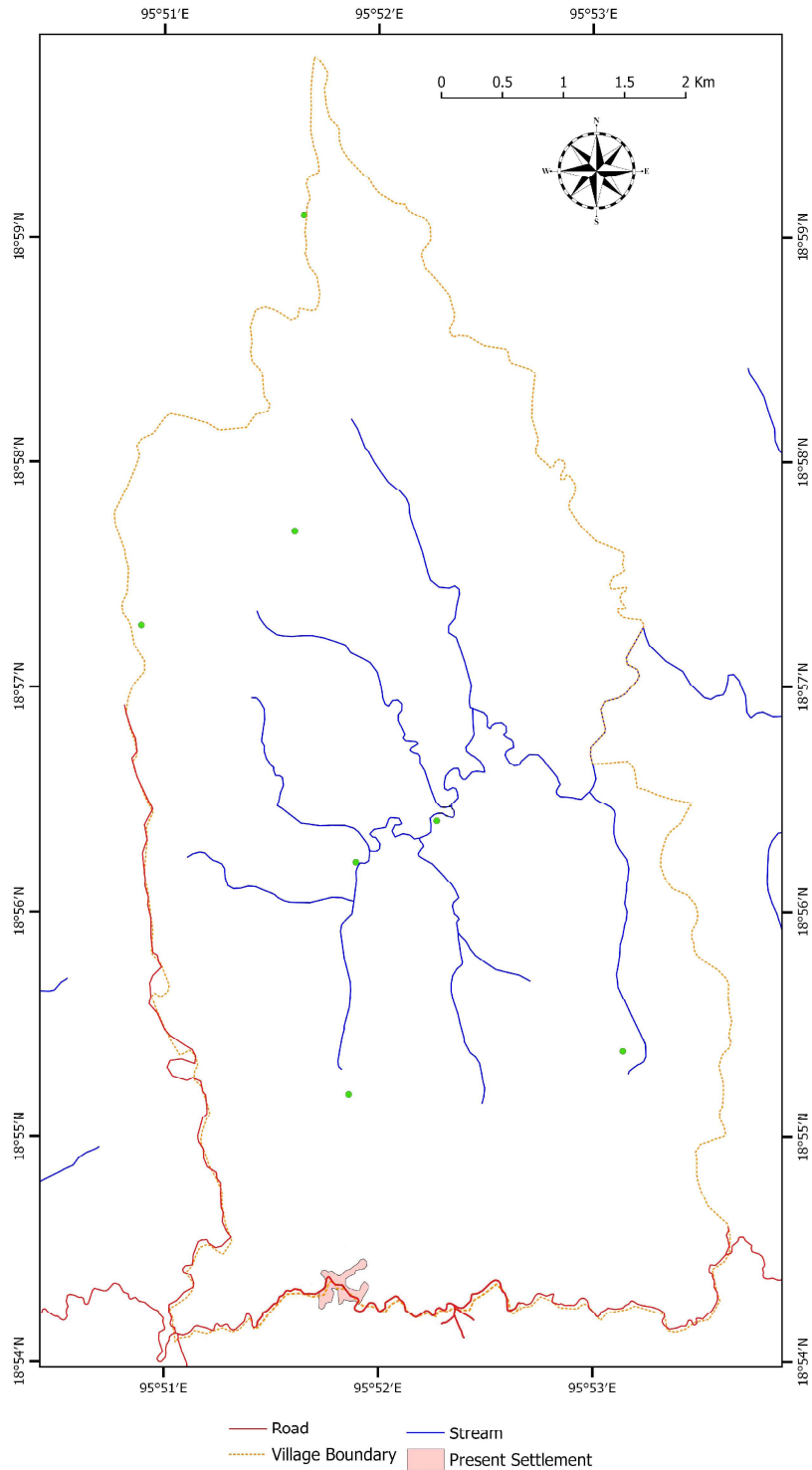
ထိုစဉ်က လက်ရှိရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းရွာသူရွာသားများသည် ကျေးရွာငယ်၆ခုတွင် အခြေချနေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ သက်ကြီးသူများ၏ ဖြေကြားချက်များအရ ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာတွင် နေထိုင်ကြသူများသည် ရှေးအခါက ထိုရွာငယ် ၃ခု - အထက်ဖြူးရွာ၊ အောက်ဖြူးရွာနှင့် ဖရဲရွာ - တွင်နေထိုင်ခဲ့ကြသူများ ဖြစ်လေသည်။ ဗြိတိသျှကိုလိုနီနယ်ချဲ့စဉ် ကျေးရွာငယ်ရှိ အိမ်များသည် ဝါးများဖြင့်တည်ဆောက်ထားသော အိမ်များဖြစ်သောကြောင့် အဆိုပါရွာငယ်များကို တဲအိမ်ငယ်လေးများဟု သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ထိုရွာများကို တဲရွာဟု စတင်သမုတ်လာခဲ့ကြသည်။

အဆိုပါအိမ်ခြေများသည် မိမိတို့၏တောင်ယာခင်းများဝေလံသွားသည့်အချိန်တွင် ထိုနေရာသို့ တစ်နေရာမှ တစ်နေရာ ပုံမှန်ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ကြလေသည်။ ဒေသခံများသည် နေရာတစ်ခုတွင် ၁၀ နှစ်ခန့်အခြေချနေထိုင်ပြီး ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ကြသည်။ ကျေးရွာအနီးရှိ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာခင်းများကို ပလပ်မြေများအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပြီးနောက် တောင်ယာခင်းအသစ်ကိုခုတ်လှဲကြကာ အဆိုပါတောင်ယာခင်းအသစ်အနီး အိမ်အသစ်ဆောက်ပြီး နောက်နှစ်ပေါင်း ၁၀ နှစ်ခန့်နေထိုင်ကြပါသည်။ မူလစိုက်ပျိုးမြေများကို အနားပေးထားသော ပလပ်တောများသည် တစ်ဖန်ပြန်လည်ရှင်သန်ပေါက်ရောက်လာပြီးနောက် ဒေသခံများသည် မူလနေရာများသို့ ပြန်လည်ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်လေသည်။ ထိုကြောင့်ပင် ၎င်းတို့၏ ပိုင်နက်နယ်နိမိတ်အတွင်း အိမ်များဟိုတစ်စု ဒီတစ်စု (သို့မဟုတ်) တဲငယ်များပြန့်ကျဲစွာတည်ရှိလေသည်။ ထိုရွာငယ်များကို အိမ်ငယ်အုပ်စု၏ ခေါင်းဆောင်အမည်ကို အစွဲပြု၍ ဦးနတ်တဲ၊ ဦးသာမွန်တဲ၊ ဦးဖိုးလှတဲ၊ ဦးပွင့်တဲ၊ ဦးဖိုးတူတဲ၊ ဦးဖိုးစောတဲ၊ ဦးပစိန်တဲနှင့် ဦးအောင်ရွှေတဲ စသည်ဖြင့် ခေါ်ဝေါ်ကြလေသည်။ သို့သော်လည်း ရွာသားများသည် ထိုအိမ်စုများ အခြေချဆောက်လုပ်သည့်ခုနှစ်များကိုမူ မမှတ်မိတော့ချေ။

ပုံ ၁၀- ရွှေတောင်ငွေတောင်ရွာ၏ ရှေးစဉ်ဆက်အိမ်ငယ်စုများ (တဲစုများ) ပြမြေပုံ

လက်ရှိ ခပေါင်းကျေးရွာတွင် နေထိုင်သောသူများသည် ယခင်က အထက်ခပေါင်း၊ အောက်ခပေါင်းနှင့် ညောင်ကားရားစသော အိမ်စုများတွင်နေထိုင်ခဲ့ကြလေသည်။ ဗြိတိသျှအုပ်စိုးစဉ်ကာလ အဆိုပါကျေးရွာသုံးခုကို အောက်ခပေါင်းကျေးရွာတွင် နေထိုင်သော ရွာသူကြီးဦးရွှေမိုးမှအုပ်ချုပ်ခဲ့ပါသည်။ အောက်ခပေါင်းကို ဦးရွှေမိုးတဲဟုပင် ထိုသူ၏အမည်ကိုအစွဲပြု၍ ခေါ်ဝေါ်ကြလေသည်။ ဦးရွှေမိုးကွယ်လွန်ပြီးနောက် ဦးဝါလေးသည် ကျေးရွာသုံးခု၏ ရွာသူကြီးဖြစ်လာကာ ထိုကျေးရွာကိုဝါလေးတဲဟုပြောင်းလဲခေါ်ဆိုခဲ့သည်။

ပုံ ၁၁- ခပေါင်းရွာ၏ ရှေးစဉ်ဆက်အိမ်ငယ်စုများ (တဲစုများ) ပြမြေပုံ

၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင်ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခြင်း

စစ်တပ်သည် ဒေသတွင်းရှိ ကွန်မြူနစ်များကို တိုက်ဖျက်ချေမှုန်းမှုများကို စတင်သောအချိန်တွင် ဗမာ့ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံးတို့ကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်သည့် ဗျူဟာတစ်ခုအနေဖြင့် ၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းသည်ဖြတ်လေးဖြတ်မူဝါဒကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဖြတ်လေးဖြတ်မူဝါဒများကို လက်ရှိတွင် ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့တွင် တစ်ဖန်ပြန်လည် ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည်။ အဆိုပါမဟာဗျူဟာမှာ ကွန်မြူနစ် (သို့) တိုင်းရင်းသားတိုက်ခိုက်သူများကို အစားအစာ၊ ရန်ပုံငွေ၊ သတင်းအချက်အလက်နှင့် တပ်သားသစ်ခန့်မှု စသည်တို့ကို ကန့်သတ်ဖြတ်တောက်ခြင်းဖြင့် အထီးကျန်ဆန်စေသည့် နည်းလမ်းပင်ဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ကျေးရွာတစ်ခုလုံးသည် အတင်းအဓမ္မပြောင်းရွှေ့ခြင်းခံခဲ့ရသည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် စစ်တပ်သည်ပဲခူးရိုးမတွင် ဖြတ်လေးဖြတ်မူဝါဒကို ကျင့်သုံးခဲ့ပြီး အထက်ဖြူး၊ အောက်ဖြူးနှင့် ဖရဲတို့ကို အထက်ခပေါင်း၊ အောက်ခပေါင်းနှင့် ညောင်ကရားတို့နှင့်ပေါင်းစည်း၍ ဖြူးချောင်းကြီးဝိုင်းအကွက်အမှတ် ၅၀ တွင် ရွာကြီးတစ်ရွာအဖြစ်တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။ ထိုရွာသစ်ကိုရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာဟု စစ်တပ်အရာရှိ တစ်ဦးမှအမည်ပေးခဲ့သည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ်မေလတွင် ဒေသခံများကို ထိုကျေးရွာသို့ တစ်လအတွင်း ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရန် အမိန့်ပေးခဲ့သည်။ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်သောနေရာများတွင် ဝါးတဲများကို တည်ဆောက်ရပြီး ရွာဟောင်းရှိ စပါးများကို လူးလားခေါက်ချီသယ်ယူရွှေ့ပြောင်းခဲ့ကြသည်။ ထိုစဉ်ကရွာသားများသည် ၄၀ ကီလိုမီတာခန့်ဝေးသော ဒေသဖြစ်သည့် ညောင်ဝင်းမှ စစ်တပ်ပစ္စည်းကိရိယာများကို သယ်ယူရသည့် အထမ်းသမားများအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ရသည်။ ထိုစဉ်ကဒေသခံများသည် မိမိတို့လယ်ခင်းများတွင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ကိုင်ရန်ပင် အချိန်မရရှိခဲ့ကြပေ။ ဇူလိုင်လ ရောက်မှသာစတင်စိုက်ပျိုးနိုင်ခဲ့ကြပြီး ကံကောင်းထောက်မစွာဖြင့် ထိုနှစ်ထဲတွင် စပါးများကို လုံလောက်စွာရိတ်သိမ်းနိုင်ခဲ့သည်။

ရွာသူရွာသားများသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ စစ်တပ်အတွက်အထမ်းသမားများအဖြစ် လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုစဉ်က ဒေသခံများသည် မိမိတို့၏ကလေးများကိုရွာသစ်တွင်ထားခဲ့၍ မိမိတို့တောင်ယာခင်းများတွင် သွားရောက်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။ တောင်ယာခင်းများတွင် တစ်ပတ်မှ နှစ်ပတ်အထိနေထိုင်ခဲ့ပြီးနောက် ရွာသစ်သို့ပြန်လည်နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ထိုစဉ်က ဒေသခံပြည်သူများအတွက် လွန်စွာခက်ခဲခဲ့လေသည်။

၁၉၆၃ခုနှစ်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာန၊ တောအုပ်ကြီး ဦးဝင်းမောင်သည် ထိုဒေသကိုရောက်ရှိခဲ့ပြီး ထိုသို့ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ရသည့် ဖြစ်ပျက်များကိုသိရှိခဲ့သည်။ ဦးဝင်းမောင်သည် ခပေါင်းရွာသားများအတင်းအဓမ္မပြောင်းရွှေ့ခံရသည့် ဖြစ်စဉ်အခြေအနေများကို စုစည်းရေးသားပြီး ဒေသခံများ၏ မူလအရပ်ဒေသများသို့ပြန်လည်အခြေချခွင့်ပြုနိုင်ရန်တောင်းဆိုသည့်စာကို ဒေသဆိုင်ရာအရာရှိထံတင်ပြခဲ့ပါသည်။ တစ်လခန့်ကြာပြီးနောက် ခွင့်ပြုမိန့်ကျလာခဲ့ပြီး အထက်ခပေါင်း၊ အောက်ခပေါင်းနှင့် ညောင်ကားရွာရှိ ဒေသခံပြည်သူများသည် မိမိတို့၏ မူလဒေသများသို့ ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ပြန်ရောက်ကြသောအခါ ကျေးရွာသုံးခုသည် စုပေါင်းနေထိုင်ရန်ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြပြီး အထက်ခပေါင်းကျေးရွာတွင်စုပေါင်းနေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဦးစောမြပြောကြားသည်မှာ ရွာသူရွာသားများသည် လွန်စွာပျော်ရွှင်ခဲ့ကြပြီး မိမိတို့အခက်အခဲများနှင့် ခံစားခဲ့ရမှုများကိုမေ့ပျောက်ပစ်ခဲ့ကြသည်။ တောင်ယာခင်းများနှင့် နီးသောအရပ်တွင် ပြန်လည်အခြေချရသောကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ကိုင်ရာတွင် ပိုမိုအဆင်ပြေလာပါသည်။

ရွာသစ်ရွှေ့တောင်ငွေတောင်တွင် စာသင်ကျောင်းတစ်ခုတည်ဆောက်ထားပြီး စစ်သားများသည် ဂုဏ်ဆက်တိုက် ကျောင်းသားများကို စာသင်ပေးခဲ့သည်။ ပဲခူးရိုးမ၏အခြေအနေများသည် မူလအတိုင်းတည်ငြိမ်သွား

သည့်အချိန်တွင် စစ်သားများသည် ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာမှထွက်ခွာခဲ့ကြသည်။ ထိုနောက်ခရစ်ယာန် သာသနာပြုအဖွဲ့မှ ကျောင်းသားများကိုဆက်လက်သင်ကြားပေးခဲ့သည်။ ၁၉၉၅ခုနှစ်တွင် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးဦးချစ်ဆွေသည် ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာသို့ လာရောက်လည်ပတ်ခဲ့ပြီး ဆရာ/ဆရာမနှစ်ယောက်ကို စတင်ထောက်ပံ့မှုများပြုခဲ့သည်။ ဝန်ကြီးသည် ကျေးရွာအနီးဝန်းကျင်ရှိ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိသော သစ်ထုတ်ရေးကုမ္ပဏီများအား ဆရာ/ ဆရာမများကို အစားအစာများထောက်ပံ့ပေးပြီး လှူဒါန်းမှုများ ပြုလုပ်ရန် ညွှန်ကြားခဲ့သည်။ ထို့အပြင် ဝန်ကြီးသည် စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဦးစီးဌာနမှ ခွဲဝေရရှိသော ရန်ပုံငွေထဲမှ နေထိုင်စားသောက်စရိတ်များကို ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း ၁၉၉၇ ခုနှစ်မတိုင်မီအချိန်တွင် ဆရာ/ဆရာမများသည် သွားရေးလာရေး ခက်ခဲပြီးငှက်ဖျားပေါများမှုကြောင့် ကျေးရွာတွင်ကြာရှည်စွာ မနေတော့ချေ။ ထိုစဉ်ကရွာသားများသည် ဆရာနှစ်ယောက်ကို တစ်နှစ်လျှင်တစ်ယောက်ကို ဆန်တင်း ၅၀ ပေး၍ ငှားရမ်းခဲ့ကြသည်။ ၁၉၉၆ခုနှစ်တွင် ဝန်ကြီးအသစ် ဦးအောင်ဖုန်းသည် ၁၉၉၇ခုနှစ်တိုင်အောင် ကူညီပံ့ပိုးမှုများဆက်တိုက်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး ၁၉၉၈ခုနှစ်တွင် အစိုးရမှ ကျေးရွာတွင်ဆရာများခန့်အပ်ထား ရှိခဲ့လေသည်။

ကျွန်းသစ်ကျိန်စာ - နိုင်ငံတော်၏ချုပ်ကိုင်ပိတ်ဆို့မှုများနှင့် အတင်းအဓမ္မခိုင်းစေမှုများ

ပဲခူးရိုးမတွင် ကျွန်းသစ်အပါအဝင် အဖိုးတန်သစ်မျိုးများထူထပ်စွာပေါက်ရောက်ခဲ့ကာ သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှု မြင့်မားခဲ့သည်။ ကိုလိုနီခေတ်မတိုင်မီ ကျွန်းသစ်များကိုထုတ်လုပ်ရောင်းချမှုကို နိုင်ငံမှ လက်ဝါးကြီးအုပ်ဆောင် ရွက်ပြီး ဗြိတိသျှကိုလိုနီလက်ထက်တွင် အဆိုပါလုပ်ကိုင်ခွင့်များကို ဗြိတိသျှသစ်ထုတ်ရေးကုမ္ပဏီများနှင့် ဗမာ လူမျိုးသစ်ထုတ်သူများကို စာချုပ်ဖြင့်ထုတ်လုပ်ခွင့် ပေးအပ်ခဲ့သည်။ သဘာဝတောများထဲတွင် အရည်အသွေး ကောင်းကျွန်းပင်များ ထူထပ်စွာပေါက်ရောက်လျက်ရှိသော်လည်း ၁၈၅၆ခုနှစ်အစောပိုင်းကာလများမှ စတင်၍ ပဲခူးရိုးမထဲတွင် ကျွန်းစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခဲ့ကြသည်။ ဗြိတိသျှများသည် ဂျာမန်လူမျိုးဖြစ်သော ဒရစ်ဘရမ် ဒစ်ကို ပဲခူးခရိုင်ကျွန်းသစ်တောများ၏ တာဝန်ခံအဖြစ်ငှားရမ်းလုပ်ကိုင်စေခဲ့ပြီး ထိုသူသည်ကရင်လူမျိုးများ၏ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းများကို လေ့လာတွေ့ရှိစိတ်ဝင်စားသွားပြီး သစ်တောစိုက်ခင်းထူထောင်သည့် နည်းစနစ်တစ်ခုဖြစ်သည့် တောင်ယာစနစ်ကို စတင်ဖော်ထုတ်ခဲ့သည်။

ထိုစနစ်တွင် ကရင်ရွာသားများသည် ကျွန်းစိုက်ခင်းတည်ထောင်ရန် တောင်ယာခုတ်ခြင်း၊ သစ်ပင်စိုက်ခြင်းနှင့် ပေါင်းရှင်းခြင်းတို့ကို လုပ်အားစိုက်ထည့်ဆောင်ရွက်ရပြီး လုပ်အားခအနေဖြင့် စိုက်ခင်း၏ အစောပိုင်းနှစ်အနည်းငယ်တွင်သစ်ပင်များအကြား သီးနှံများကို စိုက်ပျိုးခွင့်ရရှိခဲ့လေသည်။ ကျွန်းပင်များကြီးထွားထာသောအခါ ဒေသခံများသည် မြေနေရာအသစ်သို့ရွှေ့ပြောင်းပြီး လုပ်ငန်းတစ်ကျော့ပြန်လုပ်ကိုင်ရလေသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ရွာသူရွာသားများသည် အစိုးရ၏သစ်တောလုပ်ငန်းများအပေါ် မှီခိုလာရပြီး ဒေသခံများသည် နိုင်ငံတော်မှ သစ်တောများသိမ်းယူမှုများကို ပြန်လည်တောင်းဆိုရန်မှာလည်း ပိုမိုခက်ခဲလာလေသည်။

၁၈၆၈ခုနှစ် သစ်တောအရာရှိတစ်ဦး၏အစီရင်ခံစာတွင် မိမိသွားမိတ်ဆက်စကားပြောသော ကရင်ရွာသူကြီး တစ်ဦးက တောင်ယာခင်းများတွင်စိုက်ပျိုးထားသည့် ကျွန်းပင်များကိုကြည့်၍ ကလေးပါးစပ်ထဲမှ ပေါင်မုန့်ကို လှူယူခြင်းပင်ဖြစ်သည်ဟုဝေဖန်လေသည်။ **Raymond Bryant**၏ ဆောင်းပါးတွင် တောင်ပေါ်ကရင်များသည် တောင်ယာသစ်တောလုပ်ငန်း၏ အန္တရာယ်ရှိပုံကိုနားလည်သိရှိလာကာ မိမိတို့၏အသက်မွေးမှုများကို စွန့်လွှတ်ပြီး မြေပြန်ဒေသများတွင်အခြေချနေထိုင်မည့်အစား တောင်တန်းဒေသများတွင် မိမိတို့ မူလအသက်မွေးမှုစနစ်အတိုင်း ကျင့်သုံးနေထိုင်လာခဲ့ကြသည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် မြန်မာ့နိုင်ငံရှိသစ်တောဦးစီးဌာနသည် တောင်ယာစနစ်ဖြင့် သစ်တောစိုက်ခင်းတည်ထောင်သည့်လုပ်ငန်းများကို အခြားကွဲပြားသောအခြေအနေဖြင့် ဆက်လက်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ စစ်တပ်သည် ပဲခူးရိုးမတစ်လျှောက်၊ နိုင်ငံ၏ အခြားသောသစ်တောဖုံးလွှမ်းလျက်ရှိသည့် တောင်တန်းဒေသများကို ထိန်းချုပ်လျက် လွတ်လပ်ရေးအတွက်တိုက်ပွဲဝင်နေကြသော ကွန်မြူနစ်သူပုန်များနှင့် တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများကို အကြီးအကျယ်တိုက်ခိုက်ချေမှုန်းခဲ့သောကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများသည် ဖြတ်လေးဖြတ်မူဝါဒကြောင့် အတင်းအဓမ္မပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ရကာ တောင်ယာသစ်တောလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။

လက်ရှိအချိန် ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ်တွင် ကျွန်းသစ်ထုတ်လုပ်ခြင်းကို ၁၈၅၆ခုနှစ်မှစတင်၍ ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပြီး ၁၈၈၄ခုနှစ်မှစတင်၍ ကြိုးဝိုင်းတောများအတွင်း ကျွန်းစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခဲ့ကြသည်။ နိုင်ငံ၏ အခြားသော အရပ်များတွင်ကဲ့သို့ပင် ကြိုးဝိုင်းတောများအတွင်း လူသူနေထိုင်မှုများကို ဗြိတိသျှကိုလိုနီရေးဆွဲထားသော ဥပဒေအရ တားမြစ်ထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကရင်များနေထိုင်သောနေရာများကို ကြိုးဝိုင်းတောအတွင်းမှ ပယ်ဖျက်ခဲ့သည်။

ကရင်များနေထိုင်ခဲ့သောနေရာများကို ကြိုးဝိုင်းတောအတွင်းနေထိုင်သော ကရင်များထံ ပြန်လည်ငှားရမ်းပေးအပ်ခဲ့ပြီး ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းကို လုပ်ကိုင်နိုင်သော်လည်း တောင်းဆိုလာပါက စိုက်ခင်းလုပ်ငန်းများတွင် အစိုးရအတွက် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုမူဝါဒသည် ဒေသခံများ၏ ဘဝအပေါ် သက်ရောက်မှုမှာ နည်းပါးလေသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စိုက်ခင်းလုပ်ငန်းများမှာ ပုံမှန်မရှိသည့်အပြင် ကရင်များအတွက် ထုတ်နှုတ်ထားသောနယ်မြေများမှာလည်း နည်းပါးသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ကရင်ကျေးရွာများအတွက် သီးသန့်သတ်မှတ်ပေးထားသော ကရင်ဧရိယာပြင်ပတွင်လည်း မြေလွတ်များရှိပြီး အစိုးရ၏ ဝန်ထမ်းအင်အားနည်းပါးသောကြောင့် အသုံးမပြုနိုင်သောဒေသခံများသည် အဆိုပါမြေလွတ်များတွင် မိမိတို့၏ မိရိုးဖလာထုံစံအတိုင်း ရွှေ့ပြောင်းစိုက်ပျိုးနိုင်လေသည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် မြန်မာအစိုးရသည် ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ်တွင် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း၏ စီမံခန့်ခွဲမှုဖြင့် သစ်ထုတ်လုပ်သည့်လုပ်ငန်းများကို ပြန်လည်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ အရည်သွေးပြည့်ဝသည့် ကျွန်းသစ်များကို သင်းသတ်ပြီး အခြောက်ခံဖြတ်တောက်ပြီး ကမ်းစပ်သို့ဆင်ဖြင့်ဆွဲတိုက်ကာ မိုးရာသီတွင် မြစ်ကြောင်းတစ်လျှောက် ဖောင်စီးမျောကြလေသည်။ ၁၉၉၂ခုနှစ်တွင် မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်းသည် သစ်တောများအတွင်း သစ်ထုတ်လမ်းများဖောက်ကာ ထရပ်ကားများဖြင့် သစ်လုံးများကိုစတင်သယ်ယူခဲ့သည်။

စစ်တပ်၏ တော်လှန်ရေးကောင်စီခေတ်တွင် (၁၉၆၂ မှ ၁၉၇၄ ခုနှစ်ထိ) အစိုးရသည် ပဲခူးရိုးမတွင် ကျွန်းစိုက်ခင်းတည်ထောင်ရေး ၁၀ နှစ်စီမံကိန်းကိုအကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သည်။ ရွာသားများသည် တောင်ယာခုတ်ခြင်း၊ မီးရှို့ခြင်း၊ သစ်ပင်စိုက်ခြင်းနှင့် ပေါင်းရှင်းခြင်းစသည့်လုပ်ငန်းများတွင် လုပ်ကိုင်ခြင်းဖြင့်ဝင်ငွေများရရှိခဲ့သည်။ စီမံကိန်းပြီးဆုံးချိန်၌ စိုက်ခင်းလုပ်သားများသည် မိမိတို့၏ ကျေးရွာအသီးသီးသို့ပြန်ကြလေသည်။

၂၀၀၄ခုနှစ်တွင် အစိုးရသည် သစ်ထုတ်ရေးကုမ္ပဏီများကို သစ်ထုတ်ခွင့်စာချုပ်များပေးအပ်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၅ ခုနှစ်မတိုင်မှီကာလများတွင် တိုင်ဝေကုမ္ပဏီ၊ ၂၀၀၇ မတိုင်မှီနှစ်များတွင် ဒဂုံကုမ္ပဏီ၊ ၂၀၀၈ ခုနှစ်တိုင်အောင် ပိန်းတီကုမ္ပဏီနှင့် ၂၀၁၂ ခုနှစ်တိုင်အောင် ပစိဖိတ်ကုမ္ပဏီစသည်ဖြင့် သစ်ထုတ်ခွင့်စာချုပ်များကို အသီးသီးရရှိခဲ့ကြသည်။

ပုံ ၁၃ - ပြည်-တောင်ငူလမ်းမတစ်လျှောက်တွင်ရှိသော သစ်တောစိုက်ခင်း၏ ဆိုင်းဘုတ်စိုက်ထူထားပုံ။ ခပေါင်းနှင့် ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာအတွင်း နှင့် ယင်းအနီးတဝိုက်ဒေသများတွင် ပုဂ္ဂလိကကျွန်းစိုက်ခင်းတည် ထောင်ခွင့်များကို ကုမ္ပဏီများစွာရရှိခဲ့ကြသည်။

ပုံ ၁၄- ပြည်-တောင်ငူကားလမ်းတစ်လျှောက်သွားလာနေသောဆင်များ။ ပဲခူးရိုးမရှိသစ်တောစိုက်ခင်းများနှင့် သစ်တောလုပ်ငန်းများတွင် ဆင်များကိုအသုံးပြုကြဆဲပင်ဖြစ်သည်။

ဝါးနှင့် မျောတိုင်ထုတ်လုပ်မှုများကို ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှစတင်လုပ်ကိုင်ခဲ့သည်။ မြို့များနှင့် မြေပြန့်ဒေသရှိ လူချမ်းသာများသည် သစ်တောဦးစီးဌာနထံထုတ်လုပ်ခွင့်များကို လျှောက်ထားရယူခဲ့ကြသည်။ အချို့သော သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်သည့် အကွက်များတွင်သာ ထုတ်လုပ်ခွင့်များကိုပေးခဲ့ကြသော်လည်း ထိန်းချုပ်မှုမရှိသည့်အတွက် နီးစပ်ရာအကွက်ထဲသို့လည်း ကျူးကျော်ထုတ်လုပ်ခဲ့သည်။ ထိန်းချုပ်ကြပ်မတ်မှုများမရှိဘဲ အကျင့်ပျက်ခြစားမှုများဖြစ်ပွားလျက်ရှိသောကြောင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်နှင့် ကုမ္ပဏီများသည် အလွန်အကျွံထုတ်လုပ်ခဲ့သည်။ တရားမဝင်သစ်ခိုးထုတ်မှုများလည်း ဒေသတစ်လျှောက် တွင်ကျယ်စွာဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ပဲခူးရိုးမအတွင်း ဝါးနှင့် မျောတိုင်များ ထုတ်လုပ်ခွင့်ချထားမှုများကို ရပ်ဆိုင်းထားပါသည်။ ကရင်တိုင်းရင်းသားများသည် တရားမဝင်သစ်ခိုးထုတ်မှုများနှင့် မိမိတို့နယ်နိမိတ်အတွင်းသို့ ကျူးကျော်သူများ ဝင်ရောက်လာမှုများကို တားဆီးကာကွယ်နိုင်ခြင်းမရှိပေ။ အကြောင်းမှာမူ တိုင်းရင်းသားများသည် ကြီးပိုင်းတောများအတွင်း နေထိုင်ပြီး မြေယာနှင့် သယံဇာတများအပေါ် တရားဝင်ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်အထောက်အထားများ မရှိသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် သစ်တောများသည် အရေအတွက်သာမက အရည်အသွေးပါကျဆင်းလာလေသည်။

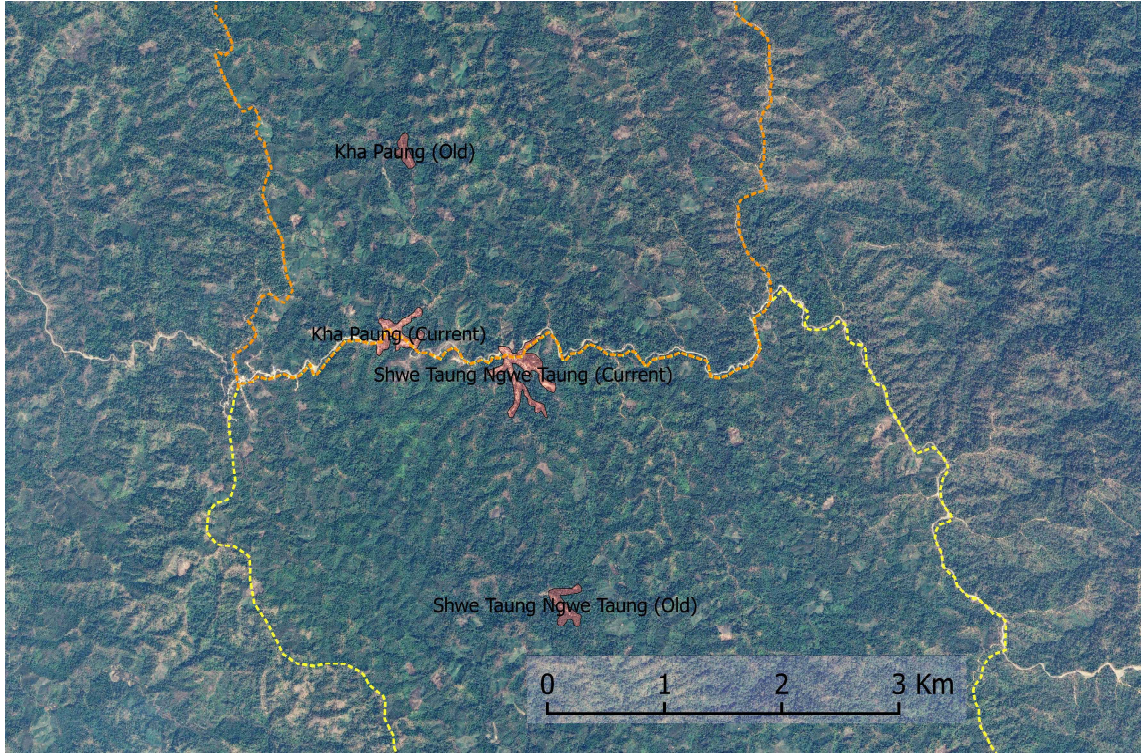
၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရမှု

၂၀၀၅ ခုနှစ်တွင် ရွာသူရွာသားများသည် ၁၉၆၂ခုနှစ်တွင် တည်ဆောက်ထားသော ပြည်-တောင်ငူကားလမ်းဘေးရှိ လက်ရှိကျေးရွာသို့ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ခဲ့ရသည်။ ကြီးပိုင်းတောများအတွင်း အခြေချနေထိုင်မှုမရှိစေရဟူသော (၁၉၇၄ခုနှစ်တွင်ပြင်ဆင်ထားသည့်) မြန်မာ **Panel Code**၏ အပိုဒ် ၁၄၄ တွင်ပါရှိသော ပြဌာန်းချက်များနှင့်အညီ ဗဟိုအစိုးရ၏ အမိန့်စာဖြင့် ပြောင်းရွှေ့အခြေချမှုများကို ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ အစိုးရသည် မူလက ခပေါင်းနှင့် ရွှေတောင်ငွေတောင်ဒေသခံများကို အုတ်တွင်းမြို့နယ်ရှိ ဆင်မညောင်ပင်ရွာသို့ပြောင်းရွှေ့ရန် စီစဉ်ခဲ့သော်လည်း ဒေသခံများသည် သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များကို ထိုအရပ်သို့ပြောင်းရွှေ့ချထားခြင်းမပြုရန်နှင့် ယခုလက်ရှိတည်နေရာ ပြည်-တောင်ငူကားလမ်းနံဘေးသို့ ပြောင်းရွှေ့ချထားရန်တောင်းဆိုခဲ့လေသည်။

ကျေးရွာလူထုတို့သည် ပြောင်းရွှေ့နေထိုင်ရန်စိတ်အားထက်သန်ခြင်း မရှိသော်လည်း ဖိအားပေးပြောင်းရွှေ့စေမှုကြောင့် ပြောင်းခဲ့ရသည်။ ၂၀၀၅ခုနှစ် မတ်လမှ ၂၀၀၅ခုနှစ် မေလ ၃ လအတွင်း အိမ်အားလုံးကိုပြောင်းရွှေ့ရန် အမိန့်ပေးခြင်းခံခဲ့ရသည်။ ရွာသားများသည် နေရာအသစ်တွင် ဝါးတဲများကိုစတင်ဆောက်လုပ်ခဲ့ကြသည်။ ပြောင်းရွှေ့ နေထိုင်ခြင်းမပြုသောအိမ်ထောင်စုများကို သတိပေးစာပေးပို့ခဲ့သည်။ ဒေသခံများသည် အိမ်များကိုဖြိုဖျက်ရာတွင် အချင်းချင်းကူညီဖေးမခဲ့ကြသည်။ တစ်ပတ်လျှင်တစ်အိမ်နှုန်းဖျက်ခဲ့ကြသည်။ အတင်းအဓမ္မပြောင်းရွှေ့ချထားခဲ့သည့်အချိန်သည် တောင်ယာခင်းရိတ်သိမ်းသည့် ကာလအတွင်းကျရောက်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် အမျိုးသားများသည် တောင်ယာခင်းများကိုရိတ်သိမ်းခဲ့ကြပြီး အမျိုးသမီးများသည် ပစ္စည်းများကိုနေရာသစ်သို့ ပြောင်းရွှေ့သယ်ယူခဲ့ကြသည်။ အာဏာပိုင်များသည် လမ်းဘေးသို့ပြောင်းရွှေ့အခြေချရသည့်အိမ်ထောင်စုများကို ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုများပြုလုပ်မည်ဟု ကတိပေးခဲ့သော်လည်း လက်တွေ့ထောက်ပံ့ခြင်းမရှိပေ။

ရွာဟောင်းသည် ရွာသစ်မှ ခြေလျင်သွားမည်ဆိုပါက တစ်မိုင်ခန့်သာဝေးပြီး ယခုအချိန်တွင် ၂ မိုင်ခန့် ရှည်သော လမ်းကြောင်းကိုအသုံးပြု၍ မော်တော်ဆိုင်ကယ်ဖြင့်သွားနိုင်လေသည်။ ရွာဟောင်းတွင်ရေများပေါသော်လည်း ရွာသစ်တွင်ရေရှားပါးလေသည်။ ရွှေတောင်ငွေတောင်ရွာရှိ အိမ်ထောင်စု ၆ ခုသည် ရွာဟောင်း၌သာ ဆက်လက်နေထိုင်ကြသော်လည်း ရွာသစ်တွင်လည်း အိမ်ဆောက်ထားပါသည်။ ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်များသည် တနင်္ဂနွေနေ့ ဘုရားကျောင်းတက်ရန် ရွာသစ်သို့လာလေ့ရှိသည်။ စစ်တပ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးဦးရဲကိုကိုသည် ငွေကျပ် ၇ သန်း

ခန့် (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၄၅၀၀ ခန့်) လျှင်ဒါန်းခဲ့ပြီး ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှလည်း စာသင်ကျောင်းဆောက်လုပ်ရန် ငွေကျပ် ၂ သန်းခန့် ပေးအပ်ခဲ့သည်။

ပုံ ၁၅- ရွာဟောင်းနှင့် ပြောင်းရွှေ့နေရာချထားပေးပြီးနောက် ရွာသစ်တို့၏ တည်နေရာပြမြေပုံ

ပုံ ၁၆- ခပေါင်းရွာရှိ သီးပင်စားပင်နှင့် ငှက်ပျောခင်းများ။ အဆိုပါကျေးရွာဟောင်းတွင် မည်သူမျှရေရှည်နေထိုင်ကြခြင်းမရှိတော့ချေ။

ပုံ ၁၇- စပါးထောင်းပြီး ဆန်ပြာနေကြသော ရွှေတောင်ငွေတောင်ရွာဟောင်းရှိ အမျိုးသမီးများ။ မိသားစု အနည်းငယ်သည် ထိုနေရာတွင် အခြေချနေထိုင်ကြသည်။

သစ်၊ ဝါး ခိုးထုတ်ခြင်း

လွန်ခဲ့သောဆယ်စုနှစ်ကျော်များတွင် ရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့် ကျေးရွာမှ ရွာသားများသည် အလွန်အကျွံထုတ်ယူခြင်းနှင့် အမဲလိုက်ခြင်းကြောင့် သစ်တောအတန်းအစား လွန်စွာကျဆင်းလာခြင်းနှင့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ လျော့ပါးလာခြင်းကို သတိပြုမိကြသည်။ အထက်တွင်ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ဗြိတိသျှခေတ်မှစပြီး ရေရှည်တည်တံ့စေသော သစ်ထုတ်လုပ်ခြင်းမဟုတ်သည့်ပုံစံကြောင့် ပဲခူးရိုးမရှိ သစ်တောများသည် ဆိုးရွားစွာ အတန်းအစားကျဆင်းခဲ့ရသည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် အစိုးရသည် ပဲခူးရိုးမတစ်ခုလုံး သစ်ထုတ်ခြင်းအား ဆယ်နှစ်ပိတ်ပင်ခဲ့သည်။ သို့သော် အချို့သောတရားဝင် သစ်ထုတ်ခြင်းများ၊ အထက်ဖော်ပြပါ တရားမဝင်သစ်ထုတ်ခြင်းအားလုံး၊ အခြားဒေသများမှ သူများ၏ တရားမဝင် မျောနှင့် ဝါးထုတ်လုပ်ခြင်းများမှာ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေဆဲဖြစ်သည်။

အချို့သောဒေသအစုအဖွဲ့ပိုင်အဖွဲ့ဝင်များသည် ၎င်းတို့မြေပေါ်တွင် အခြားဒေသမှသူများ မျောနှင့် ဝါး ခုတ်လှဲခြင်းအား ရပ်တန့်သွားစေရန် ကြိုးစားခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ကိစ္စအတော်များများတွင် ၎င်းတို့မှာ နားမထောင်ကြပဲ ထိုနေရာမှာ သစ်တောကြီးဝိုင်းတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း၊ ရွာသားများ ထိုနေရာကို မပိုင်ဆိုင်ကြောင်းနှင့် ဝါးသို့မဟုတ် မျောခုတ်လှဲခြင်းအား တားဆီးခွင့်မရှိကြောင်း ဆိုကြသည်။ အခြားကိစ္စရပ်များတွင် နည်းပါးသော လျော်ကြေးအချို့ကို ပေးကြသည်။ အခြားဒေသမှ သူများသည် ဒေသအစုအဖွဲ့များ၏ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ခင်းများမှ အသီးအနှံများအားလည်း ခွင့်မတောင်းဘဲ ခူးယူကြသည်။ အခြားဒေသမှသူများ သစ်လုံး၊ မျောသို့မဟုတ် ဝါးသယ်ယူရန် အသုံးပြုကြသော ကျွဲနွားများသည် လယ်ကွင်းများတွင်လွှတ်ကျောင်းပြီး ဒေသအစုအဖွဲ့များ၏ မြေသားများပေါ်တွင် စားကျက်ချကြသဖြင့် ရွာသားတို့၏ သီးနှံများပျက်စီးကြရသည်။

ပုံ ၁၈- ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာအားဖြတ်၍ ပြည်-တောင်ငူကားလမ်းပေါ်တွင် ဦးတည်ဝါး သယ်ယူနေသော ထရပ်ကား

အခြားဒေသမှသူများ၏ နှိပ်စက်မှုဒဏ်သည် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအားလည်း မွေနှောက်ဖျက်ဆီးပစ်စေသည်။ ပဲခူးရိုးမသည် ဆင်၊ ကျား၊ ပြောင်၊ ဂျီ၊ ဆတ်၊ တောဝက်၊ မျောက်နှင့် အခြားများပြားလှသည့် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်အမျိုးမျိုးစွာတို့၏ နေထိုင်ရာဌာနေဖြစ်သည်။ သို့သော် ယနေ့အခါတွင် ရွာသားများအနေဖြင့် ဂျီ၊ တောဝက်နှင့် တစ်ခါတစ်ရံ မျောက်များကိုသာ တွေ့ကြရတော့သည်။ အခြားသောမျိုးစိတ်များမှာ လုံးဝနီးပါး ပျောက်ကွယ်သွားကြပြီဖြစ်သည်။

အခြားသော ဌာနေတိုင်းရင်းသားနှင့်မတူသော ဤဒေသရှိ ကရင်လူမျိုးများ ထူးခြားချက်မှာ ၎င်းတို့သည် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအား အမဲလိုက်ရာတွင် သေနတ်များ၊ လေးနှင့်မြှားတံများ အသုံးမပြုကြပဲ ထောင်ချောက်များကိုသာ အသုံးပြုကြခြင်းဖြစ်သည်။ အမဲလိုက်ခြင်းနှင့် ချောင်းမြောင်းထဲမှ ငါး၊ ပုဇွန်များအား ၎င်းတို့ မိရိုးဖလာနည်းအတိုင်း ဖမ်းဆီးကြခြင်းသည် တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များနှင့် ရေနေသယံဇာတအရင်းအမြစ်များအား ရေရှည်တည်တံ့စေသော နည်းလမ်းများဖြစ်သည်။

အတိတ်ကာလများ၌ ခပေါင်းနှင့် ရွှေတောင်ငွေတောင်ရွာသားများသည် ပမာဏများများ အမဲမလိုက်ခဲ့ကြချေ။ ၎င်းတို့သည် ကောက်ပဲသီးနှံများအား တောဝက်များနှင့် အခြားတိရစ္ဆာန်များရန်မှ ကာကွယ်ရန် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလယ်ကွင်းများပတ်လည်တွင် ထောင်ချောက်များ ပြုလုပ်ခဲ့ကြသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် ထောင်ချောက်များ သို့မဟုတ် အမဲလိုက်ခြင်းမှမဟုတ်ပဲ တောခွေးများ သတ်ဖြတ်ထားသော တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ၏ အသားကိုရရှိကြသည်။ တောခွေးများ တောကောင်တစ်ကောင်အား လိုက်လံအမဲလိုက်နေသည်ကို ကြားရပါက ၎င်းတို့သည် အသေကောင်အား ရှာဖွေပြီးအသားအချို့အား ယူဆောင်ကြသည်။ သို့သော် တောခွေးများအတွက် အသားအချို့အား အမြဲထားခဲ့ကြသည်။ သက်ကြီးရွယ်အိုများ၏ အဆိုအရ တောခွေးများ သတ်ဖြတ်ထားသော ဂျီ၊ တောဝက်နှင့် အခြားသော တောကောင်အသေးလေးများအား အပတ်တိုင်း သို့မဟုတ် အနည်းဆုံး တစ်လ တစ်ခါရရှိကြသည်ဟုဆိုသည်။

၎င်းတို့ဒေသအား အခြားဒေသမှ သူများရောက်ရှိလာကြကာ စတီးနှင့် နိုင်လွန်ဖြင့် ပြုလုပ်ထားသော ထောင်ချောက်များထောင်ပြီး ကရင်လို ဖီဖလိုဟုခေါ်သော တူမီးသေနတ်များဖြင့် အမဲလိုက်သည်မှစ၍ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ စတင်ပျောက်ကွယ်သွားကြသည်။ တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များ၏ အသား၊ အရေခွံနှင့် အခြားသော တန်ဖိုးရှိ အစိတ်အပိုင်းများအား မန္တလေးနှင့် ပေါက်ခေါင်းမြို့တို့တွင် ရောင်းချကြသည်။ ရွာသားများသည် အခြားဒေသမှသူများကဲ့သို့ ထောင်ချောက်များ မပြုလုပ်ခဲ့ကြသလို သေနတ်များလည်းမရှိကြပေ။

၂၀၀၄ ခုနှစ်မှစ၍ ကျား၊ ဆင်နှင့် ဆတ်တို့၏ ခြေရာများအား ထပ်မံမတွေ့ရတော့ကြောင်း ရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းကျေးရွာများမှ ရွာသားများဆိုကြသည်။ ၂၀၁၀ခုနှစ်မှစ၍ ဂျီနှင့် မျောက်များကိုပင် ရှားရှားပါးပါး မြင်တွေ့လာရပြီး ၎င်းတို့အားတွေ့ရရန် ရွာမှ အတော်ဝေးဝေးထိ သွားကြရကြောင်းဆိုသည်။ ၎င်းတို့ နယ်မြေတွင် ယခုအချိန်ထိ တွေ့မြင်နေရသည်များမှာ တောဝက်များသာဖြစ်သည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ခပေါင်းရွာသားတစ်ဦးသည် တောဝက်၅ကောင်အား ထောင်ချောက်ဖြင့် ဖမ်းဆီးရမိခဲ့သည်။

အတိတ်ကာလများတွင် ချောင်းမြောင်းများ၌ ငါး၊ ပုဇွန် ပေါများခဲ့ပြီး ရွာသားများသည် ဝါးခြင်းတောင်းများဖြင့် ဖမ်းဆီးခဲ့ကြသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် မြေနိမ့်ဒေသမှလူများသည် (ဗမာလို အီတလေးဟုခေါ်သော) အဆိပ်အား ငါးဖမ်းရန် အသုံးပြုခဲ့ကြသည်။ ထိုသို့အသုံးပြုခြင်းကြောင့် ငါး၊ ပုဇွန်များ လုံးဝနီးပါး မျိုးသုန်းပျောက်ကွယ်သွားကြပြီး အဆိပ်ခတ်ထားသောရေကို သောက်ကြသောတောင်ကောင်များပင်လျှင် သေဆုံးခဲ့ကြရသည်။

ယနေ့ကာလတွင် လိုက်လျောညီထွေနေထိုင်ခြင်း၊ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုတွင် ရှည်ကြာလှသည့် စိန်ခေါ်မှုများ

ကြမ်းတမ်းပြီး တောတောင်ထူထပ်သော ပဲခူးရိုးမတွင် ဘဝတစ်ခုနေထိုင် တည်ဆောက်ရာတွင် စိန်ခေါ်မှုအတော်များများ တွေ့ကြုံရသည်။ သို့သော် ထိုနေရာတွင် နေထိုင်ကြသော ကရင်လူမျိုးတို့သည် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစနစ်ဖြင့် ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက် ဆက်ခံခဲ့ကြသော မြေဆီဩဇာနည်းပါးသည့် တောင်ပေါ်မြေများတွင် ကောင်းစွာလိုက်လျောညီထွေဖြစ်သော မြေယာအသုံးချမှုပုံစံရှိပြီး သစ်တောများတွင် များစွာအန္တရာယ်ပေးနိုင်သော တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်များအကြား ကောင်းမွန်စွာလိုက်လျောညီထွေနေထိုင်နိုင်ခဲ့ကြသည့် ၎င်းသဘာဝပတ်ဝန်းကျင်သည် ရွာသူရွာသားများ အသက်ရှင်ရန်အတွက် သယံဇာတကြွယ်ဝမှုလည်း ပံ့ပိုးပေးလေသည်။ ၎င်းတို့၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်အား ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်သော ဆက်သွယ်မှုနှင့် နက်နဲသော အသိပညာဗဟုသုတတို့သည် ၎င်းတို့အောင်မြင်စွာ လိုက်လျောညီထွေနေထိုင်နိုင်ခြင်း၏ အခြေခံဖြစ်ခဲ့ပြီး ၎င်းတို့၏ လူနေမှုဘဝလုံခြုံရေးအတွက်လည်း အခြေခံဖြစ်ခဲ့သည်။ သို့သော် မြေပြန့်ဒေသမှလူယက်သူများ၊ အခွန်ကောက်ခံခြင်း၊ အလုပ်သမားအတင်းအကျပ်စေခြင်းမှု၊ သစ်တောမူဝါဒများမှ ကန့်သတ်ချက်များ၊ တရားမဝင်သစ်ထုတ်သမားများမှ သောင်းကျန်းသူများ၊ ဒေသလုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များနှင့် အခြားအတင်းအကြပ်နေရာ ရွှေ့ပြောင်းမှုများအထိ ပြောင်းလဲနေသော ပိုမိုကျယ်ပြောသည့် လူမှုနိုင်ငံရေးပတ်ဝန်းကျင်များကြောင့် ပိုမိုကြီးမားသည့် လိုက်လျောညီထွေနေထိုင်ခြင်းဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများကို တွေ့ကြုံလာကြရသည်။

ထိုအရာအားလုံးတို့တွင် ကရင်လူမျိုး၊ ဒေသအစုအဖွဲ့များသည် အတော်အတန်ခံနိုင်ရည် ရှိကြကြောင်း ပြသခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် ၎င်းတို့၏ အခြေခံလူမှု-စီးပွား အနေအထားနှင့် လုပ်ဆောင်ဖွယ်နည်းလမ်းများကို ထိန်းသိမ်းရင်း အနှောက်အယှက်အတားအဆီးများကို လက်ခံနိုင်စွမ်းရှိခဲ့ကြသည်။ ကျေးရွာငယ်များသည် အနှောက်အယှက်များတွေ့ကြုံရချိန်တွင် အခြားနေရာများအား ရွှေ့ပြောင်းရန် သို့မဟုတ် အတင်းအဓမ္မရွှေ့ပြောင်းခဲ့ရသောအခါ ၎င်းတို့၏ လူနေမှုဘဝများကို ပြန်လည်ထူထောင်ရန် ပြုလွယ်ပြင်လွယ်သော စိုက်ပျိုးရေးစနစ်တစ်ခုနှင့်အတူ ကုန်ပစ္စည်းနှင့် အလုပ်သမားမျှဝေခြင်းအားဖြင့် နီးစပ်ရာဆွေမျိုးများနှင့်အတူ အတူတကွဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ သစ်တောများသည် အရေးပေါ်နှင့် ဘဝအေးချမ်းကောင်းမွန်ချိန်များ နှစ်ခုစလုံးတွင် အစားအစာနှင့် အခြားသောသယံဇာတများ၏ ပံ့ပိုးပေးသောအရင်းအမြစ်တစ်ခုဖြစ်လာသည်။ ရာစုနှစ်များထိ ဤကဲ့သို့ ပြန်လည်ထူထောင်ခြင်းဖြင့် ၎င်းတို့အား လူနေမှုဘဝများ လုံခြုံစေသည့်အပြင် ယဉ်ကျေးမှုနှင့် ရိုးရာဓလေ့ကြွယ်ဝစေခဲ့သည်။

သစ်တောကြီးဝိုင်းထဲတွင် အသက်ရှင်နေထိုင်ခြင်း

ဤအစီရင်ခံစာတွင် ဖော်ပြထားသကဲ့သို့လိုနီအစိုးရသည် ကိုလိုနီပြည်ထောင်၏ အဓိကကြွယ်ဝစေသည့် အရင်းမြစ်တစ်ခုဖြစ်သော ကျွန်းအား လွယ်ကူစွာရရှိနိုင်ရန် ဝေးလံ၍ တောတောင်ထူထပ်သော တောင်ပေါ်ဒေသများအပေါ် ၎င်းတို့၏ ထိန်းချုပ်မှုအားချဲ့ထွင်ရန် ရှာဖွေသည့် အချိန်ဖြစ်သည့် ဗြိတိသျှအုပ်စိုးသည့်ကာလအတွင်း ဩဇာကြီးမားသော မြေပြန့်အစိုးရကြောင့် တွေ့ကြုံရသော စိန်ခေါ်မှုများသည် ပိုမိုကြီးမားလာသည်။ ဗြိတိသျှတို့ပြဌာန်းသည့် တင်းကျပ်သောသစ်တောဥပဒေများ ပြဌာန်းခြင်း၊ ကြီးဝိုင်းတောများတည်ထောင်ခြင်းနှင့် တောင်ယာသစ်တောစနစ်အား မိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်လာခြင်းကြောင့် တောင်ပေါ်ဒေသများတွင် ၎င်းတို့၏ လွတ်လပ်သောဘဝများအား ထိန်းသိမ်းနိုင်ရန်မှာ ကရင်တို့အတွက် ပိုမိုခက်ခဲလာသည်။ သို့သော် ရိုးရာမြေအသုံးချမှုအား ခွင့်ပြုသည့် ကရင်ဒေသများကြေညာချက်ကြောင့် (အခြားနေရာများတွင် ဥပဒေအား ပိုမိုတင်းကြပ်ဆောင်

ရွက်ပါက အမြဲအောင်မြင်သည်ဟု ယူဆကြသော အတွေးရှိကြသော်လည်း) ကရင်ကျေးရွာအစုအဖွဲ့များသည် ၎င်းတို့၏ ရိုးရာဘဝပုံစံဖြင့် ဆက်လက်လုပ်ကိုင် စားသောက်နိုင်ခဲ့ကြသည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း ဤသည်မှာ အိပ်မက်ဆန်ဆန်ပြောင်းလဲသွားသည်။ စစ်စည်းမျဉ်းများအောက်တွင် ပဲခူးရိုးမ၏ တောတောင်ထူထပ်သော တောင်ပေါ်ဒေသများအပေါ်တွင် အစိုးရ၏ဖိနှိပ်မှုသည် တင်းကျပ်လာခဲ့သည်။ ကျေးရွာအဖွဲ့များအား အတင်းအဓမ္မရွှေ့ပြောင်းခြင်း၊ သစ်ထုတ်ခြင်းနှင့် မကြာသေးမီက ကျွန်းစိုက်ခင်းတည်ထောင်ပိုင်ခွင့်များအား ကုမ္ပဏီများသို့ပေးခဲ့ပြီး ကရင်လူမျိုးများ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာရပ်တန့်စေရန်အတွက် သိမ်းသွင်းဆောင်ရွက်ရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့ကြသည်။ အတိတ်ကာလများတွင် အာဏာပိုင်များ၏ ညွှန်ကြားချက်များအား လျစ်လျူရှုခြင်းနှင့် ဝေးလံသောဒေသများသို့ ရွှေ့ပြောင်းခြင်းသည် အစိုးရနှင့် ၎င်းတို့ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်ပိုင်မြေများသို့ ဝင်ရောက်လာသော အခြားဒေသမှသူများအား အောင်မြင်စွာ ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းသည့်နည်းလမ်းများဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော် ယနေ့အခါတွင် ဤနည်းလမ်းတစ်ခုတည်းဖြင့် ပြီးပြည့်စုံအောင် ဖြေရှင်းနိုင်တော့မည် မဟုတ်ပဲ မကြာသေးမီနှစ်များတွင် ရွှေ့တောင်ငွေတောင်ရွာရှိ ကရင်များသည် အခြားဒေသမှသူများကြောင့် ကြုံတွေ့ရသော ဘေးအန္တရာယ်များကို ဖြေရှင်းရန်နည်းလမ်းသစ်များကို ရှာဖွေအသုံးပြုလာကြသည်။

ကုမ္ပဏီများနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းခြင်း

၂၀၀၈ခုနှစ်တွင် မြင်းကိုးကောင်၊ လရိပ်ရှိ၊ ကွန်လုံးအောင်၊ ဟော်ဆေးနှင့် အင်တာနေရှင်နယ် ရတနာကုမ္ပဏီများအား ဒေသခံကျေးရွာများနှင့် ကောင်းမွန်စွာ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်း ဆောင်ရွက်မှုမရှိပဲ ရွှေ့တောင်ငွေတောင်၊ ခပေါင်းနှင့် ဘော်ဒါကျေးရွာများပါဝင်သည့် နယ်မြေဖြစ်သော သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှု အကွက် ၅၀နှင့် ၅၁တို့တွင် ကျွန်းစိုက်ခင်း မြေဧက ၁၄၀၅ ကို လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခဲ့သည်။ မြင်းကိုးကောင်ကုမ္ပဏီနှင့် လရိပ်ရှိကုမ္ပဏီတို့သည် ကျွန်းစိုက်ခင်းယိုးဒယားဖြစ်ခဲ့ကြသည်။ မြင်းကိုးကောင်ကုမ္ပဏီသည် ဧက ၄၅၀အား အကောင်အထည်ဖော်နေသော်လည်း ဧက ၁၀၀မျှသာ အောင်မြင်ခဲ့သည်။ ကျန်သည့် ဧက ၁၄၀၅ ထဲမှ ၉၅၅ အား သစ်တောဦးစီးဌာနသို့ ပြန်လည်အပ်နှံရမည်ဖြစ်သည်။

မြင်းကိုးကောင်ကုမ္ပဏီသည် လူနေဧရိယာများနှင့် နီးကပ်စွာ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိခဲ့ကြသောကြောင့် ရွှေ့တောင်ငွေတောင်ရွာ အကြီးအကဲဖြစ်သူ စောအေးဆောင်သည် ကုမ္ပဏီတာဝန်ရှိသူများနှင့် ပေါက်ခေါင်းမြို့ သစ်တောဦးစီးဌာနတို့အား တွေ့ဆုံခဲ့ပြီး စိုက်ခင်းနှင့် ကျေးရွာမြေကြားတစ်မိုင်ကျယ်သော ကြားခံနယ်မြေတစ်ခု ထားရှိရန် တောင်းဆိုခဲ့သည်။ သို့သော် ကုမ္ပဏီမှ ပြုလုပ်ပေးခဲ့သော ကြားခံနယ်မြေမှာ မိုင်တစ်ဝက်မျှသာကျယ်သည်။ ခပေါင်းနှင့် ဘော်ဒါကျေးရွာများတွင် ကုမ္ပဏီသည် လူနေဧရိယာများနှင့် တည့်တည့်ရှိ သစ်တောနှင့် စိုက်ထားသော ကျွန်းပင်များအား ရှင်းလင်းခဲ့သည်။ ရွှေ့တောင်ငွေတောင် အကြီးအကဲမှ “အဲ့ဒီအချိန်တုန်းက တစ်ခြားရွာတွေက ရွာလမ်းရဲ့ အစိတ်အပိုင်းမဟုတ်သေးဘူး၊ ပြီးတော့ သူတို့အကြီးအကဲတွေကလည်း ပြောရမှာကြောက်ကြတယ်”ဟု ရှင်းပြခဲ့သည်။ ခပေါင်းရွာမှ ရွာသားများမှလည်း “ကျွန်တော်တို့ စောဒကတက်ရင်တောင် ကုမ္ပဏီက နားထောင်မှာမဟုတ်ဘူး၊ ပြီးတော့ သူတို့အစီအစဉ်အတိုင်း ဆက်လုပ်ကြမှာပဲ။ သူတို့က အာဏာရှိတယ်လေ” ဟူ၍ ရှင်းပြခဲ့ကြသည်။

၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် ရွာသုံးရွာမှ ရွာသူ/သားများသည် ရွှေ့တောင်ငွေတောင်နယ်မြေ အကြီးအကဲဖြစ်သူထံ လာရောက်ခဲ့ကြပြီး မြင်းကိုးကောင်ကျွန်းစိုက်ခင်းအတွက် ၎င်းတို့လုပ်အားခများမရရှိကြောင်း တိုင်ကြားခဲ့ကြသည်။ ကျေးရွာအကြီးအကဲမှ စိုက်ခင်းမန်နေဂျာနှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သော်လည်း ကုမ္ပဏီပိုင်ရှင်များထံမှ အကြောင်းပြန်ကြား

ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ ထို့နောက် ရွာသားများသည် နေပြည်တော်ရှိ အလုပ်သမားဦးစီးဌာနထံသို့အသနားခံစာပို့ခဲ့ကြသည်။ တာဝန်ရှိသူများမှ ရွာသားများ၏ တိုင်ကြားမှုအားကြားနာရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ပြီး နောက်ဆုံးတွင် အုတ်တွင်းမြို့နယ်အုပ်ချုပ်ရေးရုံး၌ အစည်းအဝေးတစ်ခုကျင်းပခဲ့သည်။ ပြဿနာအား စုံစမ်းကိုင်တွယ်ရန် ကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များအနေဖြင့် အလုပ်သမားဦးစီးဌာနနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနတို့ပါဝင်ခဲ့သည်။ ကော်မတီသည် ကုမ္ပဏီမှ ရွာသားများအား ကျပ်ငွေ ၂. ၈ သန်း (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၈၀၀) ပေးလျှော်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခဲ့သည်။

၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် အစိုးရမှ ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာပိုင် (သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှု အကွက်အမှတ် ၅၀) မြေပေါ်ရှိ ၁၈၈ဧကခန့်အား ကျွန်းစိုက်ခင်းတည်ထောင်ပိုင်ခွင့်ကို ပစ်ဖိတ်ကုမ္ပဏီအား ချထားပေးခဲ့သည်။ ကျေးရွာအကြီးအကဲနှင့် ရွာသားအချို့သည် ကုမ္ပဏီနှင့် သစ်တောဦးစီးဌာနတို့ထံ သွားရောက်ခဲ့ပြီး ၎င်းတို့ မြေယာပေါ်တွင် ကျူးကျော်ဝင်ရောက်မှုအား တိုင်ကြားခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့မြေအချို့အတွက် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောအသိအမှတ်ပြုလက်မှတ်အား လျှောက်ထားလိုကြောင်းကိုလည်း သစ်တောဦးစီးဌာနအား ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ကုမ္ပဏီမှ စိုက်ပျိုးထားပြီးဖြစ်သော ဧက ၅၀အား ကုမ္ပဏီအားပေးပြီး ကျန်ဧက ၁၃၈ ဧကအား ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ကုမ္ပဏီမှ လက်ရှိအသုံးပြုနေသော ဧက ၅၀အတွက် ရွာသားများအား လျှော်ကြေးမပေးခဲ့ချေ။

ရွာသားများနှင့် ကုမ္ပဏီတို့ ထိပ်တိုက်တွေ့ရသော နောက်ထပ်ပြဿနာတစ်ခုမှာ ကျွဲ၊ နွားများ စားကျက်ချခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့၏ ကျွဲ၊ နွား သို့မဟုတ် ဆိတ်များ စိုက်ခင်းတစ်ခုအား ဝင်ရောက်ပါက ကုမ္ပဏီမှ လျော်ကြေးပေးရန် တောင်းဆိုသည်။ တစ်ခါတွင် မြင်းကိုးကောင်ကုမ္ပဏီမှ ကျွန်းစိုက်ခင်းဧရိယာအတွင်း ဆိတ်မွေးရန် စီစဉ်ပြီး ဆိတ်စားရန် အစားစိုက်ပျိုးခဲ့ကြသည်။ ကံအားမလျော်စွာဖြင့် ကျေးရွာမှ ကျွဲနွားများသည် ကုမ္ပဏီမှ စိုက်ပျိုးထားသောမြက်ပင်များကို စားမိခဲ့သဖြင့် ရွာသားများမှ ၁ သိန်းကျပ် (၆၅ ဒေါ်လာခန့်) လျော်ကြေးပေးခဲ့ရသည်။

၎င်းတို့မြေယာအခွင့်အရေးများအား အခိုင်အမာအရေးဆိုခြင်းနှင့် ပူးပေါင်းအသနားခံစာတင်ခြင်း

ရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းကျေးရွာသူ/သားများသည် ဗြိတိသျှတို့မရောက်မီကပင် ၎င်းတို့နယ်မြေများတွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့သည် မြေယာအား အများပိုင်အဖြစ် ပိုင်ဆိုင်သုံးစွဲခဲ့ကြသည်။ အထက်တွင်ဖော်ပြထားသကဲ့သို့ ဗြိတိသျှလက်အောက် သစ်ထုတ်ခြင်းစတင်လာသောအခါ တင်းကြပ်မှုများ တွေ့ကြုံလာရသည်။ တစ်ဖက်တွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလျော့ချတားဆီးနိုင်စေရန်နှင့် အခြားတစ်ဖက်တွင် ကရင်ရွာများအား တောင်ယာသစ်တောစနစ်တွင် အလုပ်သမားအရင်းအမြစ်အဖြစ် ထိန်းသိမ်းထားနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပြီး ဗြိတိသျှတို့သည် ကရင်ကျေးရွာများကို ၎င်းတို့၏ မိရိုးဖလာမြေယာအသုံးချမှုအား ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ရန် ကရင်နေရာအဖြစ်သတ်မှတ်ပြီး သစ်တောကြီးပိုင်းမှ ဖယ်ထုတ်ခဲ့သည်။

ရွာသားများ၏ ပါးစပ်ရာဇဝင်များအရ ဗြိတိသျှတို့သည် ကရင်များအား ၎င်းတို့နယ်မြေ အဝန်းတလျှောက် ထမ်းစင်ဖြင့်သယ်ကာ အရာရှိတစ်ဦးအား ၎င်းတို့မြေယာနယ်မြေကို သတ်မှတ်ခွင့်ပြုခဲ့ကြသည်။ ၎င်းတို့အဆိုအရ ယခုလက်ရှိ ရွှေတောင်ငွေတောင်ရှိ ကျေးရွာများမှ ဗြိတိသျှအရာရှိမှ လိုက်ပါဆောင်ရွက်ပြီးစီးချိန်တွင် အတော်အတန်ကျယ်ပြောသော နယ်မြေရရှိခဲ့ပြီး စုစုပေါင်း သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုအတွက် ၂၉ ကွက် ရှိခဲ့ကြောင်းဆိုသည်။ ၎င်းတို့အဆိုအရ အရာရှိနှင့် လိုက်ပါလာသောလူများသည် ရေဆာသဖြင့် ခဏနားခဲ့ပြီး ဤသည်ကို အရာရှိမှနယ်မြေအဆုံးရောက်ပြီဟု ထင်ခဲ့သောကြောင့် ခပေါင်းကျေးရွာနယ်မြေမှာ အလွန်သေးငယ်လှသည်။

ဗြိတိသျှတို့ သစ်တောရွာများအဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့သော ကရင်ကျေးရွာများသည် ကျွန်းစိုက်ခင်းများအတွက် အလုပ်သမားအရင်းအမြစ်တစ်ခုဖြစ်သည်သာမက ကရင်တို့သည် သစ်တောများအား ကာကွယ်ခြင်းနှင့် တရားမဝင်သစ်ထုတ်ခြင်းများတွင် သတင်းပေးများအဖြစ်ဆောင်ရွက်ပြီး ဗြိတိသျှတို့အား အကူအညီပေးခဲ့ကြသည်။ ဗြိတိသျှတို့သည် သတင်းပေးများအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးသည့်သူများ၏ လုံခြုံရေးအား စောင့်ရှောက်ပေးခဲ့သည်။

ကရင်ဧရိယာများအဖြစ် ဗြိတိသျှတို့ သတ်မှတ်ပေးခဲ့သော မြေအဝန်းအဝိုင်းကို ၎င်းတို့နယ်မြေ အဝန်းအဝိုင်းအဖြစ် ဒေသအစုအဖွဲ့များမှ ယူဆနေကြဆဲဖြစ်သည်။ မည်သည့် ကြိုးပိုင်းသစ်တော စီမံအုပ်ချုပ်မှုအကွက်သည် ၎င်းတို့ကျေးရွာနယ်မြေအတွင်း ပါဝင်သည်ကို သိရှိကြသည်။ ၁၉၉၀ ခုနှစ်များမှစတင်၍ ထိုနေရာတွင် မြေယာနှင့် သစ်တောအသုံးချမှု ရှုထောင့်မျိုးစုံအား လေ့လာခဲ့သည့် မြန်မာ-ဂျပန် သုတေသနအဖွဲ့လည်း မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ကြသည်။ ၂၀၀၇နှင့် ၂၀၁၈ခုနှစ်တွင် ပွိုင့်ဝန်ထမ်းများသည် ခပေါင်းနှင့် ရွှေတောင်ငွေတောင်တွင် အစုအဖွဲ့လမ်းပြမြေပုံအား ကူညီပေးခဲ့ပြီး ရွာသားများမှ ကျေးရွာနယ်မြေအဝန်းအဝိုင်းများအား ဆန်းစစ်ခြင်းမှစတင်ခဲ့သည်။ ပွိုင့်သည် ဂူးဂဲလ်အာ့သ်(google earth)ဂြိုဟ်တုမြေပုံများအား အခြေခံပြီး ပထဝီအညွှန်းပြမြေပုံများအား ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ (ပုံ ၂၄ တွင်ကြည့်ပါ)

သစ်တောဌာနမှ ၎င်းတို့မြေယာပေါ်တွင် အစုအဖွဲ့အခွင့်အရေးများအား တရားမဝင်အသိအမှတ်ပြုမှုအချို့ရှိသော်လည်း ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ဖယ်ရှားခြင်းနှင့် ၎င်းတို့နေရာနှင့် ဝေးကွာသော နေရာတွင် ပြန်လည်နေရာချထားရန် ကနဦးစီမံချက်ကို ကြည့်ပါက ဒေသခံများသည် ၎င်းတို့မြေပေါ်၌ တရားဝင်အခွင့်အရေးမရှိကြောင်း ထင်ရှားနေသည်။

ထို့အပြင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာနှင့် ပတ်သက်၍အမြင်မှာ သစ်တောဦးစီးဌာနအရာရှိများတွင် ပြောင်းလဲမှုမရှိခြေ။ ၂၀၁၀ခုနှစ်တွင် ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ်နှင့် တောင်ငူမြို့နယ်မှ သစ်တောဦးစီးဌာနအရာရှိများသည် ကျေးရွာများသို့ နှစ်ကြိမ်လာရောက်ပြီး ဥပဒေအရ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာကို ခွင့်မပြုပဲ ရပ်တန့်သင့်ကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။ သို့သော် ကျေးရွာနှစ်ခုအတွင်း ရှိသူများသည် မျိုးဆက်ပေါင်းများစွာ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစနစ်လုပ်ခဲ့ကြသောကြောင့် ဆက်လက်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြပြီး မည်သည့် တရားဝင်အရေးယူမှု လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းမရှိချေ။

၎င်းတို့ မိရိုးဖလာပိုင်မြေယာအား သစ်တောကြိုးပိုင်း၏ အစိတ်အပိုင်းအဖြစ် ကြေညာခဲ့သည့် ဗြိတိသျှခေတ်မှစ၍ ရွာများအနေဖြင့် မြေယာပိုင်ဆိုင်မှု အာမခံချက်မရှိခြင်းနှင့် အုပ်ချုပ်သူများမှ ၎င်းတို့၏ အလုပ်သမားများအား ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်းနှင့် အမြဲတွေ့ကြုံ ရသည်။ အခြားနေရာများနည်းတူ ပေါက်ခေါင်းရွာမှ ကရင်များသည် မည်သည့်အချိန်မဆို ဖြစ်နိုင်သမျှ အာဏာပိုင်များအား ရှောင်ရှားခြင်း သို့မဟုတ် လျစ်လျူရှုနိုင်ရန် ကြိုးစားခြင်းဖြင့် လိုက်လျောညီထွေစွာ နေထိုင်ခဲ့ကြပြီး ၎င်းတို့မိရိုးဖလာ လမ်းအတိုင်းဆက်လက်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ မကြာသေးမီ ဆယ်စုနှစ်များတွင် ဤမဟာဗျူဟာသည် အသုံးချရန်ပိုမိုခက်ခဲလာပြီး ရွာသားများအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ မြေယာ၊ သယံဇာတများနှင့် လူမှုဘဝများအားထိန်းထားနိုင်ရန် နည်းလမ်းသစ်များ ရှာဖွေလာကြရသည်။ ကရင်များအား ကျွန်းတောများမှ ဝေးကွာပြီး သစ်တောများပြန်လည်ထူထောင်ရာတွင် အလုပ်သမားများအနေဖြင့် လုံလောက်စွာရရှိစေရန် ၎င်းတို့စိတ်ဝင်စားမှုအား အဓိကလှုံ့ဆော်ခဲ့သော်လည်း ဗြိတိသျှကိုလိုနီ သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုမှ “ကရင်ကျေးရွာများ” ဖန်တီးခြင်းသည် ကရင်ကျေးရွာများ၏ ကနဦးပိုင်ဆိုင်မှုကို အသိအမှတ်ပြုမှုအချို့နှင့် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးများကို မီးမောင်းထိုးပြခဲ့သည်။

အချို့သောကျေးရွာများတွင် ၎င်းတို့နယ်မြေအဝန်းအဝိုင်းအား အသိအမှတ်ပြုမှုသက်သေအဖြစ် ဗြိတိသျှနှင့် အခြားသူများမှ ပြုလုပ်ပေးခဲ့သော ကိုယ်ပိုင်မြေပုံကြမ်းဟောင်းများ ရှိနေကြဆဲဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ၎င်းတို့

အား မြေယာထိန်းချုပ်ခွင့်ပျောက်ဆုံးခြင်းအန္တရာယ်သည် လွန်ခဲ့သောအချိန်ကထက် ပိုကြီးမားလာသည့် အခြေအနေတွင် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အရေးအား အခိုင်အမာတောင်းဆိုရန် တွန်းအားဖြစ်စေခဲ့သည်။ စစ်အစိုးရစည်းမျဉ်းအောက်တွင် အစိုးရအတွက် တရားမဝင်သစ်ထုတ်မှုအား သတင်းပေးအဖြစ် လုပ်ကိုင်ကြသူများတွင် အန္တရာယ်ရှိလာသည်။ အကြောင်းမှာ အစိုးရမှ ထိုလူများအား မည်သည့်ကာကွယ်မှုမျှ ပေးမထားသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ မကြာသေးမီက သစ်ထုတ်ခွင့်နှင့် ကျွန်းစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခွင့်ပေးခြင်းကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ကရင်ရွာသားများ၏ မိရိုးဖလာလုပ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အရေးများအား ကြာရှည်စွာ အသိအမှတ်ပြုခြင်းမရှိကြောင်း ပြဆိုနေသည်။

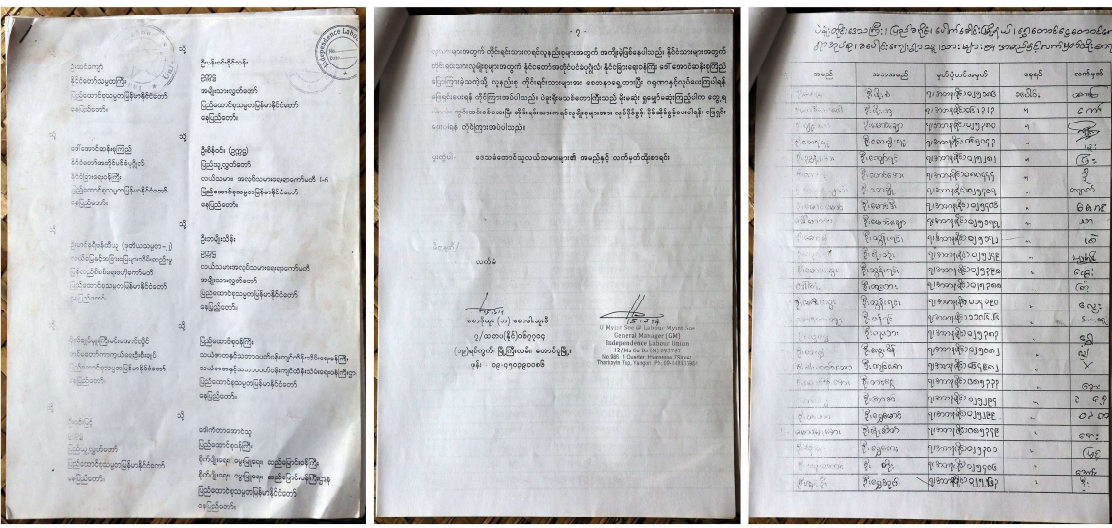

ပုံ ၂၀။ ၂၀၀၂ နှင့် ၂၀၀၈ ခုနှစ်ကြား ရွှေတောင်ငွေတောင်ရွာမှ အသုံးပြုခဲ့သော ရွှေ့ပြောင်း တောင်ယာအကွက်များကို ညွှန်ပြသည့် ရှင်ယတာကေးဒါးပြုလုပ်ခဲ့သည့် မြေပုံ၏ ဗီဒိုင်းပုံစံ

ထို့ကြောင့် ၂၀၁၇ခုနှစ်တွင် လွတ်လပ်သောအလုပ်သမားသမဂ္ဂ၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် ခပေါင်း၊ ရွှေတောင်ငူတောင်၊ ကြိမ်ချောင်း၊ ချောင်းပြားကျေးရွာတို့သည် ၎င်းတို့၏ မိရိုးဖလာ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုအား အသိအမှတ်ပြုပေးပါရန် သမ္မတဦးထင်ကျော်၊ နိုင်ငံတော်အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၊ ဗိုလ်ချုပ်မှူးကြီးမင်းအောင်လှိုင်၊ ဒုတိယသမ္မတ ဦးဟင်နရီဗန်ထီးယူနှင့် သိမ်းဆည်းလယ်မြေများနှင့် အခြားမြေများ ပြန်လည်စုံစမ်းစစ်ဆေးရေးကော်မတီဥက္ကဋ္ဌတို့အား အသနားခံစာပေးပို့ခဲ့ကြသည်။ အသနားခံစာသည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ မြေယာအသုံးချခွင့်နှင့် ပတ်သက်သည့် အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒသစ်၏ အပိုင်း(၈)နှင့် အောက်ဖော်ပြပါ မြေယာနှင့်သက်ဆိုင်သော အခြားအမိန့်များအား ရည်ညွှန်းသည်။

- ၁။ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်မြေယာ စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီများသည် သစ်တောမြေ၊ စားကျက်မြေနှင့် မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများပေါ်တွင် စိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်ကြသော လယ်သမားများအား တရားဝင်ခွင့်ပြုမိန့်ပေးအပ်ရမည်ဟု ဖော်ပြထားသော ဗဟိုမြေယာ စီမံခန့်ခွဲမှုကော်မတီမှ ၂၀၁၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ (၁၆)ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သော အမိန့် ၁၂/လယ ၁၆(၀၀၂/၂၀၁၅)
- ၂။ ၂၀၁၄ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၂၈)ရက်နေ့တွင် သမ္မတရုံးမှထုတ်ပြန်ခဲ့သော အမိန့်အမှတ် ၁၀၇/(၁၁၈/သမ္မတရုံး)။ ထိုအမိန့်တွင် သိမ်းဆည်းမြေများအား သက်ဆိုင်ရာဌာနများမှ မူရင်းမြေယာပိုင်ရှင်များနှင့် လယ်သမားများအား ပြန်လည်ပေးအပ်ရမည်ဖြစ်ကြောင်း ညွှန်ကြားထားသည်။

အသနားခံစာတွင် ကျေးရွာလေးရွာမှ အဖွဲ့ဝင်များအားလုံးလက်မှတ်ရေးထိုးကြသည်။

ပုံ ၂- ခပေါင်း၊ ရွှေတောင်ငူတောင်၊ ကြိမ်ကျောင်းနှင့် ကျောက်ဖျားကျေးရွာများမှ ပေးပို့ခဲ့သော အသနားခံစာမှ စာမျက်နှာများ

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုအား ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းခြင်း

မကြာသေးမီနှစ်များတွင် ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ်ရှိ ကရင်ကျေးရွာများ၏ လိုက်လျောညီထွေ နေထိုင်နိုင်စွမ်းကို ကမ္ဘာကြီးပူဇွေးလာမှုကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ၎င်းတို့၏ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်တွင် ပြောင်းလဲမှုများမှ စိန်ခေါ်လာခဲ့သည်။ သိသာသောပြောင်းလဲမှုများ ဖြစ်ပေါ်နေပြီး အပူချိန်နှင့် မိုးရွာသွန်းမှုပုံစံများ ပြောင်းလဲမှုကြောင့်

ကျေးရွာသားများ၏ လူနေမှုဘဝများအား စိုးရိမ်ဖွယ်ထိခိုက်မှုများကို သိရှိကြပြီးဖြစ်သည်။ သိသာစေသည့် အချက်မှာ အလွန်အေးသည့်အချိန်တွင် ဆောင်းရာသီ၌ မြူနှင်းမတွေ့ရခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုအခါ ဆောင်းရာသီ တွင် ပိုနွေးလာပြီး မြူနှင်းမရှိတော့ချေ။

ပုံမှန်မဟုတ်သောမိုးရွာသွန်းမှုကို အတိတ်က ရှားရှားပါးပါးဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ၂၀၀၈ ခုနှစ်မှ စ၍ ရွာသားများသည် သိသာသည့် ပြောင်းလဲမှုများတွေ့လာရသည်။ ရွာသားများအဆိုအရ မိုးသည် မေလလယ်တွင် စတင်ဝင်ရောက် ပြီး မေလကုန်တွင် ၎င်းတို့၏ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာများတွင် စိုက်ပျိုးခြင်းအား စတင်ကြသည်။ သို့သော် မကြာ သေးမီနှစ်များတွင် မုတ်သုံဝင်နောက်ကျခြင်းနှင့် စောထွက်ခြင်းတို့ကို တွေ့မြင်လာရသည်။ မိုးနောက်ကျပြီး ခြောက်သွေ့ပူပြင်းသောအခါ အပင်များ သန်စွမ်းမှုနည်းပါး၍ အထွက်နှုန်းကျဆင်းလာသည်။ စပါးပွင့်သည့်အချိန် သို့မဟုတ် စပါးရိတ်သိမ်းချိန်တွင် မိုးသည်ထန်ပါကလည်း စပါးထွက်နှုန်း လျော့ကျရသည်။ ဒီဇင်ဘာထိတိုင် ကဲ့သို့ မိုးရာသီအရမ်းရှည်ကြာပါက ဝင်ငွေရကောက်ပဲသီးနှံသုံးမျိုးဖြစ်သည့် နှမ်း၊ ဝါနှင့် ငရုတ်တို့သည် ပုပ်သိုး ပျက်စီးကုန်ကြသည်။ ဤကဲ့သို့ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကြောင့် ကောက်ပဲသီးနှံများဆုံးရှုံးပြီး ရွှေ့ပြောင်းတောင် ယာမှ ဝင်ငွေလျော့နည်းလာကာ ကျေးရွာရှိ အချို့သောမိသားစုများတွင် အစားအစာမလုံလောက်မှု တွေ့ကြုံ ရမှုတိုးလာသည်။

အပူချိန်တိုးလာခြင်းကြောင့်ဟု ရွာသားများ မှတ်ယူကြသည့် အထူးသဖြင့် ကြက်၊ ဝက်နှင့် ခွေးကဲ့သို့သော အိမ်မွေးတိရစ္ဆာန်များ သေဆုံးမှုတိုးလာသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ယခင်က လေးနှစ်တစ်ကြိမ်လောက်သာ ကြက်များအကြီးအကျယ်သေဆုံးလေ့ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ ယခုအခါ အကြိမ်ရေပိုစိပ်စွာ ဖြစ်ပွားလာသည်။ ယခင်က ဝက်နှင့် ခွေးများမှာ အရွယ်မရောက်မီ သေဆုံးမှုမရှိသလောက်ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း လွန်ခဲ့သော ဆယ်စု နှစ်မှစ၍ နှစ်စဉ်သေဆုံးခဲ့ကြောင်း တွေ့လာကြသည်။ သို့သော် ကံကောင်းထောက်မစွာဖြင့် ခပေါင်းရွာတွင် ၂၀၁၈ခုနှစ်၌ ဝက်သေဆုံးမှုမရှိခဲ့ချေ။ ဤသည်မှာ အပူချိန်မြင့်မားမှုကြောင့် တိရစ္ဆာန်များဖျားနာခြင်းဖြစ် သည်ဟု ယုံကြည်ကြသည်။ ကြက်များကို ကုန်သည်များထံမှ ဆား၊ ဆီနှင့် ငါးပိကဲ့သို့အိမ်သုံးပစ္စည်းများအတွက် ကုန်စည်ဖလှယ်ရန် အသုံးပြုကြပြီး ဝက်များအား ဝင်ငွေအတွက် လိုအပ်ချက်များဖြည့်ဆည်းရန် ရောင်းချကြသည်။ ထို့ကြောင့် တိရစ္ဆာန်များဆုံးရှုံးခြင်းသည် မိသားစုများ၏ လူမှုဘဝအား သက်ရောက်မှုရှိသည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုသည် သစ်တောအဆင့်အတန်းကျဆင်းခြင်းကြောင့် ပိုမိုဆိုးရွားလာသည်။ ၂၀၁၄ခုနှစ် နောက်ပိုင်း သစ်ထုတ်ကုမ္ပဏီများမှ သစ်ထုတ်စတင်ပြီး သစ်ထုတ်ရန် သစ်ထုတ်လမ်းများ ဖောက်လုပ်ခဲ့သော အခါ ကျွန်းပင်များ၊ အခြားသစ်မာပင်များနှင့် မျှောတိုင်အားလုံးတို့သည် လွန်ခဲ့သော ဆယ်စုနှစ်များတွင် ထုတ် ခဲ့ကြပြီး ယခုအခါ သစ်တောမှာ အလွန်အမင်းကျဆင်းနေပြီဖြစ်သည့်အတွက် ချောင်းနှင့် ကန်များမှာ ခြောက် သွေ့လာခဲ့သည်။ ခပေါင်းရွာမှ ရွာသားတစ်ယောက်သည် “အစိုးရ (မြန်မာ့သစ်လုပ်ငန်း) သစ်ထုတ်တဲ့အချိန် တုန်းက သစ်မျှောတဲ့ ချောင်းတစ်ခုရှိခဲ့တယ်။ နောက်တော့ ချောင်းကလုံးဝခမ်းခြောက်သွားတယ်” ဟုပြောဆို ခဲ့သည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံတောင်ပိုင်းဒေသရှိ ဒေသများစွာအား ဆိုင်ကလုန်းနာဂစ်ဝင်ရောက်ဖျက် ဆီးပြီးနောက် ရာသီဥတုပြောင်းလဲလာသည်ဟုလည်း သူတို့ခံစား ကြသည်။ အချို့ရွာသားများမှလည်း ယခင်က မရှိခဲ့ဖူးသော ရောဂါဘယများစွာ ကြားခဲ့ရကြောင်း ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

ကျေးရွာနှစ်ရွာတွင် တစ်ဦးချင်းမေးမြန်းခြင်းနှင့် အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေးရာ၌ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ပိုမိုဆိုးရွားလာ ပြီး အနာဂတ်တွင် သီးနှံများအား ထိခိုက်စေသော ဆိုးကျိုးများရှိလာမည်ကို ကြောက်ရွံ့ကြကြောင်းကိုလည်း ဖော်ပြခဲ့ကြသည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုသည် ၎င်းတို့၏ ဘဝနေထိုင်မှုပေါ်တွင် ပိုမိုသက်ရောက်လာနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်နေကြ သည့်တိုင် အင်တာဗျူးခံရသူများသည် အလုပ်သမား လုံလုံလောက်လောက် ထည့်သွင်းပါက ရွှေ့ပြောင်းတောင် ယာသည် ၎င်းတို့အတွက် လုံလောက်သော အစားအစာကိုပေးနိုင်သေးသည်ဟု အမြင်ရှိကြသည်။ အချို့သည် သင့်တော်သော နေရာများတွင် လယ်ကွင်းများ ထုတ်ဖော်ရန် အကြံပြုသည်။ စိုက်ပျိုးရာတွင် အမျိုးစုံလင်သင့် ပြီး ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာ တစ်လျှောက် ငှက်ပျော၊ သံပုရာ၊ သရက် သို့မဟုတ် ဝဥကဲ့သို့နှစ်ရှည်သီးနှံများကို စိုက်ပျိုးသင့်သည်ဟုလည်း ခံစားမိကြသည်။

ဒေသခံနှင့် ကိုက်ညီပြီး ဈေးကွက်ဝယ်လိုအားရှိသော သီးနှံများကိုစိုက်ပျိုးစေခြင်းသည် အနာဂတ်ကာလတွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ကို လိုက်လျောညီထွေပြုပြီး အသက်မွေးမှုနှင့် အစာရေစာဖူလုံမှုကို ဖော်ဆောင်ရာ တွင် များစွာအရေးပါလေသည်။ ရွာသားအချို့သည် နန္ဒင်းများကိုစတင်စိုက်ပျိုးနေပြီး ဖြစ်သော်လည်း ရောင်း ချနိုင်သော ဈေးကွက်၊ မည်သည့်နေရာတွင် ရောင်းချနိုင်မည်ကို မသိရှိကြသေးပေ။ မိသားစုအချို့မှာ သရက်နှင့် ငှက်ပျောများကို စိုက်ပျိုးထားပါသည်။ ငှက်ပျောသီးများကို ကုန်သည်များထံရောင်းချနိုင်သော်လည်း ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် သရက်သီးများ၏ ဈေးကွက်မရှိသောကြောင့် မရောင်းချနိုင်ကြပေ။ သီးနှံအသစ်များကို သီးနှံသစ် တောရောနှောစိုက်ပျိုးသည့် နည်းစနစ်ဖြင့်စိုက်ပျိုးရာတွင် ကြုံတွေ့ရသောအခြားအခက်အခဲများမှာ ငွေကြေး အရင်းအနှီးနှင့် နည်းပညာဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုမရှိခြင်းတို့ဖြစ်ကြသည်။ ဒေသခံများသည် မိမိတို့ရွှေ့ပြောင်း တောင်ယာခင်းများတွင် စားဝတ်နေရေး လိုအပ်ချက်များကိုဖြည့်ဆည်းနိုင်ရန် ကြိုးစားလုံးပမ်းနေချိန်တွင် မအားလပ်သည့်အတွက် ဝင်ငွေရသီးနှံများကို စိုက်ပျိုးနိုင်ရန်လုပ်အားများကို ထည့်ဝင်နိုင်ခြင်းမရှိကြပေ။

ရွှေ့တောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းရွာသူရွာသားများသည် သစ်တောသစ်ပင်များရှိသောကြောင့် ၎င်းတို့ အနေ ဖြင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများကို ကြုံကြုံခံနိုင်သည်ဟု ယုံကြည်ထားကြသည်။ အဆိုပါ သစ် တောများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်နိုင်ရန်အလို့ငှာ ပြင်ပမှကျူးကျော်ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်မှုများကို တားဆီးပိတ်ပင် ရမည်ဖြစ်သည်။ ဒေသခံများအတွက်မူ တရားမဝင်သစ်ခိုးထုတ်မှုများနှင့် မိမိတို့၏ ကျေးရွာနယ်နိမိတ်အတွင်း ကုမ္ပဏီများကို လုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးမှုများစသည်တို့ကို လျော့ချရပ်နားရန်မှာ လွန်စွာလိုအပ်လေသည်။

အစိုးရ၏မူဝါဒများကြောင့် ဒေသခံများမှာ အခက်အခဲများစွာရင်ဆိုင်ရသည့်အပြင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများ ကြောင့်လည်း ဒေသခံများသည်စိန်ခေါ်မှုများကို ပိုမိုကြုံတွေ့လာရပါသည်။ အထက်တွင်ဆွေးနွေးခဲ့သကဲ့သို့ (အနေအထား) အခက်အခဲများကြုံပြီးနောက် မူလအနေအထားပြန်လည်တည်ရှိမှု တစ်ခုတည်းနှင့်မလုံလောက် တော့ဘဲ ဒေသခံများသည် မိမိတို့မြေအသုံးချမှုနှင့် သစ်တောမှီခိုပုံတို့ကိုပြောင်းလဲလာသည့်အပြင် မိမိတို့၏ မြေယာနှင့် သစ်တော သယံဇာတဆိုင်ရာ မိရိုးဖလာပိုင်ခွင့်များကိုအသိအမှတ်ပြုစေခြင်း - စသော လိုက်လျော ညီထွေပြောင်းလဲနိုင်ရန် လိုအပ်သည့် အခြေအနေများကိုဖန်တီးရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသူများကိုလွှမ်းမိုးနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းခြင်းအားဖြင့်လည်း ကြိုတင်ပြင်ဆင်သည့် နည်းလမ်းများကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော- လိုက်လျောညီထွေမှုဆိုင်ရာအကျိုးအမြတ်များနှင့် ကန့်သတ်ချက်များ

အခြားသောကရင်တိုင်းရင်းသားကဲ့သို့ပင် ခပေါင်းနှင့် ရွှေ့တောင်ငွေတောင်ရွာသူရွာသားများသည် မိမိတို့၏ မိရိုးဖလာမြေယာစီမံအုပ်ချုပ်သည့် စနစ်နှင့်အညီသစ်တောမြေများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်လာခဲ့ကြသည်။ ဗြိ တိသျှများသည် ကရင်များနေထိုင်သောဒေသကို မိရိုးဖလာပိုင်နက်အဖြစ်အသိအမှတ်ပြုခဲ့စဉ်တွင် ခပေါင်းရွာရှိ ရပ်မိရပ်ဖများ သစ်တောများကိုထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန် အဆိုပြုဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ ခပေါင်းကြိုးပိုင်းအကွက်

အမှတ် ၄၉၊ ၅၀ အတွင်းသစ်တောများကို ကာကွယ်တောများအဖြစ်သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ ဒေသခံများသည် သစ်တောများကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်လာပြီး ကျွန်းပင်ကြီးများလည်း ဆက်လက်ပေါက်ရောက် ဆဲပင်ဖြစ်သည်။

၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ရွာနယ်နိမိတ်အချို့သည် ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ်အတွင်း ကျရောက်ခဲ့ပြီး ကျန်တစ်ချို့မှာ အုတ် တွင်းမြို့နယ်အတွင်း ကျရောက်ခဲ့သည်။ ကြိုးဝိုင်းအကွက် ၂၂ ကွက်အနက် ၅ ကွက်မှာ ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ် ထဲတွင်ကျရောက်ခဲ့ပြီး ထိုအနက်မှ အကွက်အမှတ် ၄၉ နှင့် ၅၀ တို့ကို ခပေါင်းဒေသခံများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ် တောများအဖြစ် သတ်မှတ်ခဲ့သည်။ သို့သော်လည်းထိုအကွက်များအတွင်း သစ်ထုတ်ရေးကုမ္ပဏီများသည် သစ်ထုတ်လုပ် ခွင့်များရရှိခဲ့သည်။ ဒေသခံများသည် သစ်တောသစ်ပင်များကို မိမိတို့၏ ဘိုးဘွားလက်ထက်က တည်းက ထိန်းသိမ်းကာကွယ်လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်ဟု ပြောဆိုကြသော်လည်း အာဏာပိုင်များနှင့် ကုမ္ပဏီများက မျက်ကွယ်ပြုကာ ထိုနေရာသည် ကြိုးဝိုင်းတောဖြစ်သည်ဟုရှင်းပြခဲ့သည်။ ကျေးရွာနယ်နိမိတ်အတွင်း ပုဂ္ဂလိက ကျွန်းစိုက်ခင်း တည်ထောင်ခွင့်နှင့် ဝါး၊ မျောတိုင်များထုတ်လုပ်ခွင့်များကိုလည်း ပေးအပ်ခဲ့ပြီး ထိုထဲမှ ပစ်ဖိတ် ကုမ္ပဏီသည် အကွက် အမှတ် ၅၀ အတွင်း ပုဂ္ဂလိကကျွန်းစိုက်ခင်း တည်ထောင်ခွင့်ရရှိခဲ့သည်။

၂၀၁၃ခုနှစ်တွင် သစ်တောဦးစီးဌာနသည် အုတ်တွင်းမြို့နယ် လက်ပံခုန်ကျေးရွာတွင် သီးနှံသစ်တော ရောနှော စိုက်ပျိုးခြင်းနှင့် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာသင်တန်းများကို ဖွင့်လှစ်ကျင်းပခဲ့သည်။ ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူးတက်ရောက်ခဲ့ပြီး သင်တန်းကာလကုန်ဆုံးပြီးနောက် ကျေးရွာအစည်းအဝေး များတွင် မိမိသိရှိခဲ့သည့် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ အသိပညာများကို ရွာသူ/သားများကိုမျှဝေပေး ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က သစ်တောဦးစီးဌာနသည် ကျေးရွာမြေများကို ကုမ္ပဏီများထံလုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခဲ့သည့်အတွက် ရွာသူရွာသားများသည် မိမိတို့၏မြေများကို လာရောက်ကျူးကျော်မှုများမှ ကာကွယ်နိုင်ရန်အလို့ငှာ ပေါက်ခေါင်း မြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနရုံးတွင် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်ကို လျှောက် ထားရန် ဆုံးဖြတ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း ထိုသို့လျှောက်ထားစဉ်ကာလအတွင်း တာဝန်ခံသစ်တောအရာရှိ သည် ပြောင်းရွှေ့သွားသဖြင့် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်ရယူရန် ပိုမိုခက်ခဲခဲ့သည်။

ခပေါင်းနှင့် ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာများသည် ပြည်-တောင်ငူလမ်းတစ်လျှောက်တွင်ရှိပြီး တရားမဝင် သစ်ခိုးထုတ်မှုများနှင့် သစ်ထုတ်လုပ်မှုများဖြစ်ပွားလွယ်သောကြောင့် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော တည်ထောင်ခွင့် လက်မှတ်လျှောက်ထားခဲ့ကြသည်။ ရွှေတောင်ငွေတောင်ရွာသည် ဖြူးချောင်းကြိုးဝိုင်း အကွက် အမှတ် ၄၉၊ ၅၀၊ ၅၃ တွင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရန် လျှောက်ထားခဲ့ပြီး လျှောက်ထားစဉ် တွင် သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ကြိုးဝိုင်းအတွင်း ရွှေပြောင်းတောင်ယာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ကိုင်သူများနှင့် ပတ်သက် သည့်အချက်အလက်များကို ကောက်ယူလျက်ရှိခဲ့သည်။ ၂၀၁၃ခုနှစ်တွင် ဖြူးချောင်းနှင့် ခပေါင်းကြိုးဝိုင်းတော များရှိ ရွှေပြောင်းတောင်ယာခင်းများအတွက် ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ် သစ်တောဦးစီးဌာနသည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ် တော တည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်များ ပေးအပ်ခဲ့သည်။ ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာတွင် အိမ်ထောင်စု ၄၃ခု ပါဝင်သော အသုံးပြုသူများအဖွဲ့ ၇ ဖွဲ့ရှိပြီး စုစုပေါင်း ၄၇ ဧကအတွက် တည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်ရရှိခဲ့သည်။ တစ်အိမ်ထောင်လျှင် ပျမ်းမျှ ၁.၀၉ဧကခန့် ရရှိခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း အုတ်တွင်းမြို့နယ်သို့ လျှောက်ထား ရာတွင် လက်မှတ်ရရှိခဲ့ခြင်းမရှိပေ။

ခပေါင်းရွာရှိအိမ်ထောင်စု ၈ ခုသည် ခပေါင်းကြိုးဝိုင်း အကွက်အမှတ် ၄၉ တွင် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောတည်ထောင်ခွင့် လက်မှတ်လျှောက်ထားခဲ့သည်။ ၂၁ ဧကကိုတည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်ရရှိခဲ့သည်။ အစု အဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့် လျှောက်ထားစဉ်တွင် ကျေးရွာနှစ်ခုရှိဒေသခံများသည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်

တော၊ လျှောက်ထားပုံအဆင့်ဆင့် စသည်တို့ကိုများစွာမသိရှိဘဲ အဆိုပါလုပ်ငန်းတွင်စိတ်ပါဝင်စားမှုမရှိခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့် ခပေါင်းကျေးရွာရှိ အိမ်ထောင်စု ၈ ခုနှင့် ရွှေတောင်ငွေတောင်ရွာရှိ အိမ်ထောင်စု ၄၃ စုသာလျှင် လျှောက်ထားရာ တွင်ပါဝင်ခဲ့သည်။

ရွှေတောင်ငွေတောင်ရွာသည် စုစုပေါင်းမြေဧက ၂၇၀၀ တွင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့် လက်မှတ် လျှောက်ထားခဲ့သော်လည်း သစ်တောဦးစီးဌာနဝန်ထမ်းများသည် ထိုမြေအားလုံးပေါ်တွင် သစ်တောပြုစု ထိန်းသိမ်းခြင်း၊ ပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်းစသည်တို့ကို ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း မရှိပါကမြေများကို ပြန်လည်သိမ်းယူခံရမည်ဟု ရှင်းလင်းပြောကြားကာ သစ်တောမြေ ၄၇ ဧကအတွက်သာ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော တည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်ထုတ်ပေးခဲ့လေသည်။

ပြင်ပမှကူညီပံ့ပိုးမှုများ- အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသအဆင့် ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ လေ့ကျင့်ရေးဗဟိုဌာန (RECOFTC)မှ ဆောင်ရွက်သောစီမံကိန်း

၂၀၁၄ခုနှစ်တွင် ဒေသတွင်းအစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည့် အာရှ-ပစိဖိတ်ဒေသအဆင့် ဒေသခံ ပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ လေ့ကျင့်ရေးဗဟိုဌာန (ပြည်သူနှင့် သစ်တောများအတွက် ဗဟို ဌာန)(RECOFTC)နှင့် သစ်တောဦးစီးဌာနတို့ပူးပေါင်း၍ ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာအုပ်စုနှင့် အခြားဒေသ များတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများကို အရှိန်အဟုန်ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်း ဟူသောစီမံကိန်းကိုစတင်မိတ်ဆက်ခဲ့သည်။ စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်ခင်ကာလတွင် ရွာသူ/သားများ ကို ကြိုတင်အသိပေး၍ တိုင်ပင်ဆွေးနွေးမှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ RECOFTCဝန်ထမ်းများသည် စီမံကိန်းနှင့် ပတ်သက်ပြီးရှင်းလင်းဆွေးနွေးနိုင်ရန် အစည်းအဝေးသုံးကြိမ်ကျင်းပခဲ့ပြီး တတိယကြိမ်မြောက်အစည်းအဝေး တွင် ဒေသခံများသည် စီမံကိန်းကိုအကောင်အထည်ဖော်ရန် သဘောတူညီခဲ့ကြသည်။ ရရှိလာနိုင်သော အကျိုး အမြတ်များကိုသာ ဆွေးနွေးခဲ့ကြပြီး ရွှေပြောင်းတောင်ယာခင်းများလျှော့ကျလာခြင်း၊ မိရိုးဖလာအသက်မွေးမှု အခွင့်အလမ်း များဆုံးရှုံးခြင်း၊ အစုအဖွဲ့ပိုင်တောများကိုကျူးကျော်မှုများကိုအရေးယူဖြေရှင်းရာတွင် ကြုံတွေ့ရ နိုင်သော စိန်ခေါ်မှုများနှင့် တစ်ဆက်တည်းပေါ်ပေါက်လာနိုင်သည့် ပဋိပက္ခများစသော စီမံကိန်းမှဖြစ်ပေါ် လာနိုင်သော ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများနှင့်ပတ်သက်ပြီး တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့ခြင်းမရှိပေ။ ရွာသားများသည် လက်ရှိ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောမြေများကို ချဲ့ထွင်ရန်သဘောတူခဲ့ကြပြီး မြေနေရာအသစ်များအတွက် တည် ထောင်ခွင့်လက်မှတ် လျှောက်ထားခဲ့ကြသည်။

RECOFTCသည် တစ်ရွာလျှင် ၃ ကြိမ်၊ ပေါက်ခေါင်းမြို့တွင်တစ်ကြိမ် စသည်ဖြင့် ဒေသခံများအတွက် သင် တန်းများဖွင့်လှစ်ပို့ချခဲ့သည်။ ကျေးရွာတွင် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးသောအကြောင်းအရာများမှာ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောဆိုင်ရာသဘောတရားများ၊ အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်ရေးဆွဲပြင်ဆင်ခြင်း၊ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာဖွံ့ဖြိုး တိုးတက်လာစေရန် အသုံးပြုသူများအဖွဲ့အတွက် စွမ်းဆောင်ရည်များတည်ဆောက်ခြင်းနှင့် ပြည်သူပူးပေါင်းပါ ဝင်သော စောင့်ကြည့်လေ့လာခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းစသည်တို့ဖြစ်ကြကာ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောနှင့်ပတ်သက်ပြီး အလေးထားသင်ကြားပေးခဲ့ကြသည်။ ကျေးရွာရှိသင်တန်းများတွင် ရွာသူ/သား ၂၀ ခန့်တက်ရောက်ခဲ့ပြီး ပထမသင်တန်းတက်ရောက်သူများသည် နောက်ဆက်တွဲသင်တန်းများကိုလည်းတက် ရောက်ခဲ့သည်။ ကျေးရွာနှစ်ခု၏ ကိုယ်စားလှယ်များသည် အခြားကျေးရွာမှ သူများနှင့်အတူ မြို့နယ်အဆင့် သင်တန်းများကိုလည်း တက်ရောက်ခဲ့ကြသည်။ သင်ကြားပေးသောအကြောင်းအရာခေါင်းစဉ်များမှာ ကျေးရွာ သင်တန်းတွင်သင်ကြားပေးသော ခေါင်းစဉ်များပင်ဖြစ်ပြီး ပဋိပက္ခစီမံခန့်ခွဲမှု၊ ငွေကြေးစီမံအုပ်ချုပ်မှု၊ သစ်တော စီမံအုပ်ချုပ်မှုနှင့် ပြည်သူပူးပေါင်းပါဝင်သော သုတေသနလုပ်ငန်းများစသည်တို့ကိုလည်း ဖြည့်စွက်လုပ်ဆောင် ခဲ့သည်။

RECOFTCသည် ဒေသခံများ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့် လက်မှတ်လျှောက်ထားရာတွင် ကူညီထောက်ပံ့ခဲ့ပြီး ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် လက်မှတ်ရရှိခဲ့သည်။ ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာသည် ဖြူးချောင်းကြီးပိုင်း အကွက်အမှတ် ၄၉၊ ၅၀ တွင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့် လျှောက်ထားခဲ့သည်။ အကွက်အမှတ် ၄၉ တွင် စုစုပေါင်း ၄၀၉ ဧကလျှောက်ထားခဲ့သည်။ ထိုအနက်မှ ၂၈၁ ဧကကို သစ်တောပြန်လည် တည်ထောင်ရန် လျှောက်ထားခဲ့ပြီး ၂၂၈ဧကကို သဘာဝထိန်းတောအဖြစ် လျှောက်ထားခဲ့သည်။ အကွက်အမှတ် ၅၀တွင် စုစုပေါင်းဧရိယာ ၃၇၉ဧကရှိခဲ့သည်။ ထိုဧကများအနက် ဒေသခံများသည် ၁၀၉ဧကတွင် သစ်တော ပြန်လည် တည်ထောင်ရန်နှင့် ၂၇၀ဧကကို သဘာဝထိန်းတောအဖြစ် လျှောက်ထားခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ရွှေတောင် ငွေတောင်ရွာသူရွာသားများသည် ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင် လက်မှတ်ရခဲ့သော ၄၇ ဧကနှင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် လက် မှတ်ရခဲ့သော ၇၈၈ ဧက၊ စုစုပေါင်း ၈၃၅ ဧကကို စီမံအုပ်ချုပ်လျက်ရှိသည်။

ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာတွင် အသုံးပြုသူများအဖွဲ့ ၂ ခုရှိပါသည်။ ပထမအသုံးပြုသူများအဖွဲ့သည် သစ် တောစိုက်ခင်းတည်ထောင်ခြင်းကို ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ အိမ်ထောင်စု ၇၅ စုပါဝင်ကာ အကွက်အမှတ် ၄၉ တွင် အိမ်ထောင်စု ၄၅ ခုသည် သစ်တောစိုက်ခင်းပြန်လည်တည်ထောင်ထားကြပြီး အကွက်အမှတ် ၅၀ တွင် အိမ်ထောင်စု ၃၀ခန့်မှ ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ အိမ်ထောင်စု ၈၅ စုပါဝင်သောအသုံးပြုသူများအဖွဲ့သည် သဘာဝတောထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်။ ကျေးရွာရှိအိမ်ထောင်စုအားလုံးအနက် ၁၀ ခုသည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိပေ။ မိသားစုစုံလင်သော အိမ် ထောင်စုတစ်စုလျှင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောမြေ ၅ ဧကမှ ၁၀ ဧကခန့်ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရပြီး မုဆိုးဖို (သို့) မုဆိုးမများသည် ၁ ဧကမှ ၅ ဧကသာရရှိလေသည်။ သစ်တောစိုက်ခင်းတည်ထောင်မည့် အသုံးပြုသူများအဖွဲ့ ဝင်အိမ်ထောင်စုများထဲမှ ၁၀ စုသည် သစ်ပင်များကိုစတင်စိုက်ပျိုးခဲ့ကြသည်။ အသုံးပြုသူများအဖွဲ့သည် အစု အဖွဲ့ပိုင်တောအတွင်းရှိ ရှင်ပင်/ သေပင် စာရင်းများကိုကောက်ယူခဲ့ကြသည်။

ခပေါင်းကျေးရွာတွင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောအသုံးပြုသူများအဖွဲ့ကို (၂)ခုရှိလေသည်။ ပထမတစ်ခုကို ၂၀၁၃ ခုနှစ် လျှောက်လွှာတင်သွင်းစဉ်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ကျန်တစ်ခုကို **RECOFTC**မှ ကူညီဖွဲ့စည်းပေးခဲ့ပါသည်။ အသုံး ပြုသူများ အဖွဲ့ဟောင်းမှအဖွဲ့ဝင် ၃ဦးသည် **RECOFTC**မှ ကူညီပံ့ပိုးပေးသော အသုံးပြုသူများအဖွဲ့အသစ် တွင် ပါဝင်ခဲ့လေသည်။ **RECOFTC**သည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလျှောက်ထားမှုကို ကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့ပြီး သင် တန်းများလည်း ပို့ချပေးခဲ့သည်။ သစ်တောစိုက်ခင်းတည်ထောင်သည့် အိမ်ထောင်စုပေါင်း ၄၁ ခုရှိပြီး အသုံး ပြုသူများအဖွဲ့ဝင်အားလုံးသည် သဘာဝတောထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများတွင်လည်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြ သည်။ ဒေသခံများသည် ခပေါင်းကြီးပိုင်းအကွက်အမှတ် ၅၀တွင် ၂၁၉ဧကခန့်ကို သစ်တောစိုက်ခင်းတည် ထောင်ရန် လက်မှတ်ရရှိခဲ့ပြီး ခပေါင်းကြီးပိုင်း၊ အကွက်အမှတ် ၄၇ နှင့် ၄၉ တွင် ၄၈၅ ဧကကို သဘာဝထိန်း တောလုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရန် လက်မှတ်ရရှိခဲ့သည်။ ရွာသူ/သားများ၏ တောင်းဆိုမှုကြောင့် ကျေးရွာသို့ လာရောက်ရန် ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင်သစ်တောဝန်ထမ်းများသည် ကျေးရွာသို့ရောက်လာပြီး ပျိုးဥယျာဉ်တည်ထောင် ရမည့် နည်းလမ်းများကိုသင်ကြားပြသပေးခဲ့သည်။ အသုံးပြုသူများအဖွဲ့သစ်သည် ၂၀၁၇ ခုနှစ်ဖေဖော်ဝါရီလ တွင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်များ ကိုရရှိခဲ့ကြသည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် ခပေါင်းကျေးရွာ ရှိ ဧရိယာစုစုပေါင်း ၇၄၀ ဧကကို အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော များအဖြစ်မှတ်ပုံတင်သတ်မှတ်ပြီးဖြစ်သည်။

ခပေါင်းဒေသခံများသည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော ၇၀၀ ဧကသာလျှောက်ထားခဲ့လေသည်။ အဘယ်ကြောင့် ဆို သော် ထိုထက်ပိုမိုလျှောက်ထားနိုင်သည်ကို မသိရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ရွှေတောင်ငွေတောင်ရွာမှာကဲ့သို့ပင် သစ်တောဝန်ထမ်းများသည် ဒေသခံများသည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများကို အောင်မြင်စွာအကောင် အထည်ဖော်နိုင်ခြင်းမရှိပါက မြေများကိုပြန်လည်သိမ်းယူမှုမည်ဟု ရှင်းလင်းအသိပေးပြုလုပ်ခဲ့သည်။ **REC-**

OFTCမှ ကျင်းပသောသင်တန်းများကိုတက်ရောက်ပြီးနောက် ဒေသခံများသည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်များကို သား/သမီးများကလက်ဆင့်ကမ်းဆက်ခံနိုင်ပြီး ထိုမြေများပေါ်တွင် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်နိုင်သည်ကိုသိရှိလာခဲ့သည်။ ခပေါင်းရွာသားများသည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောပြင်ပတွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းများကိုဆောင်ရွက်ပြီး ကျွန်းစိုက်ခင်းများကို အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောမြေများအတွင်း တည်ထောင်လိုကြသည်။ ဒေသခံများသည် မိမိတို့တွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာခင်းများကို တရားဝင်လုပ်ကိုင်ခွင့်မရှိသည်ကို သိရှိထားကြပါသည်။

စီမံကိန်းရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဒေသခံပြည်သူများသည် ထိရောက်စွာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်မည့် နေရာရွေးချယ်မှုကို ဒေသခံများကိုယ်တိုင်ပြုလုပ်ခဲ့ပြီး **RECOFTC**မှ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်ရာတွင် ကူညီပေးခဲ့သည်။ **RECOFTC**မှကျင်းပသောသင်တန်းတွင် တက်ရောက်သူ ၃၀ ခန့်ရှိခဲ့သော်လည်း အမျိုးသမီးပါဝင်မှုနည်းပါးလေသည်။ သင်တန်းတက်ရောက်သူများ၊ အသုံးပြုသူများအဖွဲ့ဝင်များ၏ ၁၀%သာလျှင် အမျိုးသမီးများဖြစ်ပါသည်။ ခပေါင်းနှင့် ရွှေ့တောင်ငွေတောင်ကျေးရွာရှိ အသုံးပြုသူများအဖွဲ့ဝင်များ မှတ်တမ်းသွင်းရာတွင် အမျိုးသားများ/အိမ်ထောင်ရှင်များ၏ အမည်ဖြင့်သာ ထည့်သွင်းကြပါသည်။ မိသားစုအနည်းငယ်သာလျှင် ယောက်ျား၊ မိန်းမအမည်နှစ်ခုလုံးကို ထည့်သွင်းကြလေသည်။ အမျိုးသမီးများကသာလျှင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများအတွင်း သစ်ပင်စိုက်ပျိုးကြသော်လည်း အမျိုးသမီးများသည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော လုပ်ငန်း၏ရည်ရွယ်ချက်နှင့် လုပ်ငန်းအဆင့်ဆင့်ကိုနားလည်ခြင်းမရှိပေ။ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုချပါက အဖွဲ့ဝင်အားလုံး၏ အမြင်သဘောထားများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားသည်ဟုဆိုသော်လည်း အမျိုးသမီးများသည် အသုံးပြုသူများအဖွဲ့တွင် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည်ကိစ္စရပ်များတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်မှု အားနည်းလေသည်။

သင်တန်းတက်ရောက်ခဲ့သော လူအနည်းငယ်သာလျှင် စီမံကိန်းမှ ဆောင်ရွက်သည့် ဒေသခံပြည်သူအစု အဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းနှင့် ယင်းနှင့်ဆက်နွှယ်သည့်အကြောင်းအရာများကို သိရှိကြလေသည်။ လူအနည်းငယ်သည် **REDD+**နှင့်ပတ်သက်ပြီး တစ်စွန်းတစ်စကြားသိထားကြပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စီမံကိန်းမှ ပို့ချသောသင်တန်းများတွင် ထိုအကြောင်းအရာများကို ထည့်သွင်းဆွေးနွေးခဲ့ကြသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ **REDD+**သည် အဓိကခေါင်းစဉ်မဟုတ်သော်လည်း သင်တန်းတွင် သစ်တောပျိုးဥယျာဉ်တည်ထောင်ခြင်း၊ သစ်တောထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ပြည်သူလူထုပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းစသော ခေါင်းစဉ်များကို ဦးတည်ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။

ပုံ ၂၂- သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် RECOFTC တို့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောစီမံကိန်း ဆိုင်းဘုတ် များရှေ့ရှိ ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာအုပ်စု အုပ်ချုပ်ရေးမှူး ဦးစောအေးဆောင်။ ညာတွင်စိုက်ထူထားသော ဆိုင်းဘုတ်တွင် အသုံးပြုသူများအဖွဲ့သို့ ပေးထားသော အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်နေရာပြမြေပုံ။

■ မျှော်မှန်းချက်များ၊ မျှော်လင့်မှုများနှင့် စိုးရိမ်မှုများ

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်များရရှိခြင်းဖြင့် ဒေသခံများသည် မိမိတို့၏ သစ်တောများကို (အနည်းဆုံး အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောမြေများကို) သစ်ခိုးထုတ်နေသူများနှင့် ပြင်ပမှကျူးကျော်သူများထံမှ ကာကွယ် နိုင်လေသည်။ လက်မှတ်ထုတ်ပေးထားသည်မှာ မကြာသေးသောကြောင့် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးမှုများကို မပြု လုပ်ကြသေးသောကြောင့် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းမှ အသက်မွေးမှုဆိုင်ရာအကျိုးအမြတ်များ ဖြစ်ထွန်း ခဲ့ခြင်း မရှိသေးပေ။ သို့သော်လည်း ရွာသူရွာသားများသည် ရေရှည်တွင်သစ်တောဖုံးလွှမ်းမှုရော အရည်အသွေး ပါ တိုးတက်ကောင်းမွန်လာကာ ဝါး၊ မျောများရောင်းချခြင်းဖြင့် ဝင်ငွေတိုးလာနိုင်သည့်အပြင် အခြားသီးနှံများ ကို ရောနှော စိုက်ပျိုးရန်မဖြစ်ထွန်းသောကြောင့် အစုအဖွဲ့ပိုင်တောများ သီးသန့်စိုက်ပျိုးထားသော ကျွန်းပင်များ မှ အကျိုးအမြတ်များကို အနာဂတ်မျိုးဆက်သစ်များမှာလည်း ခံစားရရှိနိုင်မည်ဟု ယုံကြည်မျှော်လင့်ထားကြပါ သည်။

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောစီမံကိန်းလုပ်ငန်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် RECOFTC သည် ကျွန်းပျိုးပင်နှင့် အခြားသစ်မာ ပျိုးပင်များပြုစုပျိုးထောင်နိုင်ရန်၊ ပျိုးဥယျာဉ်များတည်ဆောက်ရန်နှင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများတွင် အသုံးပြု ရန် ကျေးရွာတစ်ခုချင်းစီကို ကျပ်ငွေ ၆. ၁ သန်းခန့်ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည်။ ရွှေတောင်ငွေတောင် ရွာသူရွာသား များသည် ပျိုးဥယျာဉ်တည်ဆောက်ရန် ၅၀၀၀၀၀ ကျပ်ခန့်သုံးစွဲခဲ့ပြီး ငွေကျပ် ၄. ၆ သန်းခန့်ကို ရန်ပုံငွေအဖြစ် ထားရှိကာ ငွေတစ်သန်းခန့်ကိုဘဏ်ထဲတွင် သိမ်းဆည်းထားခဲ့လေသည်။ ခပေါင်းရွာသူရွာသားများသည် RECOFTC မှ ငွေကျပ် ၆. ၁ သန်းခန့်ရရှိခဲ့ပြီး ၁. ၉ သန်းကို ပျိုးဥယျာဉ်တည်ဆောက်ရာတွင်သုံးစွဲခဲ့ပြီး ကျန် ငွေများကို ရန်ပုံငွေအဖြစ်ထားရှိလေသည်။

ရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းဒေသခံများမျှော်မှန်းသောအကျိုးအမြတ်မှာ မိမိတို့မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့် လုံခြုံခိုင်မာမှုတိုးမြှင့်လာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အနာဂတ်တွင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်များကို မိမိတို့၏ မျိုးဆက်သစ်များထံ လွှဲပြောင်းပေးအပ်နိုင်သည်ကို ကျေနပ်သဘောကျလျက်ရှိသည်။ တစ်ဖက်တွင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ခိုင်မာမှုမှာ အကန့်အသတ်ရှိသည်ကိုလည်း နားလည်လက်ခံသိရှိထားကြသည်။ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်များသည် နှစ်၃၀ခန့်သာ သက်တမ်းရှိသော်လည်း သီအိုရီအရ သက်တမ်းတိုးနိုင်သည်ဟု သိရသော်လည်း ပထမနှစ် ၃၀ ပြီးနောက် သက်တမ်းတိုးခွင့်ပြု/မပြုဆိုသည်မှာလည်း အာမခံချက်မရှိနိုင်ပေ။ ထို့အပြင် သစ်တောဝန်ထမ်းများသည် ဒေသခံများကို အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက်အတိုင်း လိုက်နာအကောင်အထည်ဖော်ခြင်း မရှိပါက အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်များကို ပြန်လည်ရုတ်သိမ်းမည်ဟု ရှင်းလင်းပြောကြားထားပါသည်။ အစိုးရသည် နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုများနှင့် အစိုးရ၏ မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများဆိုင်ရာအပြောင်းအလဲများကို စိုးရိမ်လျက်ရှိသည်။

ပုံ ၂၃ - ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာ၊ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောအသုံးပြုသူများအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးကို ၎င်း၏ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောအတွင်း တွေ့ရစဉ်။

ရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းရွာသားများသည် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် လေ့လာဆန်းစစ်ချက်များအရ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများကို လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်ရန်အလို့ငှာ ကျန်းမာသန်စွမ်းသည့် သစ်တောများနှင့် သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ပျိုး၍ စိုက်ပျိုးထွက်ကုန်စုံလင်မှုများရှိရန် လိုသည်ဟုသိရှိထားကြသည်။ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်အသစ်ကို ၂၀၁၆ခုနှစ်တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သောကြောင့် သစ်တောထိန်းသိမ်းကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့်အတူ ဒေသခံများ၏ အသက်မွေးမှု လုံခြုံခိုင်မာရေးတို့ကို ပိုမိုဦးတည်ဆောင်ရွက်လာပါသည်။ အသစ်ထုတ်ပြန်လိုက်သော ညွှန်ကြားချက်တွင် အရေးပါသော ပြင်ဆင်ချက်တစ်ခုမှာ အသုံးပြုသူများအဖွဲ့မှ သစ်သားနှင့် အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို စီးပွားဖြစ်ထုတ်လုပ်ရောင်းချနိုင်သည့် အခွင့်အလမ်းများကို ထည့်သွင်းလာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ဒေသခံပြည်သူများသည် သစ်နှင့် အခြား သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို စီးပွားအဖြစ် ဈေးကွက်တင်ပို့ထုတ်လုပ် ရောင်းနိုင်ရေး တရားဝင်ဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်နိုင်လေသည်။ ထို့ကြောင့်ဒေသခံများသည် မိမိတို့၏ အသက်မွေးမှု လုပ်ငန်းများကို ပိုမိုဖန်တီးရရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောအသုံးပြုသူများအဖွဲ့သည် အခြားသောရပ်ရွာအခြေပြုအဖွဲ့အစည်းများကဲ့သို့ပင် ရပ်ရွာ ဒေသ၏ လူမှုအရင်းအနှီးကို ခိုင်မာမြှင့်တင်လာအောင် အထောက်အကူပြုနိုင်ပါသည်။ အသုံးပြုသူများအဖွဲ့ သည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုဆောင်ရွက်ရန် ဖွဲ့စည်းထားသော်လည်း သယံဇာတစီမံအုပ်ချုပ်မှု၊ အသက်မွေးမှုနှင့် အခြားကိစ္စရပ်များကို ကူညီဖြေရှင်းဆောင်ရွက်နိုင်လေသည်။ ထို့အပြင်ဒေသခံများ၏ လိုက် လျောညီထွေပြုနိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်လေသည်။ သို့သော်လည်း အသုံးပြုသူများအဖွဲ့သည် ကောင်းစွာ လည်ပတ်ဆောင်ရွက်ပြီး အဖွဲ့ဝင်များအချင်းချင်းပူးပေါင်းညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်နိုင်မှ ထိုသို့ဖော်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ် သည်။

ညွှန်ကြားချက်အသစ်တွင်ပါရှိသည့် ဌာနတိုင်းရင်းသားများအတွက် အရေးပါသောအချက်တစ်ခုမှာ အသုံးပြု သူများအဖွဲ့သည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဒေသနှင့်ကိုက်ညီသော သီးနှံ သစ်တောရောနှောသည့်စနစ်ကို ကျင့်သုံးနိုင်သည်ဟူသောအချက်နှင့် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောမြေအတွင်း ရွှေ့ ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းကို တားမြစ်သည့်လုပ်ငန်းအနေဖြင့် ဖော်ပြသတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိတော့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ တိကျစွာထည့်သွင်းဖော်ပြထားခြင်းမရှိသော်လည်း ဒေသခံပြည်သူများသည် သီးနှံသစ်တောရော နှော စိုက်ပျိုးသည့် နည်းစနစ်တစ်ခုအဖြစ် တွင်ကျယ်စွာအသိအမှတ်ပြုလာကြသော ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက် ပျိုးခြင်းအပါအဝင် အခြားသောမိရိုးဖလာအတိုင်း မြေအသုံးချမှုများကို ဆက်လက်ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်နိုင်သော အခွင့်အလမ်းများ ရှိလေသည်။

ထို့ကြောင့် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများသည် ဒေသခံများ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ လိုက်လျော ညီထွေပြုမှုများကို အထောက်အကူပြုနိုင်သော အလားအလာရှိပါသည်။ သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများအသုံးပြု ခြင်းနှင့် မြေအသုံးချမှုအမျိုးအစားစုံလင်ကွဲပြားစေခြင်းစသည်တို့ကို **CFI**ညွှန်ကြားချက်အသစ်ကြောင့် ဖော် ဆောင်နိုင်မည်ဟု ရွှေ့တောင်ငွေတောင်ရွာသားများက အကြံပြုဆွေးနွေးကြပါသည်။ သို့သော်လည်း ကျေးရွာ နှစ်ခုအကောင်အထည်ဖော်မှုများသည် အဆိုပါအလားအလာကို အပြည့်အဝအသုံးပြုနိုင်ခြင်းမရှိသေးပေ။ အ သုံးပြုသူများအဖွဲ့ရရှိသော မြေဧရိယာမှာ နည်းပါးလွန်းသောကြောင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများရောင်းချ၍ ဝင် ငွေတိုးစေရန်မဖြစ်နိုင်သည့်အပြင် ကာလရှည်အနားပေးသည့် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာနှင့် အခြားသောသီးနှံသစ် တောရောနှောစိုက်ပျိုးသည့် နည်းလမ်းများကို ကျင့်သုံးလုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်းမရှိပေ။ အသုံးပြုသူများအဖွဲ့သည် မိမိ တို့စိတ်ဝင်စားသော သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ပျိုးသည့် နည်းစနစ်အသစ်များကို ကျင့်သုံးဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ငွေကြေးအရင်းအနှီး၊ နည်းပညာဆိုင်ရာဗဟုသုတနှင့် ဈေးကွက်များမရှိကြပေ။

ပိုမိုအရေးကြီးသည်မှာ ၂၀၁၆ ခုနှစ်ထုတ်ပြန်လိုက်သည့် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း ဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်အသစ်တွင် အရေးကြီးသည့် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ချက်များပါရှိသော်လည်း မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသခံ ပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများတွင် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ဒေသခံပြည်သူ့အခြေပြု လိုက် လျောညီထွေပြုမှုများကို ကူညီပံ့ပိုးပေးနိုင်သည့် လုပ်ငန်းစနစ်တစ်ခုဖြစ်လာရန် ဟန့်တားလျက်ရှိသော စွဲမြဲစွာ လက်ခံလာကြသော ကန့်သတ်ချက်များစွာကျန်ရှိနေဆဲပင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် မိရိုးဖလာလုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြုပြီး ရေရှည်လုပ်ပိုင်ခွင့်ခိုင်မာစေခြင်းဆိုင်ရာ ဖော်ပြချက်များကိုတိကျစွာရေးသားထားခြင်းမရှိပေ။

ပြင်ဆင်ရေးဆွဲထားသော ညွှန်ကြားချက်အသစ်တွင် ဓလေ့ထုံးစံဟု ဖော်ပြထားသော်လည်း မိရိုးဖလာလုပ်ပိုင်ခွင့်ဟု တိတိကျကျရေးသားထားခြင်းမရှိပေ။ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများ ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခွင့် ပြုနိုင်သည့်နေရာများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အပိုဒ်တွင် အစဉ်အလာနှင့် ဓလေ့ထုံးစံအရ ဒေသခံပြည်သူက စီမံအုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်လာခဲ့သောနေရာများဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ အပိုဒ်၁၁တွင်လည်း အသုံးပြုသူများအဖွဲ့အား မြေနေရာခွဲဝေချထားရာတွင် သီးခြားအခြေအနေအလိုက်သတ်မှတ်ပေးရမည်ဟုပါရှိပြီး အခြားသောအချက်များအပြင် ဒေသဆိုင်ရာ ဓလေ့ထုံးစံနှင့် အစဉ်အလာအရ သတ်မှတ်ဆုံးဖြတ်ထားသည့် ဧရိယာနယ်နိမိတ်ပိုင်းခြား ထားရှိမှုစသောအချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်ဖြစ်သည်။

ထိုအချက်များကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ညွှန်ကြားချက်အသစ်အရ မိရိုးဖလာပိုင်နက် နယ်နိမိတ်တစ်ခုလုံးကို အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့် လက်မှတ်ထုတ်ပေးနိုင်သည်ကို သိနိုင်လေသည်။ ရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့်ခပေါင်းကျေးရွာ၏ ဖြစ်ရပ်လိုပင် တစ်ခုလုံးကိုလက်မှတ်ထုတ်ပေးခြင်းမရှိဘဲ မိရိုးဖလာမြေအနည်းငယ်ကိုသာ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့်ရရှိခဲ့သည်။

ယခင်အတိတ်ကာလများတွင် ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းသည် ဌာနဆိုင်ရာညွှန်ကြားချက်အဆင့်သာရှိခဲ့သော်လည်း ၂၀၁၈ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် အသစ်ပြင်ဆင်ပြဌာန်းလိုက်သော သစ်တော ၂ပ ဒေတွင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောဆိုင်ရာပြဌာန်းချက်များကို ထည့်သွင်းထားပါသည်။ မိရိုးဖလာလုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြုနိုင်ပုံကို သစ်တောဥပဒေပုဒ်မ ၇၊ ပုဒ်မခွဲ (ဃ)တွင် ဒေသခံများမှ ၎င်းတို့၏ ဓလေ့ထုံးထမ်းအရ ထိန်းသိမ်းထားသည့် သဘာဝသစ်တောများနှင့် ဒီရေတောများကိုအသိအမှတ်ပြုနိုင်သည်ဟု ပြဌာန်းထားပါသည်။ သို့သော်လည်း ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော လုပ်ငန်းဆိုင်ရာညွှန်ကြားချက်တွင် မိရိုးဖလာလုပ်ပိုင်ခွင့်ကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုမည်ဟု ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပေ။ အခြားသောသုတေသနစာတမ်းများတွင် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းသည် ဒေသခံများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြုသည်ဟု သုံးသပ်ကြသော်လည်း ဒေသခံများသည်သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုများကို ထိရောက်စွာ မဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ပါက သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ရုတ်သိမ်းနိုင်သော ယာယီဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်များကိုသာ ရရှိခံစားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းသည် အင်အားကြီးအုပ်စုများထံမှ ဒေသခံပြည်သူများ၏ မြေယာနှင့် သယံဇာတဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို ထိရောက်စွာကာကွယ်ပေးနိုင်သည့် လုပ်ငန်းစနစ်တစ်ခုသာ ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်ဘဝမှ လွတ်မြောက်ခြင်း၊ မြေယာရပိုင်ခွင့်များ၏ အရေးပါပုံ

ဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးမှုများတွင် ပါဝင်သူများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းသူအားလုံးတို့၏ ပြောကြားချက်အရ လုပ်ပိုင်ခွင့်ခိုင်မာရေးဆိုင်ရာ ကိစ္စများကို ၎င်းတို့သည်ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်လျက် ရှိသည်ဟုသိရသည်။ ကုမ္ပဏီများကို ဒေသခံများ၏ ပိုင်နက်နယ်နိမိတ်အတွင်း ကျွန်းသစ်ထုတ်လုပ်ခွင့်နှင့် စိုက်ခင်းတည်ထောင်ခွင့်များကို ပေးခြင်းအားဖြင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ၊ စားကျက်မြေနှင့် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာခင်းများကို အသုံးပြုခွင့်များ ပိတ်ပင်တားမြစ်ခြင်းခံရကာ ဒေသခံပြည်သူများနှင့် ကုမ္ပဏီများအကြားပဋိပက္ခများ ပေါ်ပေါက်လာစေနိုင်ပါသည်။

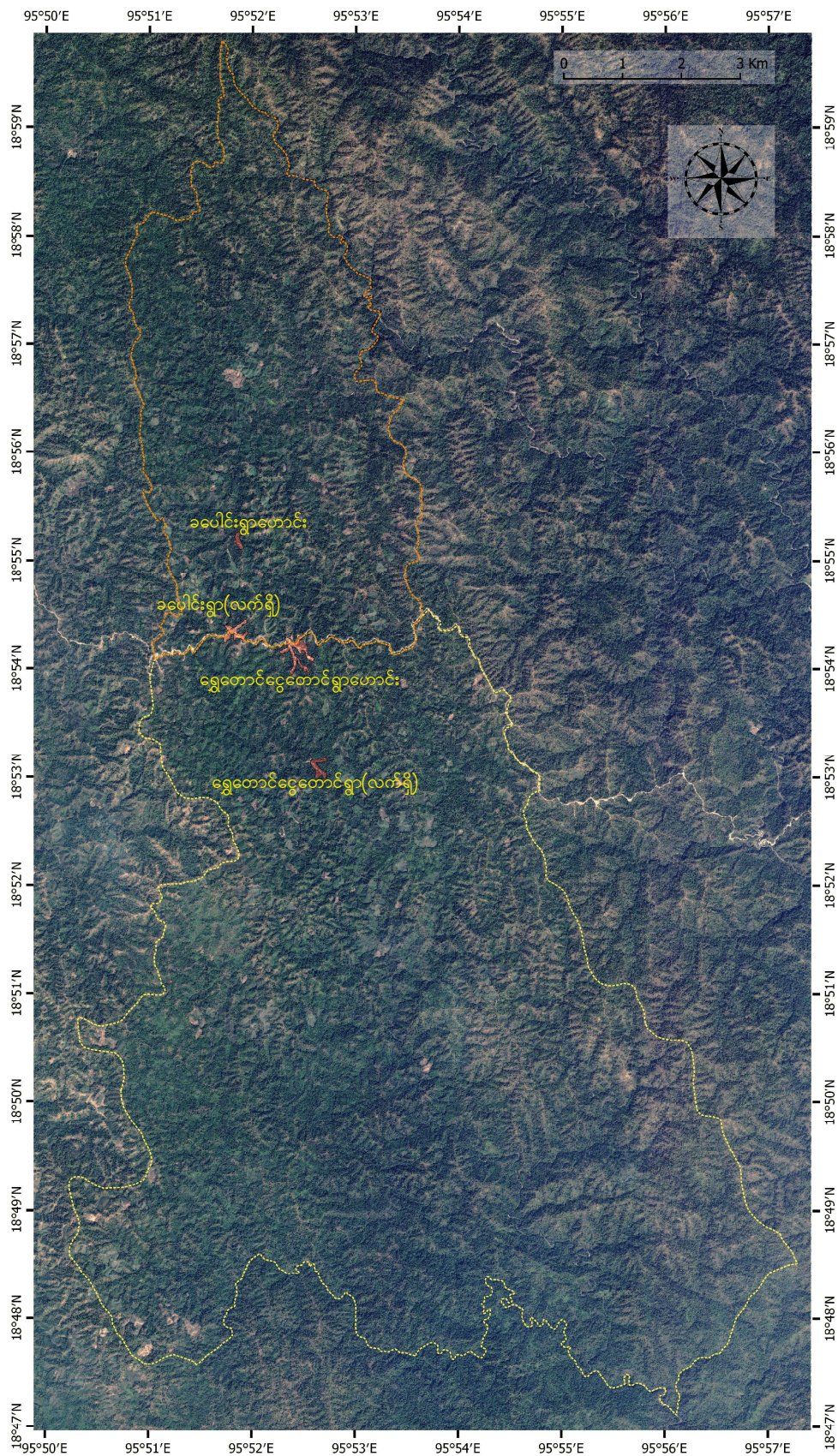
ကုမ္ပဏီများကိုလုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးခြင်းအားဖြင့် စိုက်ပျိုးမြေရရှိမှုနည်းပါးသွားနိုင်ပါသည်။ လုပ်ကိုင်ခွင့်များ ပေးအပ်သည့်မြေများတွင် ဒေသခံများ၏ လယ်ယာမြေများပါဝင်သွားသောကြောင့် ဒေသခံများသည် လယ်ယာခင်းအချို့ကို ဆုံးရှုံးခဲ့ရပါသည်။

ဒေသခံများကြုံတွေ့ရသောအခြေအနေများကို ရွှေတောင်ငွေတောင်ရွာသားစောသာလေးမှ အောက်ပါအတိုင်း ပြည့်စုံစွာဆွေးနွေးထားပါသည်။

“ကျွန်တော်တို့၏ ဘိုးဘွားတွေဟာ ရိုးရှင်းသောနေထိုင်မှုပုံစံများဖြင့် ဤနေရာတွင်နေထိုင်ခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်က ပြင်ပအခြားသူတွေနဲ့ပြဿနာမဖြစ်ချင်ပါဘူး။ သူစိမ်းတွေနဲ့ ပြဿနာဖြစ်ပြီဆိုရင် ဘယ်လို ဖြေရှင်းရမှန်း မသိဘူးလေ။ အဲဒါကြောင့် ကျနော်တို့ပြဿနာကိုရှောင်ကြတယ်။ ကျနော်တို့မှာ မြေယာနှင့် ပတ်သက်တဲ့ တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်ကြောင်းအထောက်အထားတွေမရှိဘူး။ အဲဒါကြောင့် ကျနော်တို့တွေ ငြိမ်းငြိမ်းချမ်းချမ်းအလုပ်လုပ်နိုင်ဖို့ အစိုးရဆီကနေကျနော်တို့ရဲ့ မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုကို တရားဝင်အသိအမှတ် ပြုပေးဖို့ တောင်းဆိုချင်တယ်။”

စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ကိုင်ရန်လုံလောက်သော မြေရှိရုံသာမက သစ်တောများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်နိုင်ရန် ရွှေတောင် ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းရွာသားများ၏ မြေယာရပိုင်ခွင့်များ ခိုင်မာမှုရှိရန်လိုပါသည်။ အမျိုးသမီးများသည် ပြင်ပ မှ ကျူးကျော်မှုများကြောင့် မိမိတို့၏ မြေနှင့် သယံဇာတများဆုံးရှုံးရမည်ကို စိုးရိမ်လျက်ရှိသည်။ ကျေးရွာနှစ်ခု တွင် ပြုလုပ်သောဦးတည်အုပ်စုဆွေးနွေးပွဲတွင် အခြားဒေသမှသူများသည် အမျိုးသမီးများတို့၏ လုံခြုံရေးကို ခြိမ်းခြောက်လျက်ရှိသည်ဟု ဆွေးနွေးကြသည်။ အခြားကျေးရွာများတွင် သစ်ခိုးသမားများနှင့် ကျူးကျော်သူ များမှ မုဒိန်းကျင့်မှုများကို ကြားသိရပြီးနောက် အမျိုးသမီးများသည် တောထဲသွားပြီး တောင်ယာခင်းများသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်ရန် ထိတ်လန့်လျက်ရှိသည်။

ရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းရွာသူ/သားများသည် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်နေခြင်းမှာ မိမိတို့၏ မိရိုးဖလာမြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ကို တစ်နေ့တွင်ကာကွယ်နိုင်ကြမည်ဖြစ်ကာ မြေယာ၊ သစ်တောများနှင့် လူသားများအပေါ်တွင်နှောက်ယှက်ခြိမ်းခြောက်မှု တစ်စုံတစ်ရာမရှိဘဲ ငြိမ်းချမ်းစွာ အသက်မွေးမှု ပြုနိုင်မည်ဟုယုံကြည်လျက်ရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့် လက်မှတ်ရရှိထားသည်ကပင် သိသာထင်ရှားသောအောင်မြင်ဖြစ်ထွန်းမှုတစ်ခုဟု ထင်မှတ်နိုင်လေသည်။ ဆွေး နွေးပွဲတစ်ခုတွင် ကျေးရွာအုပ်စုအုပ်ချုပ်ရေးမှူး စောအေးဆောင်ပြောစကားဖြစ်သည့် “ကျနော်တို့မှာ အစုအဖွဲ့ ပိုင်သစ်တောရှိနေပြီး ကျွန်တော်တို့က ကျွန်တွေမဟုတ်တော့ဘူးပေါ့ဗျာ။” ကိုကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဒေသခံပြည် သူများ၏ မကျေနပ်ချက်များ၊ မျှော်လင့်ချက်များကို သိရှိခံစားနိုင်ပါသည်။

ပုံ ၂၄ - ခပေါင်းနှင့် ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာနယ်နိမိတ်ပြုပြင်လုပ်ငန်းပြုပုံ။ ဗြိတိသျှကိုလိုနီ သစ်တောဦးစီးဌာနမှ သတ်မှတ်ပေးထားသော နယ်နိမိတ်ဖြစ်သည်။

သို့သော်လည်း ရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းရွာသားများ၊ အထူးသဖြင့် ကျေးရွာခေါင်းဆောင်များသည် မိမိတို့၏ မိရိုးဖလာနယ်နိမိတ်အတွင်း ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်ကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးနိုင်မှုနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အကန့်အသတ်များကို နားလည်သဘောပေါက်ထားကြသည်။ ခပေါင်းကျေးရွာခေါင်းဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သော ဦးသန်းရွှေသည် ပဲခူးရိုးမရှိအခြားကျေးရွာများတွင် ဆောင်ရွက်သည့် ရပ်ရွာဒေသပုံဖော် မှတ်တမ်းတင်မှုများကို ကြားသိခဲ့ရပြီး ပွိုင့်မှထုတ်ဝေသောစာစောင်တစ်တွင်ပါရှိသည့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ မိရိုးဖလာမြေယာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များဟူသည့် ဆောင်းပါးကိုဖတ်ရှုပြီးနောက် ပွိုင့်အဖွဲ့ကိုမိမိတို့ကျေးရွာတွင်လည်း အဆိုပါလုပ်ငန်း ပြုလုပ်လိုကြောင်း တောင်းဆိုဆက်သွယ်ခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ မှတ်တမ်းတင်မြေပုံရေးဆွဲခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မိမိတို့၏ မိရိုးဖလာပိုင်မြေများအပေါ် ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်များကို တောင်းဆိုရယူနိုင်ရန်အလို့ငှာ ဗြိတိသျှကိုလိုနီ လက်ထက်ကတည်းက ရှိခဲ့သော နယ်နိမိတ်ပိုင်နက်များကို ဖော်ပြသိရှိနိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ ရွှေတွင်ဖော်ပြထား သကဲ့သို့ ထိုဒေသရှိ ကျေးရွာ ၄ ခုသည် နေပြည်တော်ရှိပြည်ထောင်စုအစိုးရထံ မိမိတို့၏ မိရိုးဖလာမြေယာ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြုရန်တောင်းဆိုသည့် အသနားခံလွှာကို တင်ပြခဲ့ပါသည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ရွှေ တောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းကျေးရွာနယ်နိမိတ် ပိုင်နက်များကို မြေပုံရေးဆွဲခြင်း ကိုကူညီပံ့ပိုးပေးခဲ့သည်။ မြေ ပုံများကို ဆက်လက်ရေးဆွဲဖော်ထုတ်လျက်ရှိသည်။

မြန်မာနိုင်ငံရှိ REDD+ လုပ်ငန်းများအတွက် လေ့လာရရှိခဲ့သည့် သင်ခန်းစာများ

ကမ္ဘာပေါ်ရှိ မည်သည့်နေရာတွင်မဆို REDD+၏ လုပ်ငန်းပြည့်ဝစွာ အကောင်အထည်ဖော်ပြီးစီးသည့် အဆင့်ကို ရောက်ရှိခြင်းမရှိသေးပေ။ ဆိုလိုသည်မှာ တတိယအဆင့်ဖြစ်သည့် နိုင်ငံများမှ မိမိတို့၏ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှု လျော့ချနိုင်ခြင်းနှင့် REDD+ လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းမှ ရရှိသည့် ကာဗွန်စုပ်ယူထိန်းသိမ်းခြင်းများ အပေါ် ငွေပေးချေမှုများလက်ခံရရှိသော အဆင့်ကို ရောက်ရှိခြင်းမရှိသေးပေ။ ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းများကို ဆောင်ရွက်ဆဲ၊ ဆောင်ရွက်ပြီးကြပြီးဖြစ်ကာ ၎င်းစီမံကိန်းများသည် ဒေသခံများ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေပြုမှုများကို REDD+မှ အထောက်အကူပြုနိုင်မှုများကို လေ့လာဆန်းစစ်ရာတွင် အသုံးဝင်လေသည်။ သုတေသနစာတမ်းအချို့သည် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်မှုကို ဆောင်ရွက်သည့် အာရှဒေသအတွင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သော REDD+စီမံကိန်းများကို သုတေသနပြု လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ရှေ့ပြေးစီမံကိန်း၏ ကာလတိုတောင်းမှုနှင့် အပြည့်အဝအကောင်အထည်ဖော်မှုမရှိခြင်း တို့ကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများအတွက် ကာဗွန်သိုလျှောင်မှုအတွက် ငွေပေးချေမှုများနှင့် လိုက်လျောညီထွေပြုမှု ဆိုင်ရာအကျိုးသက်ရောက်မှုများအပါအဝင် ဒေသခံများအတွက် အကျိုးရလဒ်များကို ဘက်စုံလေ့လာဆန်းစစ်ချက်များ ပြုလုပ်ရန်ခက်ခဲပြီး ယခုသုတေသနတွင် ဖော်ပြထားသော သုံးသပ်ချက်များမှာ တိကျခိုင်မာမှုမရှိဘဲ မှန်းဆထင်မြင်ချက်များသာ ဖြစ်ပေသည်။

ဥပမာအားဖြင့် အင်ဒိုနီးရှားရှိ အလယ်ပိုင်း Kalimantan တွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် သုတေသနတွင် အောက်ပါအတိုင်း သုံးသပ်ထားပါသည်။

ရလဒ်များအရ REDD+ ဆိုင်ရာအကျိုးအမြတ်များသည် လိုက်လျောညီထွေပြုမှုဆိုင်ရာ တိုးတက်မှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည်ဟု အကြမ်းအားဖြင့်သိရပါသည်။ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေးဆိုင်ရာ အကျိုးရလဒ်များကို တိုးမြှင့်နိုင်ရန် လိုက်လျောညီထွေမှုဆိုင်ရာ အစိတ်အပိုင်းများကိုပါဝင်စေခြင်း၊ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ အစီအမံများချမှတ်ခြင်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေပြုမှုဆိုင်ရာရလဒ်များ ဖော်ဆောင်ရာတွင် ဒေသခံများ၏ ထောက်ခံအားပေးမှုကိုရယူခြင်းစသည်ဖြင့် REDD+သည် အရေးပါသော လုပ်ငန်းများကို စီမံကိန်းဒီဇိုင်းပုံစံရေးဆွဲရာတွင် ပေါင်းစပ်ဖော်ပြသင့်ပါသည်။ ထပ်မံတွေ့ရှိချက်တစ်ခုမှာ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုမှဖြေကြားသူများသည် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေး ဆိုင်ရာမျှော်မှန်းချက်များသည် ရေတိုဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်များထက်စာရင် ဒေသခံများအတွက် ပိုမိုအသုံးဝင်သော အကျိုးရလဒ်များကို ဖြစ်စေသည်ဟု သဘောတူလက်ခံကြပါသည်။

မြောက်ပိုင်း Kalimantan အနီးပြည်နယ်တစ်ခုတွင် ပြုလုပ်ခဲ့သောလေ့လာချက်တစ်ခုအရ

အထွေထွေရလဒ်ကောင်းများကို ပိုမိုရရှိစေရန် REDD+လုပ်ငန်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေး မဟာဗျူဟာများကို ပူးတွဲပေါင်းစပ်အကောင်အထည်ဖော်စေခြင်းအားဖြင့် ပူးတွဲအကျိုးအမြတ်များကို ဖော်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် REDD+ကွန်ယက်များနှင့် ငွေကြေးထောက်ပံ့မှုများကို တောင်သူလယ်သမားများနှင့် သစ်တောမှီခိုသူများ၏ လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်ရေးအတွက် အသုံးဝင်သည့် ရာသီဥတုဆိုင်ရာသတင်းအချက်အလက်များကို အချိန်မှန်ရရှိစေရန် အသုံးပြုနိုင် ပါသည်။

Vietnamရှိ ပြည်နယ် ၃ခုတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ဖြစ်ရပ်အခြေနေလေ့လာချက်များတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဖော်ပြထားပါသည်။

အချို့သော REDD+ လုပ်ငန်းများသည် လိုက်လျောညီထွေပြုရေးဆိုင်ရာ သွယ်ဝိုက်သည့် (သို့မဟုတ်) ဆက်နွယ်သည့် အကျိုးအမြတ်များရှိပြီး သုတေသနပြုခဲ့သည့် စီမံကိန်းများနှင့် မူဝါဒများသည် လိုက်လျောညီထွေပြုရေး သို့မဟုတ် ရင်ဆိုင်တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းကို ဦးတည်ဆောင်ရွက်ခြင်း မဟုတ်သည်ကိုတွေ့ခဲ့ရပြီး ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်ထိခိုက်လွယ်မှုကို မြှင့်တင်စေနိုင်သည့် အသက်မွေးမှုဆိုင်ရာ ဆိုးကျိုးများဖြစ်စေခဲ့သည့် ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကိုသာ တွေ့ရှိခဲ့ရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများအပါအဝင် REDD+နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် စီမံကိန်းများစွာကို လွန်ခဲ့သောနှစ်များတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြပါသည်။ UNDP၏ စီမံကိန်းတစ်ခုဖြစ်သည့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးရှိ ခန္တီး၊ လေရှီးနှင့် လဟယ်မြို့နယ်များတွင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် REDD+အသင့်ပြင်ဆင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များတွင် လူငယ်တို့ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံနာဂဒေသရှိ တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုတို့၏ လူမှုဘဝတိုးတက်ရေးစီမံကိန်း သို့မဟုတ် RECOFTCမှ စစ်ကိုင်း၊ ပဲခူးနှင့် ဧရာဝတီတို့တွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် REDD+ လုပ်ငန်းများအတွက် သာမန်ပြည်သူလူထု၏ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေး စီမံကိန်းစသည်တို့မှာ REDD+ အသင့်ပြင်ဆင်သည့် လုပ်ငန်းအဆင့်တွင် ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်စေရန် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်သည့်စီမံကိန်းများ ပင်ဖြစ်သည်။ အခြားသောစီမံကိန်းများကို REDD+ ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းများဟုခေါ်လေသည်။ ရှေ့ပြေးစမ်းသပ်ဆောင်ရွက်ခဲ့မှုများသည် စီမံကိန်းများအကြား ကွာခြားမှုများဖြစ်စေသည်။

အဆိုပါရှေ့ပြေးစီမံကိန်းများထဲမှ တစ်ခုကို ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင် ရှမ်းပြည်နယ်၊ တောင်ကြီးခရိုင်၊ ပင်းတယမြို့နယ်ရှိ ကျေးရွာ ၃ ခုတွင် သစ်တောဦးစီးဌာနနှင့် ပူးပေါင်း၍ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ တောင်တန်းဒေသ ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး ဗဟိုဌာန (ICIMOD) သည် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ကျေးရွာတွင် လွန်စွာအတန်းအစားကျဆင်းနေသော သစ်တောမြေအနည်းငယ်ရှိလေသည်။

ICIMODသည် အခြေခံသဘာဝသယံဇာတလေ့လာဆန်းစစ်ခြင်း၊ ကာဗွန်တိုင်းတာခြင်းနှင့် အခြေခံပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဆိုင်ရာ သင်တန်းများကို ၂၀၁၇ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၆ ရက်နေ့မှ ၃၀ ရက်နေ့အထိ ဘွေးလကျေးရွာတွင် ကျင်းပခဲ့ပါသည်။ ဒေသခံပြည်သူများသည် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့် လက်မှတ်လျှောက်ထားခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းအဆင့်အဆင့်အပါအဝင် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းနှင့် လက်မှုပစ္စည်းပြုလုပ်နည်းများစသည်တို့နှင့် ပတ်သက်သည့် သင်တန်းများကိုလည်း တက်ရောက်ခဲ့သည်။ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသောဒေသများနှင့် ကော်ဖီစိုက်ခင်းကဲ့သို့သော သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ကျေးရွာများသို့လည်း လေ့လာရေးခရီးများထွက်ခဲ့ကြပါသည်။

ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းကို ဒေသခံများမှ REDD+ရှေ့ပြေးစီမံကိန်း၏ အကူအညီဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသည်။ ရွာသူရွာသားများသည် အတန်းအစားကျဆင်းလျက်ရှိသောမြေများတွင် ထင်းရှူးပင်များ စတင်စိုက်ပျိုးခဲ့ကြသည်။ ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် စုစုပေါင်း ၄၆. ၁၇ ဧကအတွက် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ခွင့်လက်မှတ်ရရှိခဲ့သည်။ ရွာသားအများစုသည် သစ်ပင်စိုက်ပျိုးခြင်းတွင် ပူးပေါင်းပါဝင်ခဲ့ကြသော်လည်း လူအချို့သာလျှင် REDD+ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းနှင့် REDD+ဆိုတာဘာလဲ စသည်တို့ကိုသိရှိကြသည်။

ရှားပြားကျေးရွာတွင်ဆောင်ရွက်သော REDD+ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းသည် ဒေသခံများ၏ သစ်တောမြေများကို ပြန်လည်စိုက်ပျိုးထိန်းသိမ်း၍ စီမံအုပ်ချုပ်သုံးစွဲမှုများကိုကူညီပံ့ပိုးပေးလျက် သစ်တောပြန်လည်စိုက်ပျိုးတည်ထောင်သည့် စီမံကိန်းသာလျှင်ဖြစ်သည်။ လက်ရှိအချိန်တွင် ရေ၊ ထင်းလောင်စာ၊ ဝါးနှင့် သစ်ရှားပါးမှုများဖြစ်ပွားလျက်ရှိသည်။ သစ်တောများပြန်လည်စိုက်ပျိုးမှုနှင့် ထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှုများသည် အဆိုပါပြဿနာများကို ကူညီဖြေရှင်းပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် ရှားပြားကျေးရွာတွင်အကောင်အထည်ဖော်သည့် REDD+ ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းသည် အနာဂတ်တွင် ဒေသခံများအတွက် ရလဒ်ကောင်းများစွာကို ဖော်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ကျေးရွာမြေအများစုသည် အမြဲတမ်းစိုက်ပျိုးမြေများဖြစ်ပြီး အများစုတွင် တရားဝင်မြေအသုံးချခွင့်လက်မှတ်များရရှိထားကာ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောမြေများကိုလည်း အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်ရရှိထားပြီးဖြစ်သောကြောင့် ရှားပြားကျေးရွာသည် ရွှေတောင်ငွေတောင်၊ ခပေါင်းနှင့် အခြားသော ဌာနတိုင်းရင်းသားများကဲ့သို့မဟုတ်ဘဲ လုပ်ပိုင်ခွင့်မခိုင်မာမှုဆိုင်ရာ ပြဿနာများမရှိပေ။

သို့သော်လည်း ICIMODမှ ဆောင်ရွက်သော REDD+ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းသည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော တည်ထောင်ခွင့်လက်မှတ်လျှောက်ထားရယူစေပြီး ဒေသခံများ၏ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းများ စုံလင်အားကောင်းလာစေရန် ကူညီပံ့ပိုးပေးသည့် ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ စီမံကိန်းဖြစ်သောကြောင့် ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ်တွင် RECOFTCမှ အကောင်အထည်ဖော်သည့် စီမံကိန်းနှင့် များစွာကွာခြားမှုမရှိပေ။

ကိုရီးယားမြန်မာ REDD+ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းမှအပ ကျန်ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းများသည် ကာဗွန်တန်ဖိုးဖြတ် သတ်မှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိသလို ကာဗွန်ငွေပေးချေမှုရရှိသော ကနဦးအကျိုးအမြတ်များကို ဒေသခံပြည်သူများထံ ခွဲဝေမှုများကိုပြုလုပ်ကြခြင်းမရှိပေ။ ကိုရီးယားမြန်မာ ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၈ ခုနှစ်အထိအကောင်အထည်ဖော်ခဲ့သော ကိုရီးယားမြန်မာ REDD+ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းသည် မိမိဆန္ဒလျှောက်ပေးချေသော ကာဗွန်ဈေးကွက်များတွင် ကာဗွန်ခရက်ဒစ်များကို ရောင်းချနိုင်ရန် ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုဆိုင်ရာလျှော့ချမှုကို စစ်ဆေးအတည်ပြုပေးသည့် ဦးဆောင်အဖွဲ့အစည်းနှစ်ခုဖြစ်သော CCBA(ရာသီဥတု၊ ရပ်ရွာဒေသများနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲဆိုင်ရာမိတ်ဖက်အဖွဲ့)နှင့် ကာဗွန်စံနှုန်းများကို စစ်ဆေးအတည်ပြုသည့်အဖွဲ့ စသည့်အဖွဲ့များတွင် မှတ်ပုံတင်အတည်ပြုနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ စီမံကိန်းမစတင်မီ ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် သစ်တောကာဗွန်စစ်တမ်းကောက်ယူခြင်းကို ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ ကာဗွန်ထုတ်လွှတ်မှုလျှော့ချခြင်းများအတွက် ငွေကြေးပေးချေမှုများရယူခြင်းသည် REDD+၏ ပင်မလုပ်ငန်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး အဆိုပါငွေကြေးအကျိုးအမြတ်များကို ဒေသခံပြည်သူများထံ ခွဲဝေပေးရမည်ဖြစ်သောကြောင့် ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းများသည် REDD+အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအဆင့်ကို မည်သို့ဆောင်ရွက်မည်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့်အဖိုးတန်အတွေ့အကြုံများကို ရရှိလာစေသည်။ လက်ရှိအချိန်ထိ စီမံကိန်း၏ရလဒ်များကို ပြည်သူထံသို့ ချပြအသိပေးခြင်းမပြုလုပ်ရသေးပေ။ အဆိုပါ ရှေ့ပြေးစီမံကိန်းများကို အာရှဒေသတွင်အကောင်အထည်ဖော်ပြီးဖြစ်ကာ ICIMODမှ ဆောင်ရွက်သည့် ရှေ့ပြေးသစ်တောကာဗွန်တိုင်းတာသည့် စီမံကိန်းသည် ဒေသခံများအတွက် ကာဗွန်ဆိုင်ရာငွေပေးချေမှုပြုလုပ်နိုင်သည့် လုပ်ငန်းစနစ်များကို ဖော်ထုတ်ခဲ့ကြသည်။

စီမံကိန်းတွင်ပါဝင်သောဒေသခံများရရှိသော အတွေ့အကြုံများအရ တစ်အိမ်ထောင်စုလျှင် သစ်တောအနည်းငယ်သာရှိသော ရပ်ရွာဒေသများတွင် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းများ ထုတ်လုပ်ရောင်းချသုံးစွဲမှုမှရရှိသော ကာဗွန်မဟုတ်သည့်အကျိုးအမြတ်များသည် ကာဗွန်နှင့်ပတ်သက်သည့် ငွေပေးချေမှုများထက် စီးပွားရေးအရ ပိုမိုအရေးပါလေသည်။ သို့သော်လည်း ကာဗွန်ဆိုင်ရာငွေပေးချေမှုများ၏ အရေးပါမှုကိုလည်း အသိအမှတ်ပြုကြဆဲပင်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် REDD+လုပ်ငန်းနှင့် မျှော်မှန်းချက်များချင်းဆင်တူသော အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော

လုပ်ငန်းများမှရရှိသော အတွေ့အကြုံများကိုအသုံးပြုရန် ဒေသခံပြည်သူများအတွက် လိုက်လျောညီထွေမှုဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များ ရရှိသောချာစေရန်အလို့ငှာ မြန်မာနိုင်ငံရှိ REDD+လုပ်ငန်းများကို ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် အသုံးဝင်သောသင်ခန်းစာများကို ဖော်ထုတ်ရယူနိုင်ပါသည်။

ဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေပြုမှုများနှင့် လူမှုဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေပြုမှုများသည် အချင်းချင်းဆက်နွယ်ပတ်သက်လျက်ရှိသည်။

ယခုလေ့လာချက်မှ ရရှိသောတွေ့ရှိချက်များအရ ပဋိပက္ခများ၊ ပြောင်းရွှေ့နေရာချထားမှုများ၊ ကျွန်းစိုက်ခင်းတည်ထောင်မှုနှင့် ကြိုးဝိုင်းတောများဖွဲ့စည်းမှုများစသော အနှောင့်အယှက်နှင့် ဒြပ်ထုအန္တရာယ်များအပေါ် ခပေါင်းနှင့် ရွှေတောင်ငွေတောင်ဒေသခံများ၏ လူမှုဝန်းကျင်ဆိုင်ရာလိုက်လျောညီထွေပြုမှုများသည် ၎င်းတို့အတွက် လိုက်လျောညီထွေမှုဆိုင်ရာစိန်ခေါ်မှုများ ပိုမိုဖြစ်ပွားစေပြီး ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်စွမ်းအပေါ် သက်ရောက်မှုများဖြစ်ပေါ်စေသည်။

ရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းဒေသခံများသည် လိုက်လျောညီထွေရင်ဆိုင်တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းများ ရှိကြသည်။

ပေါက်ခေါင်းမြို့နယ်ရှိ ကရင်တိုင်းရင်းသားများသည် လူမှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ဒြပ်ထုအန္တရာယ်များကို နှစ်ပေါင်းများစွာ လိုက်လျောညီထွေပြု၍ နေထိုင်နိုင်ခဲ့ကြပြီး အနှောင့်အယှက်များကိုကျော်လွှား၍ လူမှုရေးနှင့် အသက်မွေးမှုစနစ်များကို လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်ခဲ့သည်။

ရွှေပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းသည် အသက်မွေးမှုလုံခြုံခိုင်မာရေးကိုဖြစ်စေသည့် ရင်ဆိုင်တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းရှိသော မြေအသုံးချမှုပုံစံတစ်ခုဖြစ်သည်။

ရွှေပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းကို မြန်မာနိုင်ငံရှိ ကရင်နှင့် အခြားသောဌာနေတိုင်းရင်းသားများသည် သီးနှံသစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးသည့်စနစ်တစ်ခုအနေဖြင့် နှစ်ရာစုပေါင်းများစွာလုပ်ကိုင်လာခဲ့ကြသည့် အလျောက် ဌာနေတိုင်းရင်းသားဒေသခံပြည်သူများသည် မြေဆီလွှာ၊ သဘာဝအတိုင်း အနားပေးထားသော သစ်တောသစ်ပင်များနှင့် စိုက်ပျိုးမှုနည်းစနစ်များစသည်တို့အပေါ် နက်ရှိုင်းစွာ အတွင်းကျကျ သိရှိနားလည်သဘောပေါက်လာခဲ့ကြပါသည်။ ဒေသခံများသည် အသက်မွေးမှုခိုင်မာရေးကိုဖြစ်စေသည့် မြေအသုံးချမှု စနစ်တွင်အရေးပါသော စိုက်ပျိုးသီးနှံထွက်ကုန်များစုံလင်ကွဲပြားမှုကိုလည်း ထိန်းသိမ်းထားခဲ့ကြသည်။

သစ်တောသစ်ပင်များသည် ဒေသခံများ၏ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုရင်ဆိုင်တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်သည်။

သစ်တောများသည် လူသားများအသက်မွေးမှုပြုရန် လိုအပ်သောအရင်းအမြစ်များကို စုံလင်စွာ ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သောကြောင့် သစ်တောများသည် ဒေသခံပြည်သူများ၏ လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်သည့် သဘာဝသယံဇာတများဖြစ်ကြပါသည်။ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ်များ တိုးမြှင့်ခံစားရသော အခြေအနေတွင် သစ်တောသယံဇာတများအပေါ် မှီခိုရှင်သန်နိုင်ခြင်းဖြင့် ဒေသခံများသည် မိမိတို့၏ ရင်ဆိုင်တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းမြှင့်တင်နိုင်လေသည်။ (ဥပမာ- သီးနှံထွက်နှုန်းကျဆင်းမှုကဲ့သို့သော ဖြစ်ရပ်များကို ရင်ဆိုင်ကျော်လွှား၍ ပြန်လည်ထူထောင်နိုင်စွမ်း) သို့သော်လည်း ဤအစီရင်ခံစာ၏ နိဒါန်းတွင် ဆွေးနွေးထားသကဲ့သို့ပင် ရာသီဥတု

ပြောင်းလဲမှုကိုရင်ဆိုင်ရာတွင် ဖြေရှင်းတုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းသာမက လိုက်လျောညီထွေပြု၍ ရေရှည်ပြောင်းလဲမှုများကို ဖော်ဆောင်နိုင်စွမ်းစသည်တို့လည်း လိုအပ်လေသည်။ ရွှေ့တောင်ငွေတောင်ရွာသူရွာသားများအတွက်မူ သစ်တောများသည် ၎င်းတို့၏ လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်စွမ်းအတွက် အရေးပါသော အခြေခံအုတ်မြစ်များပင် ဖြစ်သည်။ ဒေသခံများသည် ဝင်ငွေရသီးနှံများထွက်ရှိရန် အရင်းအမြစ်အသစ်များကိုသုံးစွဲလျက်ရှိကာ သီးနှံသစ် တောရောနှောစိုက်ပျိုးမှုများကို စမ်းသပ်ပြုလုပ်ကြပြီး သစ်တောအသုံးပြုမှုနှင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုပုံစံသစ်များကို ဖော် ထုတ်ဆောင်ရွက်ရန် စိတ်ပါဝင်စားလျက်ရှိသည်။

မြေယာနှင့် သစ်တောများကိုခွဲခြားသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် သစ်တောအတန်းအစားကျဆင်းမှုများသည် ဒေသခံ များ၏ ထိခိုက်ခံစားပျက်စီးလွယ်မှုကိုပိုမိုဖြစ်စေသည်။

ဒေသခံပြည်သူများ၏ ပြောကြားဆွေးနွေးချက်များအရ တရားဝင်နှင့် တရားမဝင်သစ်ထုတ်မှုများအပါအဝင် ကျွန်းစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်းသည် သစ်တောများနှင့် သစ်တောသယံဇာတများရုတ်ချည်း အတန်းအစား ကျဆင်းမှုကို ဖြစ်စေနိုင်သည့်အပြင် စိုက်ပျိုးမြေရရှိမှုကိုလျော့ချစေနိုင်ပါသည်ဟု သိရှိရပါသည်။ ထို့အပြင် ဒေ သခံများ၏ ရင်ဆိုင်တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းနှင့် လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်စွမ်းတို့ကို ထိခိုက်နိုင်ပြီး ဒေသခံများသည် ရာသီ ဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ထိခိုက်ခံစားလွယ်မှု မြင့်တက်လာနိုင်ပါသည်။

ဈေးကွက်အခွင့်အလမ်းနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုများအပေါ် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေရေးအတွက် ဒေသခံ များသည် မြေအသုံးချမှုနှင့် သစ်တောအသုံးပြုမှုအသစ်များကို ဖော်ထုတ်လျက်ရှိသည်။

ဈေးကွက်ပြောင်းလဲအတက်အကျများအပါအဝင် ရာသီဥတုဆိုင်ရာမသေချာမှုများနှင့် ထိခိုက်ဆုံးရှုံးနိုင်မှု မိမိ တို့ကိုယ်တိုင် လိုက်လျောညီထွေပြုမှုများကို သစ်တောအသုံးပြုမှုများနှင့် စိုက်ပျိုးမှုစနစ်များ (သစ်တောကဏ္ဍ နှင့် စိုက်ပျိုးရေးကဏ္ဍတို့တွင်) နှစ်ခုလုံးတွင်တွေ့ရှိမှတ်တမ်းတင်နိုင်ခဲ့ပါသည်။ ယခင်က သုံးစွဲမှုနည်းပါသည့် သစ် တောသယံဇာတများဖြစ်ကြသည့် ဝဥနှင့် အခြားသစ်တောထွက်ပစ္စည်းများကို ယခုအချိန်တွင် ရှာဖွေစုဆောင်း ကာ ရောင်းချနိုင်ရန်ပြင်ဆင်ထုတ်လုပ်လျက်ရှိသည်။ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာခင်းများတွင် သီးနှံသစ်တောရော နှောစိုက်ပျိုးလျက်ရှိပြီး အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောမြေများတွင် ကျွန်းစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ထားကြပါသည်။ သို့ သော်လည်း ဒေသခံပြည်သူအိမ်ထောင်စုများသည် သီးနှံသစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးနည်းစနစ်ဆိုင်ရာ နည်း ပညာနှင့် အရင်းအနှီးများနည်းပါးခြင်း၊ ဈေးနှုန်းမတည်ငြိမ်ခြင်းနှင့် ဈေးကွက်တင်ပို့ရာတွင်ခက်ခဲခြင်း စသော အခက်အခဲများ ကြုံတွေ့ရလျက်ရှိသည်။

ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းသည် သစ်တောမြေများကို ယာယီအသုံးပြုခွင့်၊ စီမံအုပ်ချုပ် ခွင့်များကို ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သော်လည်း သစ်တောထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်းဆိုင်ရာ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု လိုက်လျောညီထွေပြုခြင်း၊ ရေရှည်အသက်မွေးမှုလုံခြုံခိုင်မာစေခြင်း စသည်တို့ကိုဖော်ဆောင်ရာတွင် အပြည့် အဝအထောက်အကူမပြုနိုင်ချေ။

ဒေသခံပြည်သူများသည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် မိမိတို့၏ မိရိုးဖလာ မြေတစ်ချို့တစ်ဝက်အပေါ်ရှိသော လုပ်ပိုင်ခွင့်ခိုင်မာမှုကို အသိအမှတ်ပြုကြပါသည်။ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော များကို သစ်တောပြန်လည်တည်ထောင်ခြင်း၊ ကျွန်းစိုက်ခင်းများတည်ထောင်ခြင်းနှင့် သီးနှံသစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးခြင်း စသော မြေအသုံးပြုစီမံအုပ်ချုပ်မှုများ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ကြပါသည်။ အစုအဖွဲ့သစ်တောမြေများ

သည် အဝေးပြေးလမ်းမပေါ်တွင်တည်ရှိသောကြောင့် ကျူးကျော်ဝင်ရောက်မှုများမှ ကာကွယ်နိုင်ခဲ့သော်လည်း မိရိုးဖလာပိုင်မြေများအပေါ် တရားဝင်ဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်များကို အသိအမှတ်မပြုသောကြောင့် ဒေသခံများမှ သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများကို မြှင့်တင်ဆောင်ရွက်ရန်မဖြစ်နိုင်ပေ။ ယေဘုယျအားဖြင့် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခွင့် လက်မှတ်ရရှိထားသော မြေများသည် နည်းပါးသောကြောင့် ဒေသခံများအနေဖြင့် ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သည့် အသက်မွေးမှုများကို ဖော်ဆောင်ရန်မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထို့အပြင် ဒေသခံများသည် လက်ရှိရရှိထားသောဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်များသည် ယာယီသာဖြစ်သည်ကို သိရှိနားလည်ကာ စိုးရိမ်လျက်ရှိသည်။ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာခင်းများ လုပ်ကိုင်ခွင့်ကိုလည်း တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုထားခြင်းမရှိသေးပါ။ တောင်ယာခင်းအချို့ကိုလည်း ကုမ္ပဏီများမှ ကျူးကျော်ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။ ဒေသခံများသည် ၎င်းတို့၏ မြေများအနာဂတ်ကာလတွင် သိမ်းယူခြင်းခံရမည်ကို စိုးရိမ်ထိတ်လန့်လျက်ရှိသည်။ ခိုင်မာအားကောင်းမှုမရှိဘဲ ကန့်သတ်ထားသည့် မြေယာဆိုင်ရာဆိုင်ခွင့်များသည် ဒေသခံများ၏ အသက်မွေးမှုလုံခြုံခိုင်မာစေမှုနှင့် ရေရှည် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်နိုင်မှုတို့ကို အားနည်းစေသည့် အရေးပါသောအချက်ပင်ဖြစ်သည်။

အကြံပြုချက်များ- REDD+မှ ရလဒ်ကောင်းများ ဖော်ဆောင်နိုင်သည့်နည်းလမ်းများ

REDD+လုပ်ငန်းစဉ်သည် သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် သစ်တောအတန်းအစားကျဆင်းမှုကို ကာကွယ်နိုင်စေရေး အတွက် ဖန်တီးချမှတ်ထားသော မက်လုံးပေးလုပ်ငန်းအစီအစဉ်တစ်ခုမှ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ ဒေသခံများ၏အသက်မွေးမှုလုံခြုံခိုင်မာစေခြင်းနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေခြင်း စသော ကာဗွန်နှင့်မသက်ဆိုင်သည့် အကျိုးအမြတ်များကို မျှော်မှန်းဖော်ဆောင်သည့် သစ်တောထိန်းသိမ်းကာကွယ်သည့် ချဉ်းကပ်မှုတစ်ခုအဖြစ် ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်လာပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် လက်ရှိအချိန်တွင် REDD+အမျိုးသားအဆင့် မဟာဗျူဟာကို ရေးဆွဲပြုစုလျက်ရှိသည်။ မက္ကဆီကိုနိုင်ငံ ကန်ကူမြို့တွင် ၂၀၁၀ ခုနှစ်၌ကျင်းပသည့် UNFCCC၏ ၁၆ ကြိမ်မြောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ ညီလာခံတွင် ချမှတ်ခဲ့သောဆုံးဖြတ်ချက်များတွင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် သစ်တောပြုန်းတီးမှုနှင့် သစ်တောအတန်းအစားကျဆင်းမှုကိုဖြစ်စေသည့် တွန်းအားများသာမက ဌာနေတိုင်းရင်းသားနှင့် ဒေသခံပြည်သူများအပါအဝင် သက်ဆိုင်သည့် အကျိုးဆက်စပ်ပတ်သက်သူများ၏ ထိရောက်ပြီး ပြည့်ဝသည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကိုရယူလျက် ဆုံးဖြတ်ချက်မှတ်တမ်း၏ နောက်ဆက်တွဲ ၁ အပိုဒ် ၂ တွင်ဖော်ပြထားသည့် မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ဆိုင်ရာကိစ္စများ၊ သစ်တောစီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာကိစ္စများနှင့် ကျားမရေးရာထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည့်အချက်များနှင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုအစီအမံများကိုပါ မိမိတို့၏ အမျိုးသားအဆင့် REDD+မဟာဗျူဟာ လုပ်ငန်းစီမံချက်များ ရေးဆွဲအကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားဆောင်ရွက်ရန် တောင်းဆိုထားပါသည်။ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုအစီအမံ ၅ ခုအနက် ၃ ခုသည် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏ စိုးရိမ်ပူပန်မှုများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ထားပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ရပိုင်ခွင့်များနှင့် အသိပညာများကို လေးစားလိုက်နာခြင်း၊ ပြည့်ဝပြီးထိရောက်သည့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ရယူခြင်း၊ သဘာဝတောများနှင့် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် လူမှုရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာအကျိုးအမြတ်များကို မြှင့်တင်ခြင်းစသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

၂၀၁၄ခုနှစ်နှောင်းပိုင်းတွင် ပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးနှင့် သစ်တောရေးရာဝန်ကြီးဌာနအောက်ရှိ သစ်တောဦးစီးဌာနသည် လူထုတိုင်ပင်ဆွေးနွေးပွဲများကို ကျယ်ပြန့်စွာဆောင်ရွက်ကာ အမျိုးသားအဆင့် REDD+ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုအစီအမံမူကြမ်းကို ရေးဆွဲပြုစုခဲ့သည်။ အဆိုပါမူကြမ်းသည် ကန်ကွန်းသဘောတူညီချက်ပါကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုအစီအမံများကို လိုက်နာဖော်ပြထား၍ ပြီးပြည့်စုံပြီး အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသောမူကြမ်းတွင် ဌာနေတိုင်းရင်းသား(တိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်) ဟူသော အသုံးအနှုန်းကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။ ကန်ကွန်းအစီအမံများနှင့် ပတ်သက်၍ အမျိုးသားအဆင့် ရှင်းလင်းဖော်ပြချက်များကို လူထုထံ ချပြဆွေးနွေးပွဲများကို ကျင်းပဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်မျှဝေခြင်းစနစ်ကို ၂၀၁၈ ခုနှစ်ကုန်တွင်မူကြမ်းကို စတင်ထုတ်ဝေနိုင်ရန် လျာထားလေသည်။

မြေယာရပိုင်ခွင့်များ

မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားအဆင့် REDD+မဟာဗျူဟာသည် ကန်ကွန်းဆုံးဖြတ်ချက်များကိုလိုက်နာပြီး တိကျခိုင်မာသည့် အမျိုးသားအဆင့်လုံခြုံစိတ်ချရမှုအစီအမံများကို ထည့်သွင်းရေးဆွဲနိုင်ခဲ့ပါက REDD+သည် မြေယာရပိုင်ခွင့်များအပါအဝင် ဌာနေတိုင်းရင်းသားများ၏အရေးကိစ္စများကို ဖြေရှင်းနိုင်သည့် မူဝါဒဆိုင်ရာမူဘောင်များကို ချမှတ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ထို့အပြင် ၂၀၁၆ ခုနှစ်ပြဌာန်းလိုက်သော အမျိုးသားအဆင့်မြေအသုံးချမှုမူဝါဒ၏ အခန်း ၈ တွင် တိုင်းရင်း သားလူမျိုးများ၏ မြေအသုံးချမှုအခွင့်အရေးများ မိရိုးဖလာမြေ အသုံးချမှုစနစ်၊ ရိုးရာမြေအသုံးချပိုင်ခွင့်များ၊ မြေ ယာလုပ်ပိုင်ခွင့်များနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ၏ ရပိုင်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြုနိုင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များစသည် တို့ကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထားပါသည်။

အဆိုပါအခန်းတွင် ရိုးရာမြေအသုံးချမှုဆိုင်ရာ မြေပုံများ၊ မှတ်တမ်းများကို ပြင်ဆင်သတ်မှတ်ခြင်း၊ ရိုးရာမြေ လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်ပေးခြင်း၊ တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ မြေအသုံးချမှု အခွင့် အရေးများ၊ လက်ရှိမြေအသုံးချမှုကို မှတ်ပုံတင်ထားသည်ဖြစ်စေ၊ မတင်ထားသည်ဖြစ်စေ အသိအမှတ်ပြု ကာ ကွယ်ရန်လိုအပ်ခြင်း၊ အသစ်ထွက်ရှိလာမည့် အမျိုးသားမြေယာဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းရင်းသားများ၏ ရိုးရာမြေ များကို ပြန်လည်အမျိုးအစားသတ်မှတ်ခြင်းနှင့် အဆိုပါ တိုင်းရင်းသား မြေအသုံးချသူများသည် ရိုးရာမြေများ ကို မှတ်ပုံတင်ခြင်းမပြုသေးမှီကာလတွင် မြေယာခွဲဝေခြင်းကို ယာယီရပ်ဆိုင်းထားခြင်း၊ လယ်ယာမြေများ (သို့မဟုတ်) သစ်တောမြေများတွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ကိုင်ခွင့်များကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုပေးအပ် ခြင်းစသည်တို့ကိုလည်း ဖော်ပြထားပါသည်။ ထိုမူဝါဒ၏ အခန်း ၁၀ အပိုဒ် ၇၇ တွင် နိုင်ငံတော်ရှိမြေနှင့် သက် ဆိုင်သော တည်ဆဲဥပဒေအားလုံးကို သဟဇာတဖြစ်စေရေးအတွက် အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒကို လမ်းညွှန် အဖြစ်အသုံးပြု၍ အမျိုးသားမြေဥပဒေသစ်ကို ရေးဆွဲပြဌာန်းရမည်ဟု ဖော်ပြထားပါသည်။ အထက်တွင် အ ကျဉ်းဖော်ပြထားသကဲ့သို့ သစ်တောဥပဒေ အသစ်၏ ပုဒ်မ ၇၊ ပုဒ်မခွဲ (ဆ) တွင် ဒေသခံများမှ ဓလေ့ထုံးထမ်း အရ ထိန်းသိမ်းထားသည့် သဘာဝသစ်တောများနှင့် ဒီရေတောများကိုအသိအမှတ်ပြုနိုင်သည်ဟု ဖော်ပြထား သော်လည်း မိရိုးဖလာမြေအသုံးချမှုဆိုင်ရာအခွင့်အရေးများကို အပြည့်အဝအသိအမှတ်ပြုထားခြင်းမရှိသည့် အပြင် စိုက်ပျိုးမြေ၊ ပလပ်မြေ၊ စားကျက်မြေ စသော အခြားသောမြေအမျိုးအစားများကို ထည့်သွင်းဖော်ပြထား ခြင်းမရှိပေ။

အမျိုးသားမြေဥပဒေအသစ်ကို အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒကိုလိုက်နာ၍ ရေးဆွဲပြဌာန်းပြီး တိုင်းရင်းသားလူ မျိုးများ၏ မိရိုးဖလာမြေများကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းဆိုင်ရာပြဌာန်းချက်များကို ထည့်သွင်း ခဲ့ပါက နိုင်ငံတကာဥပဒေများအောက်တွင်ပြုလုပ်ထားသော ကတိကဝတ်၊ တာဝန်တစ်စိတ်တစ်ပိုင်းကို ဖြည့် ဆည်းပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေညီလာခံတွင် မဲခွဲဆုံးဖြတ်စဉ် မြန်မာနိုင်ငံမှ ထောက်ခံအားပေးခဲ့သည့် ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ အခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂကြေ ငြာစာတမ်း၏ အရေးပါသောဖော်ပြချက်များအနက်တစ်ခုနှင့် ကိုက်ညီသော သဟဇာတဖြစ်သည့် အမျိုးသား မြေဥပဒေကို အတည်ပြုပြဌာန်းနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဌာနေတိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂ ကြေငြာစာတမ်း၏ အပိုဒ် ၂၆ တွင် - ဌာနေတိုင်းရင်းသား လူမျိုးများသည် ရိုးရာစဉ်လာယဉ်ကျေးမှုအရ ပိုင် ဆိုင်ခဲ့သော၊ အခြေချနေထိုင်ခဲ့သော (သို့) အသုံးပြုခဲ့သော (သို့) ရယူပိုင်ဆိုင်ခဲ့သော မြေယာ၊ ပိုင်နက်နယ်မြေ၊ သဘာဝရင်းမြစ်များအား ပိုင်ဆိုင်ခြင်း၊ အသုံးပြုခြင်း၊ စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း စသည့် အခွင့် အရေးရှိသည်ဟု ဖော်ပြထားပြီး နိုင်ငံများအနေဖြင့် အဆိုပါပိုင်နက်နယ်မြေများကို တရားဝင်အသိအမှတ်ပြုရန် လမ်းညွှန်ထားပါသည်။

ရွှေတောင်ငွေတောင်နှင့် ခပေါင်းကျေးရွာရှိသူတေသနပြုချက်အရ မြေယာအခွင့်အရေးလုံခြုံခိုင်မာမှုရှိခြင်း သည် သစ်တောများကို ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရန်သာမက တိုင်းရင်းသားများ၏ ထူးခြားသည့် ကိုယ်ပိုင် ယဉ်ကျေး မှု၊ ဓလေ့ထုံးထမ်းများကိုထိန်းသိမ်း၍ အသက်မွေးမှုရေရှည်ခိုင်မာတည်တံ့မှုကို ဖော်ဆောင်ရယူလျက် ရာသီဥ တုပြောင်းလဲမှုကို လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်ရန်အတွက်ပါ လိုအပ်သော အထူးအခြေအနေတစ်ရပ် ဖြစ်သည် ဟု သိရှိရသည်။ အဆိုပါကျေးရွာနှစ်ခုတွင် ဆောင်ရွက်ထားသော အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းမှရရှိသော လုပ်ပိုင်ခွင့်လုံခြုံခိုင်မာမှုသည် အထက်ပါကိစ္စများကို ဖော်ဆောင်ရန် လုံလောက်မှုမရှိချေ။

ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ REDD+လုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်ပြီး အောက်ပါအတိုင်း အကြံပြုထားပါသည်။

- **UNDRIP**ကိုလိုက်နာရန် ပြုလုပ်ထားသော နိုင်ငံများနှင့် ကုလသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းများ၏ ကတိကဝတ်များကိုဖြည့်ဆည်း၍ အမျိုးသားမြေအသုံးချမှုမူဝါဒ(၂၀၁၆)ပါပြဌာန်းချက်များကို လေးစားလိုက်နာခြင်းအားဖြင့် ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ မိရိုးဖလာမြေပိုင်ခွင့်များကို အသိအမှတ်ပြုကာ ကွယ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ဌာနတိုင်းရင်းသားများ၏ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ထားသည့် မိရိုးဖလာမြေယာ တစ်ချို့တစ်ဝက်ကိုမဟုတ်ဘဲ မိရိုးဖလာမြေယာအားလုံးကို အသိအမှတ်ပြုကာကွယ်သင့်ပါသည်။

မြေအသုံးချမှု

ပြင်ဆင်ရေးဆွဲထားသော ဒေသခံပြည်သူအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ငန်းဆိုင်ရာညွှန်ကြားချက်တွင် သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ပျိုးသည့်နည်းစနစ်များကို အသုံးပြုရန်ခွင့်ပြုထားသောကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာ စိုက်ပျိုးခွင့်ပြုသည့် ဖော်ပြချက်တစ်ခုအဖြစ် မှတ်ယူနိုင်သော်လည်း ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးမှုကို မိရိုးဖလာသီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ပျိုးသည့် နည်းစနစ်တစ်ခုအဖြစ် ရှင်းလင်းစွာ အသိအမှတ်ပြုဖော်ပြထားခြင်းမရှိဘဲ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းနည်းစနစ်ကို သစ်တောသမားများက တွင်ကျယ်စွာ ငြင်းဆို လက်မခံကြသောကြောင့် ဒေသခံပြည်သူများသည် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောမြေများတွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ခွင့်များမှမရရှိနိုင်တော့ပေ။ ဖြစ်ရပ်တိုင်းတွင် တိကျသော အသိအမှတ်ပြုမှုများမရှိသည့်အတွက်ကြောင့် စနစ်နှင့်မကိုက်ညီဘဲ ဆောင်ရွက်မှုမြှင့်မားလျက်ရှိနေပါသည်။

သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် **UN-REDD**အစီအစဉ်တို့မှ ရေးဆွဲထုတ်ပြန်ထားသော အမျိုးသားအဆင့် **REDD+**မဟာဗျူဟာဒုတိယမူကြမ်းတွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းကို သစ်တောပြုန်းတီးမှုကိုဖြစ်စေသည့် တွန်းအားတစ်ခုအဖြစ် သတ်မှတ်ဖော်ပြထားပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းသည် တောင်တန်းဒေသများရှိ ဟက်တာသန်းပေါင်း ၆ သန်းမှ ၇ သန်းခန့်ကိုပြုန်းတီးစေခဲ့သည်ဟုလည်း ဖော်ပြထားသည်။

FAOမှ ထုတ်ပြန်သော သစ်တောဟူသော ဝေါဟာရဖွင့်ဆိုချက်ကိုအသုံးပြုပြီး သစ်တောနယ်မြေများတွင် လူတို့ ခုတ်လှဲခြင်း သို့မဟုတ် သဘာဝဖြစ်စဉ်များကြောင့် ယာယီသစ်ပင်ဖုံးလွှမ်းမှုကျဆင်းနိုင်သော်လည်း ပြန်လည်ပေါက်ရောက်ရှင်သန်မှုရှိသောနယ်မြေကို သစ်တောနယ်မြေအဖြစ် ဖွင့်ဆိုသတ်မှတ်ထားသောကြောင့် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းလုပ်ငန်းကို သစ်တောပြုန်းတီးမှုကိုဖြစ်စေသည့် တွန်းအားတစ်ခုအဖြစ်သတ်မှတ်ပါက မမှန်ကန်နိုင်ပါ။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသော ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာနည်းစနစ်သည် တောင်ယာခင်းများကို နှစ်အလိုက် အလှည့်ကျလှည့်ပတ်စိုက်ပျိုးသည့် စနစ်ဖြစ်လေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ခုတ်ထွင်ရှင်းလင်းထားသောသစ်တောများသည် ကာလတိုထွန်ယက် စိုက်ပျိုးပြီးနောက် တစ်ဖန်ပြန်လည်ပေါက်ရောက်လာနိုင်ပါသည်။

မဟာဗျူဟာတွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးမှုများကို တားမြစ်ကန့်သတ်ရန်လုပ်ငန်းများကို အဆိုပြုဖော်ပြထားခြင်းမရှိသော်လည်း ၂၀၁၆ ခုနှစ်မြေအသုံးချမှုမူဝါဒကိုအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းအားဖြင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ခိုင်မာမှုကိုတိုးမြှင့်ပြီး တောင်သူလယ်သမားအသင်းကို ကာဗွန်အကျိုးအမြတ်များထောက်ပံ့လျက် အခြားမြေအသုံးချမှုနည်းလမ်းများကို ပြောင်းလဲတိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရန် တိုက်တွန်းထားပါသည်။

ယခုသုတေသနတွင် ဖော်ပြဆွေးနွေးထားသကဲ့သို့ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ကိုင်ခွင့်ကို အသိအမှတ်မပြုခြင်း နှင့် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခွင့် လက်မှတ်ထုတ်ပေးရာတွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာမြေများ မပါဝင် ခြင်းစသည်တို့သည် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာနှင့် ခပေါင်းရွာသားများအတွက် မတိကျ မရေရာမှုများစွာဖြစ်စေခဲ့ သည်။ ဒေသခံပြည်သူများသည် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းများကို မိမိတို့၏ အသက်မွေးမှုလုပ်ငန်းအနေ ဖြင့်ပြုလုပ်ကြပြီး ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဒဏ် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်နိုင်သည့် မြေအသုံးချမှုစနစ်တစ်ခုအနေဖြင့် ကျင့်သုံးကြသည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ REDD+လုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်ပြီး အောက်ပါအတိုင်းအကြံ ပြုထားပါသည်။

- ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးခြင်းကို သစ်တောပြုန်းတီးမှုကိုဖြစ်စေသည့် တွန်းအားတစ်ခုအဖြစ် မသတ်မှတ်ဘဲ သီးနှံသစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးသည့်စနစ်တစ်ခုအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုသင့်ပါသည်။
- ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးသူများကို မြေအသုံးချမှုစနစ်စုံလင်ကွဲပြားစေရန်နှင့် ၎င်းတို့၏ ရာသီဥ တုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်စွမ်းကို မြှင့်တင်နိုင်ရန်အလို့ငှာ အမျိုးသားအဆင့် REDD+မဟာဗျူဟာမူကြမ်းတွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစိုက်ပျိုးသူများကို ကူညီပံ့ပိုးရန် ဖော်ပြရ မည်ဖြစ်သည်။

ဒေသခံပြည်သူ့အခြေပြု သစ်တောထိန်းသိမ်းကာကွယ်ခြင်း

လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၄၀ ကာလတစ်လျှောက်ရရှိခဲ့သောအတွေ့အကြုံများအရ ဒေသခံပြည်သူ့အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တောလုပ်ငန်းများသည် သစ်တောထိန်းသိမ်းရာတွင် အောင်မြင်မှုများစွာရရှိခဲ့လေသည်။ ဒေသခံပြည်သူ လူထုအခြေပြုသစ်တောထိန်းသိမ်းရေးလုပ်ငန်းများသည် ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ကာဗွန် စုပ်ယူသိမ်းဆည်းခြင်းအပါအဝင် သစ်တောများ၏ ပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများ ရရှိသေချာစေရေးတို့ ကို အထောက်အကူပြုနိုင်သည့် အလားအလာများရှိလေသည်။

ကန်ကွန်းဆုံးဖြတ်ချက်များတွင်သဘောတူညီထားသော လုံခြုံစိတ်ချမှုဆိုင်ရာအစီအမံများကြောင့် REDD+ လုပ်ငန်းများသည် သဘာဝတောများ၊ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲများ ထိန်းသိမ်းကာကွယ်ရေးနှင့် လူမှုရေး၊ ပတ်ဝန်းကျင် ဆိုင်ရာ အကျိုးအမြတ်များမြှင့်တင်ရေးတို့ကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရန်တာဝန်ရှိလေသည်။ ယခုသုတေသနတွင်ဖော်ပြ ထားသည့်တိုင်း ကရင်တိုင်းရင်းသားများသည် အတိတ်ကာလများတွင် သစ်တောများကို ထိရောက်စွာထိန်း သိမ်းကာကွယ်နိုင်ခဲ့ကြပြီး အနာဂတ်တွင်လည်း ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းကာကွယ်လိုကြသည်။ ဒေသခံပြည်သူများ သည် မိမိတို့တွင် သစ်တောများသာရှိပါက ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်မည်ဟု အတိအ ကျဖွင့်ပြောကြလေသည်။ ဒေသခံပြည်သူများအတွက်မူ သစ်တောများသည် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှု ရင်ဆိုင် တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းကို ဖော်ဆောင်ရာတွင် အရေးပါလှသည်။ သို့သော်လည်း ဒေသခံပြည်သူများလက်ခံရရှိသော အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောမြေများမှာ နည်းပါးပြီး မိမိတို့၏ မိရိုးဖလာသစ်တောမြေများအပေါ် အခွင့်အရေးများကို တရားဝင် အသိအမှတ်မပြုသည့်အတွက် ဒေသခံများသည် ၎င်းမြေများကိုစီမံအုပ်ချုပ်ပြီးကာကွယ်စောင့်ရှောက် မှုများကို မပြုနိုင်ပေ။

ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံရှိ REDD+လုပ်ငန်းများနှင့်ပတ်သက်ပြီး အောက်ပါအတိုင်း အကြံပြုထားပါသည်။

- ဒေသခံပြည်သူများ၏ သစ်တောအခြေပြုအသက်မွေးမှုများနှင့် ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ ရင်ဆိုင် တုံ့ပြန်နိုင်စွမ်းတို့ကိုမြှင့်တင်နိုင်ရန် ဒေသခံပြည်သူအခြေပြု သစ်တောထိန်းသိမ်းကာကွယ်မှုများကို ကူညီပံ့ပိုး၍ တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။
- ဌာနတိုင်းရင်းသားများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားသည့် နယ်မြေများဖွဲ့စည်းနိုင်သည့် အလား အလာများကို ဖော်ထုတ်သင့်ပြီး သင့်လျော်သောနယ်မြေများကိုတွေ့ရှိခဲ့ပါက ဌာနတိုင်းရင်းသား များ၏ ဇီဝမျိုးစုံမျိုးကွဲထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်မှုကို မြှင့်တင်သည့်အနေဖြင့် ထိုသို့ဖွဲ့စည်းအကောင် အထည်ဖော်မှုများကို ကူညီပံ့ပိုးပေးသင့်ပါသည်။

ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာ လိုက်လျောညီထွေဖြစ်စေခြင်း- လူငယ်များကိုအခွင့်အရေးပေးပါ

ခပေါင်းကျေးရွာနှင့် ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာရှိ လူငယ်အချို့သည် မြို့နယ်၊ မြို့ကြီးများနှင့် နိုင်ငံရပ်ခြား ဒေသများသို့ သွားရောက်လုပ်ကိုင်နေထိုင်ခဲ့ကြသော်လည်း လူငယ်အများစုမှာ ကျေးရွာများတွင်နေထိုင်ကာ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာနှင့် သီးနှံသစ်တောရောနှောစိုက်ပျိုးမှုများကို ဆက်လက်ပြုလုပ်လျက်ရှိသည်။ မြန်မာနိုင်ငံနှင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံများရှိ ဌာနေတိုင်းရင်းသားများနှင့်မတူဘဲ ထိုအရပ်ရှိဒေသခံများသည် အခြားဒေသသို့ ထွက်ခွာလိုခြင်းမရှိကြပေ။ လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်းများစွာမှစတင်၍ မိမိတို့ဘိုးဘွားများ နေထိုင်ခဲ့ကြသကဲ့သို့ ဒေသခံများသည်လည်း မိမိတို့ဇာတိချက်မြုပ်ဒေသများတွင် ဆက်လက်နေထိုင်လိုကြသည်။ ရွာသူရွာသားများသည် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ရုံမျှမက မိမိတို့ကြားသိလေ့လာခဲ့ရသော သီးနှံသစ်တောရောနှော စိုက်ပျိုးသည့်နည်းစနစ်အသစ်ကို ကြိုးပမ်းဖော်ထုတ်လျက် တောင်ယာခင်းများနှင့် သစ်တောများတွင် ခက်ခဲပင်ပန်းစွာ လုပ်ကိုင်ကြိုးစားလျက်ရှိသည်။

ထိုသို့ဒေသစွဲကြီးမားသည့်အလျောက် လူငယ်များသည် မိမိတို့၏ မြေနှင့်သစ်တောများကို ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်ရေး တာဝန်ယူရန်အသင့်ရှိကြပါသည်။ မိမိတို့၏ မိဘသက်ကြီးသူများနှင့်အတူ ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုဆိုင်ရာစိန်ခေါ်မှုများကို ရင်ဆိုင်ရန်အသင့်ရှိနေကြပါသည်။ သို့သော်လည်း အဆိုပါစိန်ခေါ်မှုများကို ကျော်လွှားနိုင်ရန်အလို့ငှာ ဒေသခံပြည်သူများသည် မိမိတို့၏မြေယာနှင့် သယံဇာတဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများကို အသိအမှတ်ပြုသည့် မူဝါဒနှင့် ဥပဒေမူဘောင်များ၏ အကာကွယ်ပေးမှုများကို လိုအပ်လေသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပါက လူငယ်များသည် မိမိတို့၏ဘိုးဘွားများ လက်ဆင့်ကမ်းထားရှိခဲ့သည့် အမွေအနှစ်များကို တန်ဖိုးထားထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်နိုင်လျက် ကမ္ဘာပေါ်ရှိ ပြောင်းလဲလျက်ရှိသော အခြေအနေများကို လိုက်လျောညီထွေပြုနိုင်ရန်၊ မရေရာသောအနာဂတ်၏ စိန်ခေါ်ချက်များကိုဖြေရှင်းနိုင်ရန် အခွင့်အလမ်းများရရှိမည်ဖြစ်သည်။

ပုံ ၂၅- ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာခင်းများအတွင်းစိုက်ပျိုးစဉ်အတွင်း အနားယူလျက်ရှိသော ရွှေတောင်ငွေတောင်ကျေးရွာရှိလူငယ်တစ်ဦး

မှတ်စုများနှင့် ရည်ညွှန်းကိုးကားစာတမ်းများ

- 1__ IPCC, 2014: Climate Change 2014: Synthesis Report. Contribution of Working Groups I, II and III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change [Core Writing Team, R.K. Pachauri and L.A. Meyer (eds.)]. IPCC, Geneva, Switzerland
- 2__ Department of Economic and Social Affairs 2016. World Economic and Social Survey 2016. United Nations, Geneva, Switzerland, p. vi
- 3__ Ibid.
- 4__ Ibid., p. 54
- 5__ According to the 5th Assessment Report of the IPCC, "Until mid-century, projected climate change will impact human health mainly by exacerbating health problems that already exist ([] Throughout the 21st century, climate change is expected to lead to increases in ill-health in many regions and especially in developing countries with low income, as compared to a baseline without climate change" (op.cit., p.15).
- 6__ See also Woodward, Alistair, Simon Hales and Philip Weinstein, 1998. Climate change and human health in the Asia Pacific region: who will be most vulnerable? *Climate Research*, Vol. 11, No. 1, SPECIAL ISSUE: Regional Assessments of Climate Change and Policy Implications (December 17 1998), pp. 31-38 Baird, Rachel 2008. The Impact of Climate Change on Minorities and Indigenous Peoples. Briefing, April 2008. London, Minority Rights Group International, p. 4
- 7__ Tauli-Corpuz, Victoria and Aqpaluk Lynge 2008. Impact of climate change mitigation measures on indigenous peoples and on their territories and lands. Report submitted to the UN Permanent Forum on Indigenous Issues (UNPFII) at its seventh session, New York, 21 April - 2 May 2008, para. 41
- 8__ Now generally (although not officially by the UNFCCC) referred to as REDD+ to reflect the extended scope beyond merely the reduction of carbon emissions. The World Bank's Forest Carbon Partnership Facility describes REDD+ as "countries' efforts to reduce emissions from deforestation and forest degradation, and foster conservation, sustainable management of forests, and enhancement of forest carbon stocks" (<https://www.forestcarbonpartnership.org/what-redd>).
- 9__ <https://theredddesk.org/markets-standards/redd-under-unfccc>
- 10__ <https://www.unenvironment.org/resources/emissions-gap-report>
- 11__ <http://www.un-redd.org/single-post/2018/06/27/Forests-provide-a-critical-short-term-solution-to-climate-change>
- 12__ Galloway McLean, Kirsty 2009. Advance Guard: Climate Change Impacts, Adaptation, Mitigation and Indigenous Peoples – A of Case Studies, United Nations University – Traditional Knowledge Initiative, Darwin, Australia, p. 20
- 13__ In a more recent study by Rights and Resources and Initiatives (RRI) on the implementation of 20 REDD+ projects in the Democratic Republic of the Congo, it was found that "that projects already underway are not respecting the rights of local peoples or delivering on their goal of protecting forests" (<https://rightsandresources.org/en/blog/mai-ndombe-press-release/#.W1gwhIzY2z>) 13 The COP is the supreme decision-making body of the United Nations Framework Convention on Climate Change. All States that are Parties to the Convention are represented at the COP
- 14__ <http://redd.unfccc.int/fact-sheets/safeguards.html>
- 15__ United Nations 1992. United Nations Framework Convention on Climate Change; article 2, p. 4. <https://unfccc.int/resource/docs/convkp/conveng.pdf> At its 16th COP in 2010 it was agreed that global warming should be limited to below 2 C relative to the pre-industrial level. In the Paris agreement of 2015, this was confirmed, but at the same time a commitment made to the more ambitious target of 1.5 . https://en.wikipedia.org/wiki/Climate_change_mitigation

- 16__ weAdapt. Mitigation and Adaptation in the UNFCCC Debates, published on April 28, 2015. <https://www.weadapt.org/knowledge-base/adaptation-decision-making/mitigation-and-adaptation-in-the-unfccc-debates>
- 17__ Adamo, Susana B. 2015. About mitigation, adaptation and the UNFCCC's 21st Conference of the Parties. *Revista Brasileira de Estudos de População*, vol.32 no.3 São Paulo Sept./Dec. 2015, p. 611
- 18__ <http://www.wri.org/blog/2015/12/what-does-paris-agreement-mean-climate-resilience-and-adaptation>
- 19__ Nairobi work programme on impacts, vulnerability and adaptation to climate change. UNFCCC website: <https://unfccc.int/nwp>, accessed on 26-6-18
- 20__ Climate Change Adaptation: Options and Mechanisms under the UNFCCC. Climate change info hub web-site. <https://climatepolicyinfohub.eu/climate-change-adaptation-options-and-mechanisms-under-unfccc>, accessed on 26-6-18
- 21__ Yousefpour, Rasoul, Jette Bredahl Jacobsen, Bo Jellesmark Thorsen, Henri Meilby, Marc Hanewinkel and Karoline Oehler 2012. A review of decision-making approaches to handle uncertainty and risk in adaptive forest management under climate change. *Annals of Forest Science* (2012) 69:1–15, p. 1f
- 22__ The National Environmental Conservation Committee of the Ministry of Environmental Conservation and Forestry was the National Coordinating Body of the Department of Meteorology and Hydrology of the Ministry of Transport the Executing Agency and the United Nations Environment Programme the implementing agency
- 23__ Myanmar National Environmental Conservation Committee 2012. Myanmar's National Adaptation Programme of Action (NAPA) to Climate Change. <https://unfccc.int/resource/docs/napa/mmr01.pdf>, p. 26
- 24__ Ibid., p.28ff
- 25__ Ibid., p. 30
- 26__ Ibid.
- 27__ This is not surprising since the Myanmar government still does not officially recognize indigenous peoples. It refers to them as Ethnic Nationalities. However, the term is occasionally used in English versions of government policy documents, like the draft safeguards for REDD+. For a brief discussion on the official term used see POINT 2018. *Community Forestry: What Benefits for Forests and Indigenous Peoples?* Yangon; p. 12
- 28__ Ibid., p. 8
- 29__ Ibid., p.8f
- 30__ Ibid., p. 43
- 31__ Ibid., p. 44
- 32__ 32 Ibid., p. 9
- 33__ There is a difference wording of the first priority in Agriculture in the executive summary (quoted here) and the main text on page 36, where it reads as follows: "First priority: Enhanced rice production through farm mechanisation and breeding new rice varieties to ensure food security in areas most vulnerable to climate change."
- 34__ Op.cit., p. 45
- 35__ Ibid., p. 122. It is most likely a priority mainly identified by representatives of hill communities of Nyaungshwe Township in Shan State (see. p. 118).
- 36__ UNFCCC website, <https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement/nationally-determined-contributions-ndcs>

37__ The Republic of the Union of Myanmar 2015. Myanmar's Intended Nationally Determined Contribution-IND C. 25-8-2015. UNFCCC web-site <http://www4.unfccc.int/submissions/INDC/Published%20Documents/Myanmar/1/Myanmar's%20INDC.pdf>, p. 3

38__ The other is the European Union's Forest Law Enforcement Governance Trade (FLEGT) programme; *ibid.*

39__ The Economist 2010. Better REDD than dead. Tropical forests' best hope; in: Seeing the wood. A special report on forests. September 25th, 2010, p. 6-8

40__ See e.g. "Acre Letter - against REDD and the commodification of nature" of 3 November 2011. Carbon Trade Watch website, <http://www.carbontradewatch.org/articles/acre-letter-against-redd-and-the-commodification-of-nature.html>

41__ Norman, Marigold and Smita Nakhoda. 2014. "The State of REDD+ Finance." CGD Working Paper 378 . Washington, DC: Center for Global Development. <http://www.cgdev.org/publication/state-redd-finance-working-paper-378>, p. 2

42__ 42 Lujan, Breanna and Gustavo Silva-Chávez 2018. Mapping Forest Finance A Landscape of Available Sources of Finance for REDD+ and Climate Action in Forests. Environmental Defense Fund. <https://www.edf.org/sites/default/files/documents/EDF101-REDD%2BFinance.pdf>, p. 31. It has been estimated that it will cover around a quarter of REDD+ financing by 2020; see Streck, Charlotte and Charlie Parker 2012. Financing REDD+; in: Angelsen, A., Brockhaus, M., Sunderlin, W.D. and Verchot, L.V. (eds) 2012. Analysing REDD+: Challenges and choices. CIFOR, Bogor, Indonesia, p. 120

43__ Insecurity over how REDD+ will be funded in the long run has become evident at the recent meeting of the Board of the UNFCCC's Green Climate Fund in South Korea, where a consensus on the first formal replenishment process of the GCF could not be reached (<http://www.twn.my/title2/climate/info.service/2018/cc180702.htm>)

44__ UNFCCC 2011. Decision 1/CMP.6 The Cancun Agreements: Outcome of the work of the Ad Hoc Working Group on Further Commitments for Annex I Parties under the Kyoto Protocol at its fifteenth session. United Nations Framework Convention on Climate Change. <https://unfccc.int/resource/docs/2010/cmp6/eng/12a01.pdf>; Annex I, paragraph 2

45__ Conservation International, Environmental Defense Fund, National Wildlife Federation, Rainforest Alliance, The Nature Conservancy, and Union of Concerned Scientists 2014. Clarifying the Role of Non-Carbon Benefits in REDD+. <https://unfccc.int/sites/default/files/405.pdf>, p. 2

46__ Munroe, Robert and Rebecca Mant 2014. REDD+ and adaptation: Identifying complementary responses to climate change. Info brief. UN REDD Programme, December 2014, p. 7

47__ IPCC 4th Assessment Report, Annex II. Glossary. https://www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/syr/ar4_syr_appendix.pdf, p. 89

48__ *Ibid.*, p.76

49__ *Ibid.*, p. 86

50__ Graham, Kristy 2011. REDD+ and adaptation: will REDD+ contribute to adaptive capacity at the local level? REDDnet. <http://redd-net.org/files/REDD%20ADAPTION%20LONG%20-%20MASTER%20final.pdf>, p. 2

51__ Forsyth, Tim and Nathalie Evans 2013. What is Autonomous Adaption? Resource Scarcity and Smallholder Agency in Thailand. World Development Vol. 43, p. 57

52__ The realization that this knowledge has great potential to help address the impacts of climate change has led to the creation of the Local Communities and Indigenous Peoples Platform within the UNFCCC. Its purpose is "to strengthen the knowledge, technologies, practices, and efforts of local communities and indigenous peoples related to addressing and responding to climate change, to facilitate the exchange of experience and the sharing of best practices and lessons learned on mitigation and adaptation in a holistic and integrated manner and to enhance the engagement of local communities and indigenous peoples in the UNFCCC process." (UNFCCC website. Introduction to the Local Communities and Indigenous Peoples Platform (LCIPP). <https://unfccc.int/10475#eq-1>)

- 53__ Kais ,Shaikh Mohammad and Md Saidul Islam 2016. Community Capitals as Community Resilience to Climate Change: Conceptual Connections. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 13, 1211; doi:10.3390/ijerph13121211, p. 10
- 54__ Ibid.; Key term: Community Capital, Sustainable Measures website: <http://www.sustainablemeasures.com/node/32>
- 55__ A similar approach to assessing the adaptive capacity of a community is the local adaptive capacity framework (LAC) developed by the African Climate Change Resilience Alliance. "It identifies five distinct yet interrelated characteristics that strongly influence adaptive capacity at the local level []. These are; the asset base, institutions and entitlements, knowledge and information, innovation, and flexible forward-looking decision making and governance."
- 56__ Pramova et.al., op.cit., p.15
- 57__ Xu, Jianchu and R. Edward Grumbine 2014. Building ecosystem resilience for climate change adaptation in the Asian highlands. *WIREs Climate Change* 2014, 5:709–718. doi: 10.1002/wcc.302, p. 711
- 58__ Ibid.
- 59__ Ibid.
- 60__ Ibid., p. 712
- 61__ Ibid.
- 62__ See e.g. Scott, James C. 2009 *The Art of Not Being Governed: An Anarchist History of Upland Southeast Asia*. New Haven and London: Yale University Press; Benjamin, Geoffrey 2002. "On Being Tribal in the Malay World", in: Geoffrey Benjamin and Cynthia Chou ed., *Tribal Communities in the Malay World. Historical, Cultural and Social Perspectives*, pp. 7-76. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies; Li, Tania Murray 1999 *Transforming the Indonesian Uplands: Marginality, Power, and Production*. Reading UK: Hardwood Academic Publishers
- 63__ Erni, Christian 2014. *Tribes, States and Colonialism in Asia: The Evolution of the Concept of Indigenous Peoples and its Application in Asia*. Copenhagen: IWGIA. https://www.iwgia.org/images/publications//0680_IP_CONCEPT_2014NE.pdf
- 64__ <http://www.channelnewsasia.com/news/asiapacific/new-government--powerless--to-overhaul-rampant-land-grabbing-in--7642870>
- 65__ Bryant, Raymond L. 1996. *The Political Ecology of Forestry in Burma: 1824 – 1994*. Honolulu: University of Hawai'i Press, p. 67
- 66__ Renard, Ronald D. 2003. Studying peoples often called Karen; in: Claudio O Delang (ed.). *Living at the Edge of Thai Society. The Karen in the highlands of northern Thailand*. London: Routledge Curzon, p. 8
- 67__ Ibid., p.1
- 68__ Bryant op.cit., p. 67
- 69__ Suzuki, Reiji, Shinya Takeda and Saw Kelvin Keh. 2004. The impact of forest fires on the long-term sustainability of taungya teak reforestation in Bago Yoma, Myanmar. *TROPICS Vol. 14 (1)*, p. 90
- 70__ Renard op.cit., p. 2 and 3
- 71__ Scott, James C. 2009 *The Art of Not Being Governed: An Anarchist History of Upland Southeast Asia*. New Haven and London: Yale University Press
- 72__ Bryant op.cit., p. 68
- 73__ Seekings, Donald M. 2017. *Historical Dictionary of Burma (Myanmar)*, second edition. Lanham: Rowman & Littlefield, p. 432

74__ 74 Myanmar's Ethnic Divide: The Parallel Struggle; <http://www.ipcs.org/special-report/myanmar/myanmars-ethnic-divide-the-parallel-struggle-131.html>

75__ <http://www.atimes.com/article/four-cuts-strategy-deepens-myanmars-war-wounds/>

76__ Forest Department, Ministry of Forestry, Myanmar n.d. Management of natural teak forest in Myanmar - Forest Department. <http://www.fao.org/3/a-ac773e/ac773e0g.htm>

77__ Lang, Chris 2003. Burma/Thailand/Laos: Colonial forestry - then and now. World Rainforest Movement Bulletin, Issue Number 68 - March 2003

78__ Bryant, Raymond L. 1994. Shifting the Cultivator: The Politics of Teak Regeneration in Colonial Burma. *Modern Asian Studies* 28, 2, p. 232

79__ Ibid., p. 234

80__ Win, Rosy Ne, Reiji Suzuki, Shinya Takeda Remote sensing analysis of forest damage by selection logging in the Kabaung Reserved Forest, Bago Mountains, Myanmar. *Journal of Forestry Research* (2012) 17, p. 122

81__ Suzuki et.al. op.cit., p. 90

82__ Tani, Y. 1993. Sanchimin to Ringyo Seisaku: Myanmar Rempo Bago Sanchi ni okeru Karen Jin no Yakihata ni Taisuru "Shinrin Mura" Seido no Eikyo *Forest People and Forest Policy: The Effect of Forest Village Policy on the Karen of Pegu Yoma, Burma]. *Tonan Ajia Kenkyu [Southeast Asian Studies]* 35 (4), p. 830

83__ Under the forest management system introduced by the British the Reserved Forests were divided into forest management plots, all of which were given a number. These are still in use today.

84__ See also Scott op.cit. on the flexibility that shifting cultivation provides.

85__ In this study, we were able to document other important outside interventions which had an impact on the communities' ability for self-organising, like the replacement of traditional political and spiritual leaders through the imposition of the state administrative structure (village tracts, village administration) and religious conversion.

86__ See e.g. Tani op.cit., Suzuki et.al. op. cit., Fukushima, Maki; Mamoru Kanzaki, Hla Maung Thein; Yazar Minn 2007. Recovery Process of Fallow Vegetation in the Traditional Karen Swidden Cultivation System in the Bago Mountain Range, Myanmar. *Southeast Asian Studies*, Vol. 45, No. 3, December 2007. Special Issue "Ecological Resource Use and Social Change in the Minority Regions of Myanmar"

87__ Ministry of Natural Resources and Environmental Conservation 2016. Community Forestry Instructions, para. 24 (h)

88__ Ibid., para. 24 (f)

89__ Springate-Baginski, Oliver 2018. Decriminalise Agro-forestry. A primer on shifting cultivation. Transnational Institute. https://www.tni.org/files/publication-downloads/tni_p_shifting_cultivation_220518_online.pdf

90__ Ministry of Natural Resources and Environmental Conservation 2016. Community Forestry Instructions, para. 4 (f)

91__ Ibid., para 11 (b)

92__ Erni, Christian and Ling Houng 2017. What Benefits for Forests and Indigenous Peoples? Yangon: POINT (Promotion of Indigenous and Nature Together), p. 66

93__ Erni, Christian and Helen Tugendhat 2012. What is REDD+? A Guide for Indigenous Communities. 3rd edition. Asia Indigenous Peoples Pact (AIPP), Forest Peoples Programme (FPP), International Work Group for Indigenous Affairs (IWGIA), Tebtebba Foundation, Chiang Mai: AIPP Printing Press, p. 62

- 94__ Paris, Tom 2016. A study of how REDD+ can be used to improve the adaptation of local communities to climate change – a case study of Central Kalimantan Indonesia. PhD Thesis, the University of Queensland, School of Geography, Planning and Environmental Management, p. iii
- 95__ Pramova, E., Locatelli, B., Mench, A., Marbyanto, E., Kartika, K. and Prihatmaja, H. 2013. Integrating adaptation into REDD+: Potential impacts and social return on investment in Setulang, Malinau District, Indonesia. Working Paper 112. Bogor, Indonesia: CIFOR, p. ix
- 96__ McElwee, Pamela, Van Hai Thi Nguyen, Dung Viet Nguyen, Nghi Huu Tran, Hue Van Thi Le, Tuyen Phuong Nghiem and Huong Dieu Thi Vu 2017. Using REDD+ Policy to Facilitate Climate Adaptation at the Local Level: Synergies and Challenges in Vietnam. *Forests* 2017, 8, 11; doi:10.3390/f8010011, p. 1
- 97__ Under this project, the Federation of Community Forestry Users, Nepal (FECOFUN) and the Asia Network for Sustainable Agriculture and Bioresources (ANSAB) created a Forest Carbon Trust Fund which was “designed to provide a performance-based financial incentive to local communities for their efforts to conserve forest and prevent deforestation” (ICIMOD 2011. Pilot Forest Carbon Trust Fund. Rewarding local communities for forest conservation. Kathmandu: ICIMOD, p. 1).
- 98__ Discussions with Bhiteripakha Community Forestry User Group in Dolakha district in Nepal in 2013, during a study trip under the project Climate Change Partnership with Indigenous Peoples – promoting right based, equitable and pro-poor REDD strategies in South and South East Asia, implemented by AIPP and IWGIA. The community was part of ICIMOD’s Pilot Forest Carbon Trust Fund project in Nepal.
- 99__ Paragraph 72 of the Cancun decisions. The safeguards are mentioned in appendix 1, paragraph 2 of the report on the decisions taken (UNFCCC 2010. Report of the Conference of the Parties on its sixteenth session, held in Cancun from 29 November to 10 December 2010. Addendum Part Two: Action taken by the Conference of the Parties at its sixteenth session. Contents: Decisions adopted by the Conference of the Parties. FCCC/CP/2010/7/Add.1)
- 100__ The Republic of the Union of Myanmar 2016. National Land-Use Policy. January, 2016
- 101__ REDD+ Myanmar (2018) National REDD+ Strategy Myanmar (draft). Naypyidaw: Ministry of Natural Resources and Environmental Conservation, p. 18. <http://www.myanmar-redd.org/national-redd-strategy-myanmar-document-for-public-comment>
- 102__ Van Noordwijk Meine, Elok Mulyoutami, Niken Sakuntaladewi, Fahmuddin Agus 2008. Swiddens in transition: shifted perceptions on shifting cultivators in Indonesia. Occasional Paper no.9. Bogor, Indonesia: World Agroforestry Centre, p. 18
- 103__ Ibid., p. 72
- 104__ See the comprehensive review of experiences in: Gilmour, Don 2016. Forty years of community-based forestry. A review of its extent and effectiveness. Rome: FAO

